

Begroting 2021 met meerjarige doorkijk

Registratienummer
20.844498

Datum
11 november 2020

Versie
0,4

Status
Concept

Afdeling
Financiën, Control & Belastingen

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Waterveiligheid	20
3. Wateroverlast beperken	28
4. Watertekort voorkomen	33
5. Gezond water	36
6. Schoon water	39
7. Veilige (vaar)wegen	46
8. Crisisbeheersing	49
9. Bestuur en Organisatie	52
10. Bedrijfsvoering	55
11. Incidentele baten en lasten	56
12. Kostentoerekening	57
13. Waterschapsbelastingen	58
14. Weerstandscapaciteit en risicomanagement	61
15. Financiering	62
16. Onttrekkingen aan egalisatiereserves en voorzieningen	65
17. Verbonden Partijen	67
18. Exploitatie	72
Afkortingen	77

1. Inleiding

1.1 Algemene beschouwing

In deze begroting met meerjarige doorkijk leest u wat we het komende jaar gaan doen en willen bereiken. Dit is weergegeven in de vorm van prestaties en de daarbij behorende kosten. Daarnaast geven we per effect een meerjarige doorkijk naar de kosten. De begroting vormt een uitwerking van de eerste jaarschijf van het meerjarenperspectief 2021-2024.

De basis en inspiratie hiervoor vinden we in de eerste plaats in het Collegeprogramma 2019-2023, maar ook het Waterprogramma 2016-2021 en onze Deltavisie zijn belangrijke bronnen. Na een algemene beschouwing in de inleiding, waarin we dieper ingaan op het coronavirus, klimaat, de technologie en maatschappij, volgt een verdieping van onze werkzaamheden per effect.

Coronavirus (COVID-19)

Deze begroting is opgesteld in een onzekere tijd waarin het coronavirus Nederland en de rest van de wereld in de greep houdt. De situatie rondom het virus is buitengewoon en de maatregelen die zijn genomen om de situatie te beheersen zijn ingrijpend. De crisis heeft gevolgen voor de economie en de maatschappij.

We willen een waterschap zijn van onze ingelanden en gedragen door onze ingelanden. Dat roept in de geschetste omstandigheden de vraag op hoe we daar nu het beste vorm aan kunnen geven. Investerings en werken naar voren halen komt onze ingelanden ten goede, ook omdat we daarmee een aantal belangrijke doelen eerder realiseren. Echter het beheersen van onze belastingopbrengsten en schuldpositie komt onze ingelanden op de langere termijn ook ten goede.

De Rijksoverheid, de planbureaus en De Nederlandse Bank (DNB) roepen op daar waar het kan door te gaan met publieke investeringen, mede door verduurzaming en vergroening niet op de lange baan te schuiven, maar juist naar voren te halen. Deze oproep en onze belangen, doelen en financiële positie hebben we meegewogen in een pakket tegen een zeer beperkte stijging van de belastingen. Het pakket bestaat uit het voortzetten van het Collegeprogramma 2019-2023. Ook halen we een aantal investeringen en werken naar voren, waaronder de Wateropgave 2.0, de vierde tranche zonnepanelen en Verbetering Boezemkades. Daarnaast stellen we diverse maatregelen bij het effect watertekort en het intensiveren van de samenwerking in de waterketen uit.

Als onderdeel van de landelijke aanpak van het coronavirus wordt het afvalwater op de rioolwaterzuiveringen (rwzi's) gemonitord op de aanwezigheid van virusdeeltjes. Deze data worden gebruikt voor het Coronadashboard van de Rijksoverheid. Op deze manier gebruikmaken van data uit afvalwater, biedt kansen voor de toekomst.

We zien dat een nieuwe manier van werken ontstaat en merken dat in tijden van crisis we bij het werven en behouden van medewerkers aantrekkelijker zijn als werkgever. De functie van ons hoofdkantoor verandert. Hierbij houden we rekening met onze bereikbaarheid en optimale dienstverlening. Doordat we minder reizen wordt het milieu minder belast. Het welzijn van onze medewerkers staat onder druk omdat thuiswerken en het gebrek aan perspectief - doordat het onduidelijk is hoelang de maatregelen duren - zorgen voor gezondheidsklachten. We bevorderen onder andere de sociale werkcontacten op een veilige manier met overleg in de buitenlucht en voor medewerkers met psychische problemen door de corona maatregelen zetten we stresscoaches in.

We volgen de adviezen en voorschriften van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu om ieders veiligheid te waarborgen en onze vitale processen voort te zetten. Ondanks deze bijzonderheden wordt toch veel werk verzet.

Bij de voorbereiding van projecten betrekken we onze partners op een andere manier. Dit vraagt om innovatieve werkvormen op het gebied van participatie. De integrale afstemming met gemeenten en provincie kost meer tijd. Dit kan leiden tot vertraging voor zowel grote projecten zoals ruimtelijke adaptatie en de Markermeerdijken, als kleinere projecten zoals het asfalteren van een weg.

Voor bepaalde bedrijfsprocessen zijn we (deels) afhankelijk van buitenlandse bedrijven. Ontwikkelingen in het buitenland hebben mogelijk gevolgen voor onze toeleveranciers zoals producenten van chemicaliën of zonnepanelen.

De internationale projecten waar we aan deelnemen lopen vertraging op. Ondanks het feit dat internationaal samenwerken ook goed op een digitale manier kan, zijn fysieke ontmoetingen nodig voor het opbouwen van relaties en daarmee voor het krijgen van voortgang in de projecten.

Het is moeilijk om te overzien wat de impact is van deze crisis. Ook omdat we niet weten hoe lang het nog gaat duren en wat de economische gevolgen zijn. Door faillissementen kan de uitvoering van projecten anders verlopen. Ook het effect op het aanbod van afvalwater is moeilijk in te schatten. Dit zorgt ervoor dat de financiële inzichten onzeker zijn.

De crisis kan ertoe leiden dat inwoners en bedrijven minder goed in staat zijn om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. We monitoren de kwijtschelding en het niet kunnen innen van onze waterschapsbelastingen. Het draagvlak wordt niet gecorrigeerd omdat het onzeker is over hoe groot deze gevolgen zijn. Dit betekent dat we de stijging van de belastingtarieven beperkt houden en de gevolgen opvangen via de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie.

Samen werken aan de toekomst

Met het Collegeprogramma 2019-2023 zetten we in op een actief beleid op basis van een aantal uitgangspunten: samenwerkend vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, met een gebiedsgerichte aanpak om optimaal gebruik te kunnen maken van lokale kennis en ervaring, toekomstgericht en duurzaam. Zo kunnen wij ons gebied bewoonbaar en werkbaar houden voor burgers, bedrijven, agrariërs en natuurbeheerders tegen maatschappelijk zo laag mogelijke kosten.

Veranderingen in het klimaat, de technologie en de maatschappij blijven complex en volgen elkaar steeds sneller op, waardoor het werken op een interactieve en innovatieve manier van belang is. Dit is onder andere zichtbaar tijdens de coronacrisis. Het levert waardevolle inzichten en ervaringen op, die we gebruiken om ontwikkelingen te duiden of stappen te zetten. Langs deze lijn bouwen we de begroting op:

- Wendbaarheid, flexibiliteit en vooruit kijken zijn belangrijke eigenschappen van bestuur en organisatie.
- Onze kennis en ervaring zijn een kostbaar goed dat we niet alleen in stand moeten houden, maar ook verder moeten blijven ontwikkelen. Dat vraagt om ruimte voor innovatie.
- Het is belangrijk om met onze omgeving na te denken over de 'hoe' vraag, zodat maatschappelijke meerwaarde ontstaat in ons werk.

Klimaat

De grotere grilligheid en daardoor toenemende onvoorspelbaarheid in de weersystemen ontwikkelen zich snel. Dit zorgt, sneller dan we dachten, voor extreme weersituaties zoals hevige buien, langdurige hittegolven en aanhoudende droogte. Droogte en hitte zet iedereen op scherp en kan op termijn een complexer vraagstuk zijn dan wateroverlast. Hittestress neemt toe, onder andere door de grote mate van versterking, vooral in stedelijk gebied. De urgentie is duidelijk en het nemen van maatregelen in de nabije toekomst is onvermijdelijk.

Mede door de vele versterkingen van onze primaire en regionale keringen kunnen we de zeespiegelstijging naar verwachting de komende 50 jaar het hoofd bieden, ook als dat sneller gaat dan we nu verwachten. Bij de trajecten waar we nu bezig zijn willen we voorop lopen met een

innovatieve en proactieve aanpak. Dit is zichtbaar in de manier van participatie met de omgeving. Tevens passen we nieuwe technieken van versterken en inspecteren toe. Wanneer het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het programma Verbetering Boezemkades (VBK) keringen opleveren is goed assetmanagement nodig om ze de komende periode op orde te houden. We proberen met onze assets meerwaarde te creëren voor de omgeving.

We dragen bij aan het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie met een eigen programma. We werken hiervoor intensief samen met gemeenten, provincie, burgers en maatschappelijke organisaties. We bepalen gezamenlijk de ambitie en het restrisico. Met gebiedsprocessen, nieuwe ruimtelijke instrumenten zoals de klimaatatlas en innovatieve technieken willen we het landelijke en stedelijke gebied klimaatbestendiger maken. Daarnaast ronden we onze watersysteemstudie af en starten we met het opstellen van het programma Wateropgave 2.0, waarin we de komende jaren ons watersysteem robuuster en flexibeler maken. De gereedschappen uit onze watersysteemstudie helpen ons daarbij. Het werkgebied is onderverdeeld in vijf regio's waar we de komende vier jaar ervaring gaan opdoen, en waar we aan de slag gaan.

Watertekort beperken en verzilting bestrijden gaan hand in hand. Daarom investeren we in een Zoet Zout Knooppunt met de provincie en PWN, zodat er meer verbinding ontstaat tussen vragende en aanbiedende partijen op het gebied van kennis, ervaring, subsidies en experimenten. Het beschikbaar houden van voldoende zoetwater vraagt om blijvende aandacht en spaarzaam gebruik. Waar nodig willen we initiatieven nemen in samenwerking met andere overheden.

We dragen bij aan schoon en gezond oppervlaktewater en aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De verbetering van de natte infrastructuur van de Noordkop geeft impulsen aan de vismigratie, ecologische verbindingen en het watersysteem. Met het Landbouwportaal bevorderen we dat agrariërs waterbewust gaan ondernemen en bijdragen aan een betere waterkwaliteit en duurzaam bodemgebruik. In het kader van biodiversiteit gaan we de komende jaren door met ecologisch vriendelijk maaibeheer, het stimuleren van teeltvrije en spuitvrije zones, het schouwbeleid en bij-vriendelijk beheer van onze rwzi-terreinen.

We werken aan het vergroten van de energie-efficiëntie in de waterketen. Hetzelfde resultaat behalen met minder energie of een beter resultaat met dezelfde hoeveelheid energie. Naast afvalwaterzuivering realiseren we een energie- en grondstoffenfabriek. In dat proces staan energieneutraliteit, CO₂-reductie en reductie van het gasgebruik bovenaan de agenda. Op het gebied van innovatie werken we aan het project Ge(o)zond Water om microverontreinigingen uit afvalwater te verwijderen. Daarnaast maken we in een investeringsvoorstel voor een rwzi een bestuurlijke afweging om wel of niet een vierde zuiveringstrap toe te passen.

We intensiveren de samenwerking met onze veiligheidsregio's. Belangrijk is de ontwikkeling van de informatievoorziening in crisissituaties. We ontwikkelen onze voorspellingsmodellen verder en gaan meer gebruik maken van externe informatiebronnen.

We hebben het Klimaat- en Energieprogramma (KEP) geëvalueerd en werken deze evaluatie verder uit. Met gemeenten en provincie werken we verder aan de regionale energiestrategieën (RES) en leveren we een bijdrage aan de energietransitie van de bebouwde omgeving.

Technologie

De technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Van alle ontwikkelingen hebben sensortechnologie, het verbonden zijn aan elkaar van apparaten via internet (*internet of things*), het gebruik maken van grote hoeveelheden data (*big data*) en het gebruik maken van kunstmatige intelligentie de grootste impact. De inzet en toepassing van deze technologieën helpen ons bij het realiseren van onze doelen. Naast kansen kennen deze technologische ontwikkelingen ook uitdagingen, zoals informatieveiligheid (Baseline Informatieveiligheid Overheid),

gegevensbescherming, financiële middelen en de behoefte aan bijpassende competenties van medewerkers.

We uniformeren de procesvoering en sturing voor het hele gebied. Dit doen we voor alle effecten; van rwzi's tot poldergemalen en dijken. We onderzoeken hoe centrale regie op procesvoering, inzicht in data uit verschillende processen en de correlatie ertussen, kan bijdragen aan het effectiever en efficiënter behalen van onze doelen waarbij zelflerende systemen van belang zijn.

Daarnaast investeren we komend jaar in zowel technologische middelen als kennis op het gebied van informatietechnologie. We benutten onze data en halen hier onze sturingsinformatie uit om bijvoorbeeld te voorspellen wat het juiste moment is om onderhoud uit te voeren aan onze *assets* met als doel energie-efficiënter te werken.

Informatieveiligheid en het ontsluiten van data vergt continue aandacht; enerzijds nemen we de nodige technische maatregelen, anderzijds brengen we het onderwerp bij medewerkers en partners onder de aandacht.

We stimuleren innovatie op de werkvloer en in de werkprocessen. Niet alleen op het gebied van techniek, maar ook in de uitvoering van onze dienstverlening en besluitvorming. Om de wegoeverdracht aan gemeenten soepel te laten verlopen, voeren we waar mogelijk en rendabel innovaties uit in het onderhoud.

Maatschappij

De huidige samenleving vraagt van ons een verandering van reactief naar proactief contact, van kaderstellend naar uitnodigend zijn en van het hanteren van vaste normen naar het gebruiken van waarden. Van ons als participatieve overheid vraagt het bovendien intensieve samenwerking met andere overheden, markt, bewoners, onderzoeks- en onderwijsinstellingen.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022. Deze wet stelt de gebruikers centraal en zet een integrale benadering van de fysieke leefomgeving voorop. We zetten ontwikkelingen en acties in het kader van de Omgevingswet bewust door in plaats van dit voor ons uit te schuiven. Hiermee kunnen we ons beter voorbereiden op de transitie naar de Omgevingswet. Het gaat daarbij vooral om de manier waarop we onze taken uitvoeren en de manier waarop we werken aan onze maatschappelijke effecten. Een voorbeeld hiervan is het toevoegen van meerwaarde doordat we de kansen van een multifunctionele dijk in beeld brengen. De voorbereiding op de inwerkingtreding van deze wet richt zich met name op de juridische aspecten, het digitale stelsel Omgevingswet, externe samenwerking en de ontwikkeling van onze organisatie. Door de wet schuiven we meer op naar een positie van omgevingspartner. Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet werken we al zoveel mogelijk 'in de geest van'. Dat betekent een integrale aanpak in bewoners- en overheidsparticipatie. We bewegen van 'Nee, tenzij' naar 'Ja, mits', en dat vraagt een andere werkwijze en cultuur.

Met onze partners en de omgeving stellen we het Waterbeheerprogramma 2022-2027 op. Dit is de leidraad voor onze werkzaamheden en bevat onze doelen en maatregelen voor het beheergebied.

Ons watererfgoed is het tastbare overblijfsel van onze eeuwenoude strijd tegen het water. We onderzoeken onder andere hoe we onze iconische water(erfgoed)objecten kunnen openstellen voor een breed publiek, met inachtneming van de coronamaatregelen. Hiermee dragen we bij aan het vergroten van het waterbewustzijn.

Met onze inkoop en aanbestedingen dragen we bij aan het halen van de doelstellingen op het gebied van de maatschappelijk verantwoorde overheid. Social Return, de CO₂-prestatieladder en het gebruik van economisch meest voordelige voorwaarden worden meegenomen bij onze aanbestedingen. Lokale bedrijven schrijven in op onze opdrachten.

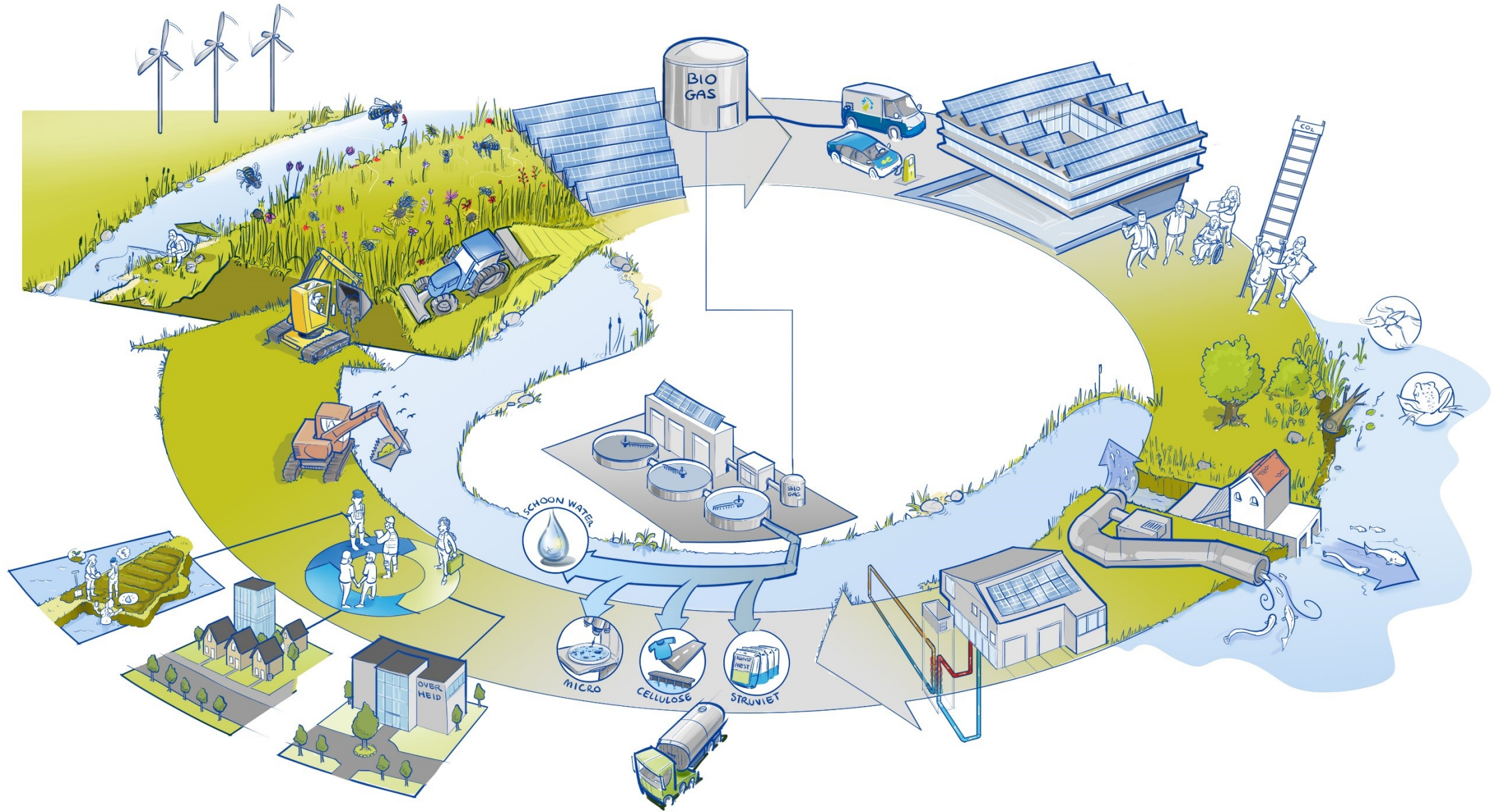
1.2 Samenvatting op hoofdlijnen

Effect	Samenvatting 2021
Waterveiligheid	<p>Het HWBP-2-project Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam is in uitvoering en Markermeerdijken Durgerdam is in voorbereiding. De procedure bij de Raad van State voor de Markermeerdijken is begin 2020 afgerond. Hiermee is het laatste en meest omvangrijke project uit het HWBP-2-programma in de realisatiefase gekomen. Binnen het (nieuwe) HWBP is onder andere het project Den Oever-Den Helder in de verkenningsfase en wordt het project Noordzeekanaal voorbereid. Binnen het programma Verbetering Boezemkades verbeteren we circa 15 kilometer regionale kering.</p> <p>Conform de afspraak met de provincie Noord-Holland wordt de detailtoetsing van de genormeerde regionale keringen voortgezet. We beoordelen zes primaire dijktrajecten en toetsen circa 100 kilometer regionale keringen en circa 200 kunstwerken om te kijken of ze voldoen aan de veiligheidsnorm.</p> <p>Risicogestuurd beheer krijgt een plek in onze onderhoudsplannen.</p> <p>Door de mogelijke aanvullende functies van onze keringen te benoemen brengen we de meerwaarde van onze assets in beeld. Deze vertalen we naar een kanskaart. We starten met de kanskaart voor de functie biodiversiteit en maken deze gereed.</p>
Wateroverlast beperken	<p>We ronden het programma Wateropgave 1 af. Hiermee voldoen we aan de afspraken over wateroverlast die op basis van het Nationaal Bestuursakkoord Water met de provincie zijn gemaakt.</p> <p>Met gemeenten en inwoners werken we gebiedsgericht aan een klimaatbestendig watersysteem en klimaatadaptieve inrichting. Dat doen we aan de hand van de resultaten uit de watersysteemstudie en met concrete projecten uit het programma Overgangperiode tussen Wateropgave 1 en 2. In voorbereiding op het Nationaal Water Programma 2022-2027 en het programma Wateropgave 2.0 stellen we een beleidsvisie Wateroverlast op.</p> <p>We stellen met gemeenten en de provincie gezamenlijke uitvoeringsplannen op om vorm te geven aan de eerste maatregelen om het gebied klimaatadaptiever te maken. Van vijf gemeenten nemen we het onderhoud van het stedelijke water over.</p> <p>Voor het ruimtelijke domein staan grote maatschappelijke opgaven op de agenda. Als waterbeheerder dragen we bij aan de inrichting van Noord-Holland door te adviseren bij plannen van derden. We anticiperen op de Omgevingswet, de maatschappelijke ontwikkelingen en de aanpassingen aan de leefomgeving en het watersysteem als gevolg van klimaatverandering. De speerpunten zijn Agriport, programma Laag-Holland en de ontwikkelingen rondom de Noord-Hollandse IJssel- en Markermeerkust en Den Helder. De aan- en afvoercapaciteit van ons watersysteem houden we op orde door te baggeren en waterplanten te maaien of te verwijderen. Hierbij nemen we de afspraken op het gebied van waterkwaliteit en biodiversiteit mee. Groot onderhoud aan gemalen voeren we uit op basis van het gemalenprogramma. We zijn bezig met de realisatie van gemaal De Poel in Waterland en de renovatie van gemaal Pieter Engel in Assendelft en gemaal Oosterpolder in Hoorn. Ook starten we met groot onderhoud aan gemaal Leemans bij Den Oever. Vanuit de investeringen is gemaal Monnickendam in uitvoering.</p>
Watertekort voorkomen	<p>Watertekortsituaties komen steeds vaker voor in Nederland. Dit geeft urgentie aan het Deltaprogramma Zoetwater. We dragen actief bij aan de landelijke discussie over de zoetwatervoorraad en de verdeling en sturing van het beschikbare zoete water in het Rijnstroomgebied.</p> <p>De kans op vervuiling en verzilting van de zoete grondwatervoorraad neemt toe. We stellen een Kadernota Verzilting op en verkennen met gebiedspartners de sturingsmogelijkheden. We dragen vanuit onze rol als waterbeheerder bij aan de invulling en uitvoering van de provinciale veenweidestrategie. We nemen actief deel aan het Zoet Zout Knooppunt, dat is bedoeld om expertise te bundelen en te delen.</p> <p>De financiële verplichtingen voor cofinanciering met het Rijk voor de vraagstukken watertekort en veenweide zijn nog onduidelijk. Deze werken we verder uit in een bestuursvoorstel.</p>
Gezond water	<p>We lossen vier vismigraatieknelpunten op. De rapportage over de stand van zaken van de KRW leveren we op aan het Rijk voor de officiële rapportage aan de Europese Unie (EU).</p>

Effect	Samenvatting 2021
	<p>We ronden de subsidieregeling via het Landbouwportaal af en verkennen de doorontwikkeling van dit initiatief met nieuwe thema's, maatregelen en financiering vanaf 2022.</p> <p>De financiering voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop maken we rond, waarna wordt gestart met de ontwikkeling van dit project. We spelen een actieve rol in de visbeheercommissie en geven uitvoering aan de ambities uit de Visnota.</p>
Schoon water	<p>Vanwege de uitdagingen van nu en in de toekomst is het nodig dat we de waterketen in samenhang met de omgeving bekijken. Daardoor kan eenieder vanuit zijn of haar taak en verantwoordelijkheid een bijdrage leveren. Dit geldt voor vraagstukken op het gebied van technologie, klimaatbestendigheid, energietransitie, waterkwaliteit en ruimtelijke inrichting. We leveren daarom voor twee zuiveringskringen een basiszuiveringsbeeld op. Hiermee brengen we relevante data van onszelf en van onze ketenpartners in beeld.</p> <p>We investeren in duurzaamheid. We gaan verder met de werkzaamheden voor de ontvlechting van de rwzi Beverwijk en de slibdrooginstallatie (SDI). We doen dit om op termijn de SDI te sluiten en ons aardgasverbruik te minimaliseren. Om de afzet van cellulose en struviet te verbeteren, werken we met Aquaminals. We bouwen met PWN de proefzuivering Ge(O)zond Water, om microverontreinigingen uit effluent te verwijderen. Met andere waterschappen bevorderen we dat duurzamere polymeren worden ontwikkeld.</p> <p>Het programma voor de renovatie van onze rwzi's gaat van start. We beginnen met de vervanging van de verouderde elektrische installaties.</p> <p>We gaan verder met de ontwikkeling van een strategie voor risico-gestuurd onderhoud aan onze installaties. Het voorspellen van noodzakelijk onderhoud door het analyseren van data gaat een steeds grotere rol spelen.</p>
Veilige (vaar)wegen	<p>Afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming dragen we de wegen over aan de zeven West-Friese gemeenten. Met de overige gemeenten waar wij de wegen buiten de bebouwde kom onderhouden onderzoeken we hoe we deze wegen kunnen overdragen. Zoals overeengekomen met de provincie Noord-Holland starten we met het baggeren van de vaargeul van het Amstelmeer.</p>
Crisisbeheersing	<p>We voeren het oefenjaarplan uit met focus op de multidisciplinaire oefening in de regio Waterland. Ook nemen we deel aan de landelijke cyberoefening ISIDOOR. Als vervolg op de impactanalyse Wateroverlast en Overstroming bereiden we de interregionale multidisciplinaire oefening in 2022 voor. We optimaliseren het crisisinformatiedashboard en ontwikkelen met onze netwerkpartners een digitale leeromgeving.</p>
Bestuur en Organisatie	<p>Het Klimaat- en energieprogramma is geëvalueerd. De leerpunten van deze evaluatie werken we uit.</p> <p>Als gevolg van de coronacrisis starten we later dan gepland met het tot uitvoering brengen van de visie op biodiversiteit. Het streven is om het in 2020 aan het bestuur voor te leggen.</p> <p>We onderzoeken hoe we ons watererfgoed kunnen openstellen voor publiek.</p> <p>Ondanks dat de implementatie van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022 zetten we de ontwikkelingen en acties bewust door in plaats van dit voor ons uit te schuiven. De voorbereiding op de inwerkingtreding van deze wet richt zich met name op de juridische aspecten, het digitale stelsel Omgevingswet, externe samenwerking en de ontwikkeling van onze organisatie.</p> <p>We geven verder gevolg aan de internationale belangstelling voor het Nederlandse decentrale waterbeheer door onder andere met andere waterschappen onder de vlag van <i>Dutch Water Authorities</i> te participeren in projecten.</p> <p>We stellen onze data op een toegankelijke en gebruiksvriendelijke manier beschikbaar aan partnerorganisaties (Wet open overheid) met inachtneming van de Algemene verordening gegevensbescherming en de Baseline Informatieveiligheid Overheid.</p>

1.3 Duurzaamheid

Naast de ambitie om energieneutraal te zijn, streven we naar een toekomstbestendige en een duurzaam opererende organisatie. In deze paragraaf geven we weer hoe we invulling geven aan deze ambities.

Milieu en klimaat

Klimaat- en energieprogramma

De komende jaren zetten we verder in op het reduceren van onze CO₂-emissie. De energie die we voor de bedrijfsvoering nodig hebben wekken we duurzaam op. Met de regionale energiestrategie 1.0 van Noord-Holland Noord en Zuid komen in de zomer zoekgebieden voor de opwekking van duurzame energie in beeld. We onderzoeken op korte termijn of wind op land daarin een plek kan krijgen. Onderzoek en innovatie heeft een steeds grotere rol naarmate de eerste kansen voor duurzame energie benut zijn. We gaan door op de ingeslagen weg: we dragen bij aan onderzoek naar het superkritisch vergassen van water en met het Waterinnovatiefonds stimuleren we innovatie door de markt. Aquathermie, het duurzaam verwarmen en koelen met water, is voor gemeenten belangrijk in de warmtetransitie. Wij zijn bronhouder voor aquathermie.

Op alle werven zijn de tankplaatsen van blauwe diesel voorzien, waardoor onze dieselauto's op 100% niet-fossiele brandstof rijden. Dit betekent dat de doelstelling om 50% van ons wagenpark in 2023 op niet-fossiele energie te laten rijden al gehaald is. Voor nieuwe aanschaf zetten we, mits beschikbaar, in op auto's die rijden op elektra of waterstof. Deze brandstoffen zijn qua CO₂-emissie het vriendelijkst.

Biodiversiteit

We werken aan de operationele uitwerking en implementatie van de nog vast te stellen visie op biodiversiteit. We dragen al bij aan het herstel van biodiversiteit, onder andere door:

- de aanleg van natuurvriendelijke oevers;
- het verbeteren van de waterkwaliteit en ecologie met ons programma voor de KRW;
- het ecologisch maaibeheer zoals sinusmaaien;
- de aanleg van bloemrijke dijken;
- het onderhouden van en de aanleg van vispassages;
- het stimuleren van teeltvrije en spuitvrije zones;
- de bij-vriendelijke zones op rwzi terreinen (BIJzondere zuiveringen);
- de inzet van bodemcoaches via ons Landbouwportaal voor een betere bodemgesteldheid in de landbouw.

Terugwinnen van grondstoffen en duurzame energieopwekking

Het afvalwater bevat waardevolle grondstoffen en energie. Deze halen we er waar mogelijk uit. We zetten hierbij in op cellulose, struviet, biogas, thermische energie uit afvalwater om de gistingen mee te verwarmen en energie uit het gedroogde slib. Dit laatste doen we met de Huisvuilcentrale (HVC). Met de gemeente Texel wordt een *business case* opgesteld voor de realisatie van een gezamenlijke waterstof/zuurstofinstallatie op de rwzi Eversteoog. De gemeente wil het rijden op waterstof stimuleren en wij kunnen op termijn het zuurstof gebruiken om medicijnresten en andere microverontreinigingen uit het effluent te verwijderen.

Hieronder de verwachte resultaten voor dit jaar en in vergelijking met 2020.

Terugwinning van grondstoffen	2019	Prognose T2 2020	Begroting 2021
Struviet (in kiloton)	300	-	300
Cellulose (in kiloton)	1.500	1.500	1500

Duurzame energieopwekking	2019	Prognose T2 2020	Begroting 2021
Biogas (m ³) nuttig ingezet	1.744	-	2.040
Groen gas (m ³)	1.003.000	1.000.000	1.000.000
Zonne-energie (in MWh)	1.192	5.780	16.450
Slibgranulaat (ton droge stof)	17.863	18.000	18.000

Maatschappelijk verantwoorde overheid

We streven, net als vorig jaar, naar een verbetering van tenminste 10% op de zeven aandachtsgebieden van maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI). De voortgang wordt per triaal zichtbaar gemaakt in de MVI zelfevaluatietool (MVI ZET). Dit *dashboard* is ontwikkeld om de Rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen en andere overheden inzicht te bieden in de eigen prestaties en vorderingen op het gebied van MVI.

De resultaten kunnen worden vergeleken met het gemiddelde van andere overheden, met de eigen resultaten van voorgaande jaren en met de ambities van de eigen organisatie.

In de MVI ZET wordt per opdracht/aanbesteding informatie ingevoerd over de volgende thema's:

- *Internationale Sociale Voorwaarden*: Internationale Sociale Voorwaarden zijn alleen van toepassing bij Europese aanbestedingen op een beperkt aantal terreinen, die bij ons weinig voorkomen.
- *Social Return*: We passen Social Return toe met behulp van de Prestatieladder Socialer Ondernemen.
- *Milieuvriendelijk inkopen*: Bij milieuvriendelijke inkopen gaat het om het voorkomen of minimaliseren van een negatieve impact op het milieu, of het leveren van een positieve bijdrage aan het milieu, bijvoorbeeld door het creëren van natuurlijke waarden. Er worden verschillende onderwerpen onderscheiden zoals: energie en klimaat, materialen en grondstoffen, water en bodem, leefomgeving, natuur, biodiversiteit en ruimte, gezondheid en welzijn.
- *Biobased inkopen*: Hieronder vallen aanbestedingen waarbij hernieuwbare grondstoffen fossiele grondstoffen vervangen.
- *Circulair inkopen*: Bij circulair inkopen borgt de inkoopende partij dat de producten of materialen aan het einde van de levens- of gebruiksduur weer optimaal in een nieuwe cyclus worden ingezet. Cruciaal hierbij is waardebehoud van producten en materialen: waardevernietiging door 'downcycling', bijvoorbeeld A4 papier wordt toiletpapier, moet zoveel mogelijk worden voorkomen.
- *Innovatief inkopen*: Het verschil tussen een regulier inkoopproces en een innovatiegerichte aanbesteding zit vooral in het formuleren van de vraag en de wijze waarop we contact hebben met de markt. Innovatiegericht inkopen is vooral succesvol als we in deze markt een dominante opdrachtgever zijn en het overgrote deel van de opdrachten aan de bedrijven actief in deze markt vergeven.
- *MKB-vriendelijk*: Er zijn belemmeringen voor MKB-bedrijven om deel te nemen aan aanbestedingen, zoals omvangrijke opdrachten, disproportionele geschiktheidseisen, hoge administratieve lasten en langdurige raamcontracten. Volgens het aanbestedingsrecht mag de overheid geen enkel bedrijf voortrekken of uitsluiten. Hoe kan een aanbestedende dienst het MKB dan toch kansrijk betrekken bij aanbestedingen?

Bij het werven en behouden van medewerkers geven we verder invulling aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om deelname aan het arbeidsproces voor iedereen te stimuleren, ook voor degenen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het kabinet wil de Wet banenafpraak vereenvoudigen. Dit biedt meer kansen en mogelijkheden tot structurele samenwerking met sociale werkbedrijven (30+ bedrijf) in de regio. Dit zijn gecertificeerde organisaties waarvan minimaal 30% van de werknemers een arbeidsbeperking hebben of kansarm zijn op de arbeidsmarkt. We onderzoeken de verdere mogelijkheden om hier ook via ons inkoopbeleid aan bij te dragen. Ook zetten we verdere stappen om een inclusieve organisatie te worden die een weerspiegeling is van ons werkgebied. Dit doen we onder andere door aan medewerkers die betrokken zijn bij het wervings- en selectieproces de training 'selecteren zonder vooroordelen' aan te bieden en door samen te werken met gespecialiseerde bureaus.

We werken aan een discussienota voor burgerparticipatie met als doel beleid vast te stellen en/of een burgerparticipatiefonds in te richten.

De helft van het Waterinnovatiefonds is tot en met 2020 benut voor in totaal zes innovaties. De verwachting is dat de aanvragen voor een lening de komende periode doorlopen en dat de resterende € 1 miljoen ook uitgekeerd gaat worden.

Vanuit het oogpunt van maatschappelijke verantwoordelijkheid geven we gevolg aan de internationale belangstelling voor het Nederlandse decentrale waterbeheer. Met andere waterschappen participeren we onder de vlag van Dutch Water Authorities in projecten van onder meer het *Blue Deal*-programma. Op deze manier dragen we bij aan het verbeteren van het waterbeheer in stroomgebieden in landen waar we samen met partners het verschil kunnen maken.

1.4 Leeswijzer

De begroting is opgebouwd rondom de maatschappelijke effecten. De effecten die wij willen bereiken zijn opgenomen in de hoofdstukken 2 tot en met 9. Ieder effect bestaat uit:

- een uitwerking van de prestaties per resultaat voor 2021: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat zijn de kosten;
- per prestatie de bedragen van exploitatie en investeringen;
- een meerjarige doorkijk van exploitatie en investeringen voor de jaren 2022 t/m 2024;
- risico's.

De prestaties die inhoudelijk wijzigen krijgen, voor de vergelijkbaarheid, een nieuw nummer. Hierdoor is geen sprake van doorlopende nummering.

Ter vergelijking zijn in de tabellen de bedragen van de begroting 2020 en de jaarrekening 2019 opgenomen. De cijfers van de voorgaande jaren zijn aangepast aan de huidige indeling naar effecten, resultaten en prestaties. In de tabellen kunnen afrondingsverschillen voorkomen, deze zijn opgenomen voor de verticale tellingen. Door afrondingen kunnen aansluitingsverschillen voorkomen tussen verschillende tabellen.

Na de hoofdstukken per effect worden de (verplichte) begrotingsparagrafen gepresenteerd zoals opgenomen in het Waterschapsbesluit.

1.5 Uitgangspunten

Het financiële beleid heeft de volgende uitgangspunten:

- Schommelingen binnen de belastingcategorieën zoveel mogelijk beperken;
- Structurele kostenstijgingen dekken door structurele opbrengstenstijgingen;
- Standen reserves niet negatief aan einde planperiode;
- De schuldpositie blijft binnen de bandbreedte van maximaal tweemaal de belastingopbrengsten;
- Nieuw beleid en extra ambities in beginsel realiseren binnen bestaande middelen of ter vervanging van bestaand beleid;
- Bij het aantrekken van leningen anticiperen we op de Wet Hof (Houdbare Overheidsfinanciën) door in ons beleid de renterisiconorm en de kasgeldlimiet te verwerken;
- De belastingopbrengst kan worden aangepast aan de gecorrigeerde inflatie.

Vergelijking met begroting 2020 en meerjarenperspectief 2021-2024

De begroting 2021 is een uitwerking van de eerste jaarschijf van het meerjarenperspectief. Hieronder maken we een vergelijking met de begroting 2020 en het meerjarenperspectief.

- De gemiddelde stijging van de belastingopbrengsten in de begroting 2021 is 2,0%. Deze was 3,5% in de begroting 2020 en 2,0% in het meerjarenperspectief.
- De omslagrente in de begroting 2021 is 1,65%. Deze was 1,75% in de begroting 2020 en 1,7% in het meerjarenperspectief.

- De schuldpositie per 31 december 2030 is ongewijzigd ten opzichte van het meerjarenperspectief.
- Voor de inflatie op de directe kosten en loonsom hanteren we een gewogen gemiddelde van 1,3%, conform het meerjarenperspectief. Voor de directe kosten zijn de inflatiecijfers opgebouwd uit het geharmoniseerde consumentenprijsindexcijfer (augustus) van het Centraal Planbureau en de verwachting voor de sector GWW (toegesplitst naar werk). Dit komt uit op een inflatiecijfer van 1,1%. Daarnaast rekenen we met een loonsomstijging van 1,5% door de stijging van de pensioenpremies.

WAT DOEN WE MET UW BELASTINGGELD?

BEGROTING 2021 - TOTALE KOSTEN € 266,1 MILJOEN

1.6 Exploitatie en investeringen naar effect

Exploitatie

Exploitatie (bedragen x € 1 miljoen)		Jaar- rekening	Begroting		Meerjarenperspectief		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Waterveiligheid	Kosten	68,7	53,6	53,5	52,0	49,1	49,8
	Opbrengsten	-26,7	-11,3	-11,0	-9,6	-7,4	-6,3
	Afronding	-	0,1	0,1	-0,1	-	-0,1
	Netto	42,0	42,4	42,6	42,3	41,7	43,4
Wateroverlast beperken	Kosten	58,7	59,2	60,8	60,8	61,6	62,1
	Opbrengsten	-1,0	-0,5	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
	Afronding	-	-	-	-0,1	-	-
	Netto	57,7	58,7	60,1	60,0	60,9	61,4
Watertekort voorkomen	Kosten	0,7	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1
	Opbrengsten	-	-	-0,1	-	-	-
	Afronding	-	-	-	-	-	-
	Netto	0,7	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Gezond water	Kosten	8,7	8,0	8,3	8,0	8,1	8,6
	Opbrengsten	-	-	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1
	Afronding	-	-	-	-	-	-
	Netto	8,7	8,0	8,2	7,8	8,0	8,5
Schoon water	Kosten	77,1	75,9	79,0	80,1	82,1	82,4
	Opbrengsten	-3,2	-2,5	-2,6	-2,5	-2,5	-2,5
	Afronding	-	-	-0,1	-0,1	-	-
	Netto	73,9	73,4	76,3	77,5	79,6	79,9
Veilige (vaar)wegen	Kosten	28,3	22,8	21,6	11,3	11,3	11,4
	Opbrengsten	-10,1	-7,9	-9,6	-3,1	-3,1	-3,0
	Afronding	-	-0,1	-	-	-	-
	Netto	18,2	14,8	12,0	8,2	8,2	8,4
Crisisbeheersing	Kosten	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
	Opbrengsten	-	-	-	-	-	-
	Afronding	-	-	-	-	-	-
	Netto	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Bestuur en Organisatie	Kosten	42,4	37,6	40,5	40,1	41,6	40,7
	Opbrengsten	-11,4	-5,2	-5,0	-4,3	-4,2	-4,1
	Afronding	-	-	-	-	-	-
	Netto	31,0	32,4	35,5	35,8	37,4	36,6
Afronding	0,1	-	-0,1	-	0,1	-	
Totaal kosten	285,8	259,5	266,1	254,7	256,3	257,4	
Afronding	-	-	-	-0,1	-	-0,1	
Totaal opbrengsten	-52,4	-27,5	-29,1	-20,5	-18,0	-16,8	
Afronding	-	-	-	-	-0,1	-0,1	
Totaal netto	233,5	232,0	237,0	234,2	238,2	240,5	
Bestemmingsreserves voor tariefseglisatie	-6,3	-2,2	-3,6	-2,9	-1,0	2,9	
Waterschapsbelastingen	-227,1	-229,8	-233,5	-231,3	-237,3	-243,5	
Afronding	-0,1	-	0,1	-	0,1	-	
Totaal ('-' is voordelig)	-	-	-	-	-	-	

De kosten stijgen voornamelijk doordat meerjarig een loonsomstijging van 1,0% is opgenomen en inflatie is toegepast van 0,8%.

De hoge totale kosten in 2019 zijn het gevolg van het instellen van een reserve bij het effect Waterveiligheid en de overdracht van wegen. Hier staan hogere opbrengsten tegenover.

Het elektriciteitsverbruik en het netto leveringstarief van elektriciteit bleken hoger te zijn dan in de begroting 2020 werd aangenomen. De begrote netto energiekosten stijgen dit jaar daarom met € 3 miljoen ten opzichte van 2020. Dit is voornamelijk terug te vinden bij de prestaties P015 en P062. De gemalen maken circa een derde deel uit van de netto energiekosten en de SDI en rwzi's circa circa twee derde deel. Ten opzichte van 2019 dalen de netto energiekosten met € 2 miljoen door een lager leveringstarief voor gas, hogere opwek van elektriciteit uit zonnepanelen en de ontvangen naheffingen in 2019. We verwachten 16.450 MWh aan zonne-energie op te wekken. De waarde van de opgewekte energie uit panelen levert een besparing op van € 1,5 miljoen ten opzichte van de inkoop van energie. In 2019 hebben we 1.192 MWh opgewekt.

De energiekosten bestaan uit het leveringstarief, de energiebelasting, opslag duurzame energie en BTW. Daarnaast wekken we elektriciteit op met de SDI en onze zonnepanelen en ontvangen we een vergoeding voor de elektriciteit die we zelf niet direct gebruiken en terug leveren. Voor het in de rwzi's vrijkomende biogas dat we niet direct zelf verbruiken en tot groen gas opwekken, ontvangen we ook een vergoeding. Het verbruik en de opwek van energie varieert per jaar. Dit is afhankelijk van droog of nat, wel of niet zonnig weer en het wel of niet stilstaan van de SDI. Ook de belastingen kunnen jaarlijks veranderen door bijvoorbeeld stimuleringsmaatregelen van de Rijksoverheid. In het afgelopen jaar hebben we steeds beter inzicht gekregen in de opbouw van de energiekosten. Het verbruik is daarentegen minder goed te voorspellen door de weersinvloeden. Daarom hanteren we altijd een bandbreedte in verbruik en (netto) kosten van elektriciteit en gas.

In de Miljoenennota 2021 van het kabinet zijn nieuwe (belasting)maatregelen aangekondigd voor energie. We schatten de financiële effecten van deze aangekondigde maatregelen nu in op circa € 0,3 miljoen. Dit bedrag is niet verwerkt in de financiële cijfers van deze begroting. Bij de eerste concernrapportage 2021 verwerken we dit.

De personeelslasten nemen met € 0,7 miljoen toe, voornamelijk door de stijging van de pensioenpremies. Bij Veilige (vaar)wegen dalen de kosten voor het wegenonderhoud door de overdracht van wegen. Ook zorgt dit voor lagere opbrengsten uit belastingen.

Investerings

Hieronder worden de investeringsvolumes van de afzonderlijke (meerjarige) projecten weergegeven.

Investerings (bedragen x € 1 miljoen)		Jaar- rekening	Begroting		Meerjarenperspectief		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Waterveiligheid	Uitgaven	104,0	105,4	112,4	129,2	169,0	55,3
	Inkomsten	-102,9	-104,6	-108,6	-124,1	-161,4	-49,8
	Afronding	-	0,1	-	-0,1	-	-
	Netto	1,1	0,9	3,8	5,0	7,6	5,5
Wateroverlast beperken	Uitgaven	5,5	6,8	15,3	7,6	4,7	5,3
	Inkomsten	-2,5	-2,8	-4,0	-	-	-
	Afronding	-0,1	0,1	-	-	-	-
	Netto	2,9	4,1	11,3	7,6	4,7	5,3
Watertekort voorkomen	Uitgaven	0,1	0,2	0,2	0,1	-	-
	Inkomsten	-	-0,1	-0,1	-	-	-
	Afronding	-	-	-	-	-	-
	Netto	0,0	0,1	0,1	0,1	-	-

Investerings (bedragen x € 1 miljoen)		Jaar- rekening	Begroting			Meerjarenperspectief		
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Gezond water	Uitgaven	1,1	2,0	1,2	5,5	15,7	13,0	
	Inkomsten	-0,8	-0,9	-0,8	-1,9	-5,9	-4,8	
	Afronding	-0,1	-	0,1	-	-	0,1	
	Netto	0,2	1,1	0,5	3,6	9,8	8,3	
Schoon water	Uitgaven	21,3	15,2	28,2	32,4	24,0	16,0	
	Inkomsten	-1,2	-	-	-	-	-	
	Afronding	-	-	-	-	-	-	
	Netto	20,1	15,2	28,2	32,4	24,0	16,0	
Veilige (vaar)wegen	Uitgaven	0,3	4,2	0,8	-	-	-	
	Inkomsten	-	-0,8	-	-	-	-	
	Afronding	-	0,1	-	-	-	-	
	Netto	0,3	3,5	0,8	-	-	-	
Crisisbeheersing	Uitgaven	-	-	-	-	-	-	
	Inkomsten	-	-	-	-	-	-	
	Afronding	-	-	-	-	-	-	
	Netto	-	-	-	-	-	-	
Bestuur en Organisatie	Uitgaven	3,7	5,7	3,3	3,3	3,3	3,3	
	Inkomsten	-	-0,1	-	-	-	-	
	Afronding	-	0,1	-	-	-	-	
	Netto	3,7	5,7	3,3	3,3	3,3	3,3	
Afronding uitgaven		-	0,1	-	-0,1	-0,1	-0,1	
Totaal uitgaven		136,0	139,6	161,4	178,0	216,6	92,8	
Afronding inkomsten		-0,1	0,2	0,1	-	0,1	-	
Totaal inkomsten		-107,5	-109,1	-113,4	-126,0	-167,2	-54,6	
Afronding		-	-	-0,1	-	-	0,1	
Totaal netto investeringen		28,5	30,5	48,0	52,0	49,4	38,3	

De investeringen betreffen voornamelijk grote renovatie- en nieuwbouwprojecten, met veel afhankelijkheden, hetgeen de voorbereiding en uitvoering complex maakt. De uitvoering van de werkzaamheden vindt veelal plaats over meerdere begrotingsjaren. Een kleine verschuiving in de tijd leidt tot een verschuiving naar een andere begrotingsjaar. Meerjarig is de investeringsbegroting opgesteld door te kijken naar de status van een investering: is de investering een ambitie, bestuurlijk vastgesteld of in uitvoering. Naarmate de investering richting uitvoering gaat wordt de raming realistischer. Hierbij houden we rekening met externe factoren zoals de coronacrisis en de schaarste van goed opgeleide (technische) mensen.

Om een betere aansluiting te maken tussen vraag en aanbod streven we naar een goed geplande en integrale benadering van de markt daarom hebben de waterschappen een landelijke projectenportfolio. In 2020 is een uitvraag gedaan voor de jaarlijkse bijstelling.

Projecten waar het komende jaar aan gewerkt wordt, zijn onder andere de renovatie van rwzi's, vervanging van de elektrische installaties, zonnepanelen en de nieuwbouw van gemaal Monnickendam.

Door de coronacrisis hebben we ervoor gekozen om een aantal investeringsprojecten eerder uit te voeren. Het gaat om de projecten:

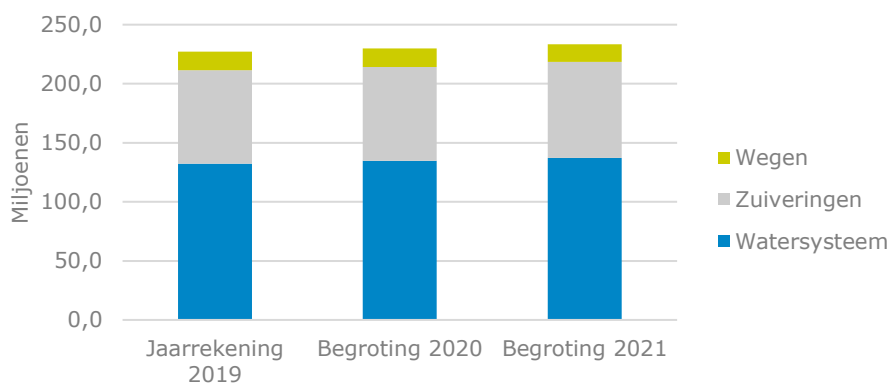
- Groot materieel voor onderhoud om werkzaamheden zelf uit te kunnen voeren;
- Wateropgave 2.0 voor het realiseren van de maatregelen via de uitvoeringsagenda;
- Intensiveren van het KEP met de vierde tranche zonnepanelen;
- Vervangen van de procesautomatisering verouderde telemetrie.

1.7 Belastingen, reserves en schuld

Belastingen

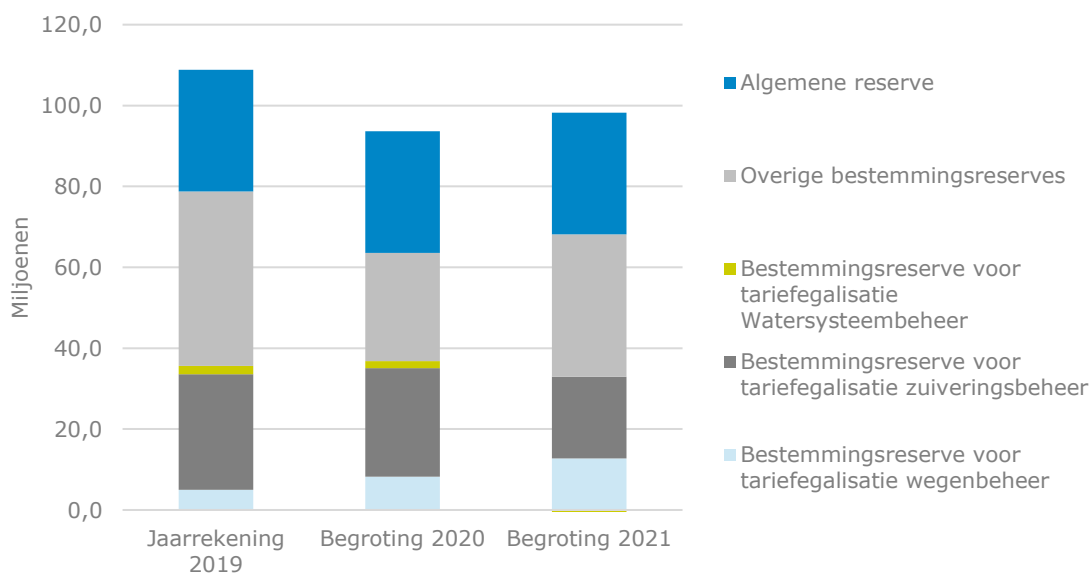
Onderstaande tabel geeft de netto-belastingopbrengsten per taak weer. In de begroting is een stijging exclusief wegneffing van 1,6% verwerkt. De stijging inclusief wegneffing is 2,0%.

Reserves

De daling van de reserves wordt veroorzaakt doordat we de stijging van de kosten opvangen met een onttrekking uit onze reserves. Voor meer details over de reserves verwijzen we naar hoofdstuk 13, 14 en 16.

In de mutatie van de bestemmingsreserves voor tariefegalisatie is het (voorlopige) resultaat van de tweede concernrapportage 2020 niet verwerkt. De bestemmingsreserve voor tariefegalisatie watersysteembeheer is eind 2021 negatief, dit wordt de jaren daarop opgevangen.

Ontwikkeling van de schuldenpositie

De totale schuldenpositie is op 31 december 2021 € 287,9 miljoen negatief. De schuldenpositie mag in 2030 maximaal tweemaal de belastingopbrengst zijn, zoals afgesproken in het Collegeprogramma 2019-2023. De schuldratio komt uit op 1,2 en blijft binnen deze norm. In 2030 bedraagt de schuldratio 1,8 met een schuld van € 469,0 miljoen. De schuldenpositie wordt sterk beïnvloed door de subsidie-inkomsten van het HWBP. Hierdoor is de schuld in 2021 relatief laag.

RAMPEN
BEHEERSING

DUURZAME
RUIMTELIJKE
INRICHTING

STERKE
DÛKEN

MEERLAAGS
VEILIGHEID

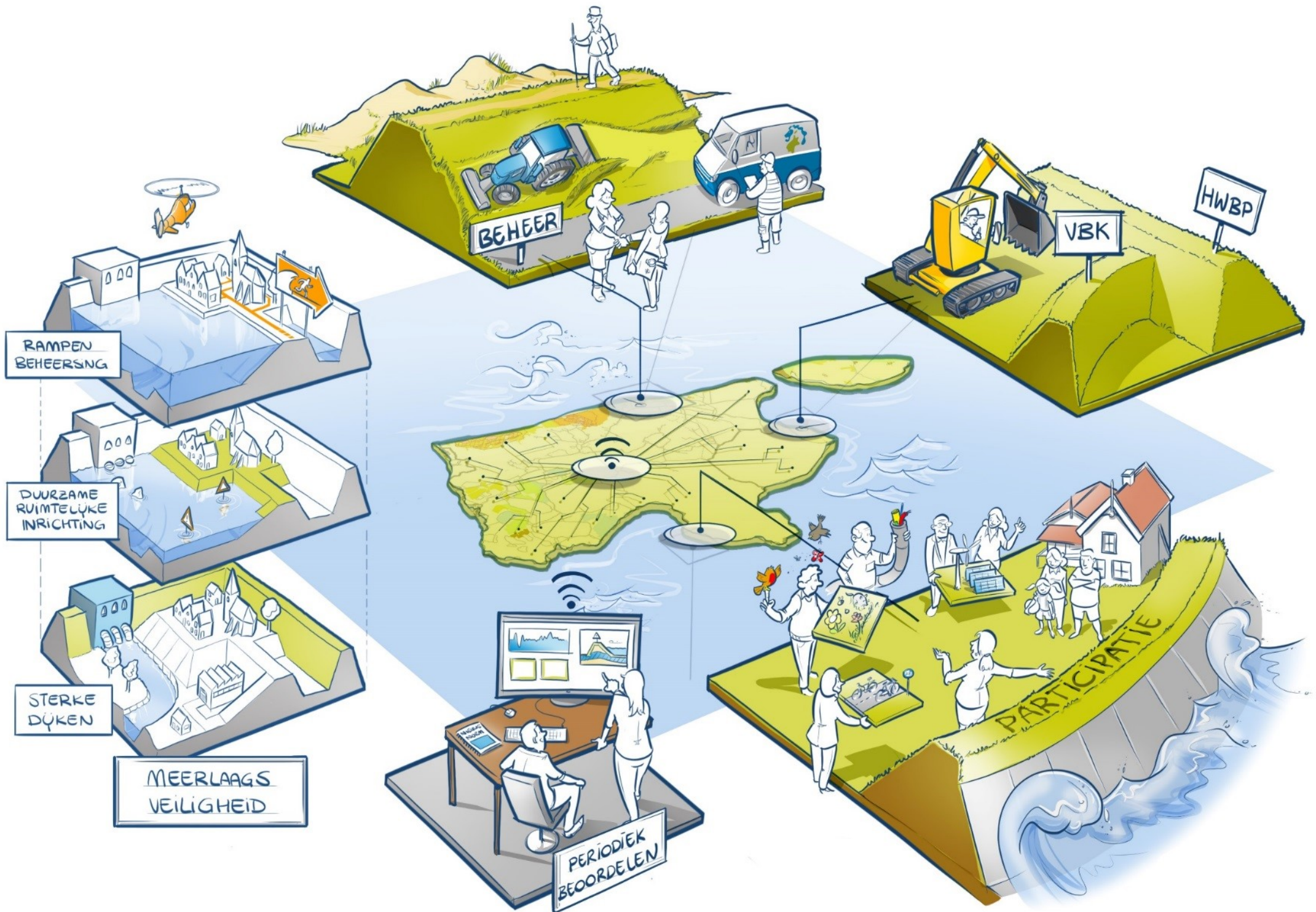
BEHEER

VBK

HWBP

PARTICIPATIE

PERIODIEK
BEOORDELEN

2. Waterveiligheid

Het belang van waterveiligheid geldt voor ons allemaal; nu en in de toekomst. Klimaatadaptatie en verdere samenwerking met externe partners is daarbij belangrijk. Met het concept van de multifunctionele dijk geven we meerwaarde aan onze *assets* voor de maatschappij. We gaan verder met het implementeren van risicogestuurd assetmanagement. Dit vraagt om actuele, betrouwbare en complete informatie. Gegevensmanagement vormt een belangrijke basis, ook voor ontwikkelingen zoals de zorgplicht Waterveiligheid, het Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium 2017, de Basisregistraties en de Omgevingswet. Het proces om data te optimaliseren zetten we voort. We bewegen van correctief naar preventief onderhoud op basis van risicogestuurd beheer.

Het HWBP gaat door met het versterken van dijken. Het project Markermeerdijken is in uitvoering en we werken aan de versterking van kunstwerken. De opgedane kennis en kunde zijn waardevol en daarom is het van belang deze te borgen in de organisatie. Ook het programma Verbetering Boezemkades-2 (VBK-2) wordt voortgezet. In 2023 moet 160 kilometer afgekeurde regionale keringen aan de norm voldoen en in 2030 voldoen alle genormeerde keringen aan de norm, inclusief kunstwerken en niet-waterkerende objecten.

De HWBP-solidariteitsbijdrage bedraagt dit jaar € 10,5 miljoen. Bij de Rijksbegroting 2020 was de reservering voor de HWBP-2-projecten (prestatie P001) volgestort. Hierdoor komt de solidariteitsbijdrage geheel ten laste van de HWBP-projecten (prestatie P002).

2.1 Resultaat 1: Onze waterkeringen bieden het beschermingsniveau zoals dat is afgesproken met de toezichthouder.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings			
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21	
P001	4,0	3,9	0,2	Uitgaven	95,0	96,5	91,4
				Inkomsten	-94,7	-96,5	-91,4
				Afronding	0,1	-	-
				Netto	0,4	0,0	0,0
In 2023 zijn de primaire waterkeringen op orde die op het landelijke HWBP-2-programma staan.	Project in voorbereiding: <ul style="list-style-type: none"> • Markermeerdijk Durgerdam Project in uitvoering: <ul style="list-style-type: none"> • Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam 						
Het HWBP-2-project Markermeerdijk Durgerdam is in voorbereiding en het HWBP-2-project Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam is in uitvoering. Begin 2020 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in de bodemprocedure tegen het projectplan Waterwet Versterking Markermeerdijken. Het projectplan is daarmee onherroepelijk geworden. We hebben de effecten, in tijd en geld, van de vertraging door de Raad van State procedure en de impact van stikstof, PFAS en de coronacrisis in beeld gebracht. Eind 2020 is de nieuwe datum 'dijk veilig' bepaald. Het ontwerp van het projectplan van de Markermeerdijk Durgerdam wordt door de provincie ter visie gelegd. We ronden de aanbesteding af.							
De Markermeerdijken Hoorn-Edam-Amsterdam is het eerste project waarvoor een alliantiecontract is gesloten. Met de uitvoering van de Markermeerdijken is het laatste en meest omvangrijke project uit het HWBP-2-programma in de realisatiefase gekomen. De 'koppelstukken' van het HWBP, de Markermeerdijken Durgerdam, worden meegenomen in het gelijknamige HWBP-2-project.							

Bij de Rijksbegroting 2020 was de reservering voor de HWBP-2-projecten (prestatie P001) volgestort. De solidariteitsbijdrage van het HWBP wordt daarom vanaf 2021 geheel ten laste van prestatie P002 gebracht, in plaats van te verdelen over twee prestaties (2020: € 3,5 miljoen). Hierdoor daalt de exploitatie. Door de aard van de HWBP-2-projecten ontstaat een wisselend beeld in de investeringsinkomsten en -uitgaven.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings			
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21	
P002	7,5	7,5	10,9	Uitgaven	9,0	8,9	19,1
				Inkomsten	-8,2	-8,0	-17,2
				Afronding	-	-	-0,1
				Netto	0,8	0,9	1,8

In 2050 zijn de primaire waterkeringen op orde gebracht die op het landelijke HWBP-programma staan. In 2024 is de versterkingsopgave gebaseerd op de nieuwe normen helder.

- Projecten in verkenningsfase:
- Den Oever-Den Helder
 - Wieringermeerkering
 - Katwoude
 - Volendam
 - Monnickendam Zeedijk
- Projecten in de planuitwerkingsfase:
- Kunstwerken
 - Noordzeekanaal
- Koppelstukken (uitvoering binnen HWBP-2):
- Markermeerdijken Durgerdam

De volgende HWBP-projecten zitten in de verkenningsfase: de gezamenlijke primaire waterkeringen tussen Den Helder en Den Oever (Balgzanddijk, Amsteldiepdijk en Wieringer Zeewering), Katwoude en de voormalige categorie C-kering Wieringermeerkering. Het HWBP-project Markermeerdijken Gouwzee & Buiten-IJ is in 2020 op basis van waterveiligheidsurgentie en lokale ruimtelijke ontwikkelingen gesplitst in vier deelprojecten: Volendam, Monnickendam binnenstad, Monnickendam Zeedijk en Schellingwoude. We werken in de verkenningsfase aan Volendam en Monnickendam Zeedijk. De verkenningsfase voor Monnickendam binnenstad en Schellingwoude worden vanwege lagere urgentie en beschikbare capaciteit na 2021 opgepakt.

In de planuitwerkingsfase werken we aan de voormalige categorie C-kering Noordzeekanaal en de versterking van zeven kunstwerken. Het koppelstuk Durgerdam wordt meegenomen in het gelijknamige HWBP-2-project (P001).

Vanaf 2021 valt de solidariteitsbijdrage geheel onder prestatie P002 in plaats te verdelen over twee prestaties (2021:€ 10,5 miljoen), waardoor de exploitatiekosten stijgen. Naast de solidariteitsbijdrage betalen we een projectgebonden bijdrage van 10%. De investeringsuitgaven en -inkomsten stijgen omdat meer projecten in de verkenningsfase zitten.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P003	10,1	8,4	10,3	-	-	-

In 2023 heeft het VBK-2 programma de opdracht 160 kilometer afgekeurde regionale keringen weer aan de norm te laten voldoen. In 2030 voldoen alle genormeerde keringen aan de norm (1.067 km), incl. kunstwerken en Niet Waterkerende Objecten.

- We verbeteren circa 15 km aan regionale keringen, zodat ze aan de norm voldoen.

In 2009 is 1.067 kilometer genormeerde boezemkade op hoofdlijnen getoetst, waarbij 270 kilometer kade is afgekeurd. Met de provincie is afgesproken dat deze kades eind 2023 aan de norm voldoen. Het VBK-2 programma verbetert dit jaar circa 15 kilometer. Eind dit jaar is circa 260 kilometer verbeterd en voldoet daarmee aan de norm. We beginnen met de realisatie van de projecten Starnmeer, Beetskoog en Wheredijk. Dit zijn gecompliceerde projecten met naar verwachting een hoge kostprijs per kilometer. Bij het project Beetskoog leggen we ook een natuurvriendelijke oever aan. De projecten Alkmaardermeer, Beemster en Schermer ronden we af. De detailtoetsing van de 1.067 kilometer kade loopt door, waardoor er afgekeurde kades bijkomen die in 2030 aan de norm moeten voldoen. In 2019 zijn we begonnen met het ontwikkelen van een nieuwe toets- en verbeteringsmethodiek om efficiëntie te bereiken. We voeren met de provincie een pilot (2020-2022) uit om te kijken hoe we de methode kunnen toepassen in ons beheergebied. We hebben een applicatie ontwikkeld waarmee we op een eenvoudigere manier de kunstwerken kunnen toetsen. Dit jaar maken we een inhaalslag bij het toetsen van duikers, gemalen en coupures. Vanwege de aard van de werkzaamheden voor het VBK-2 programma fluctueren de uitgaven. Vanwege de coronacrisis is besloten om € 1 miljoen aan werkzaamheden van 2023 naar voren te halen.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P004	3,4	3,3	3,2	-	-	-

In 2023 hebben we al onze keringtrajecten beoordeeld conform de afgesproken beoordelingsmethodiek.

- We leveren over het dijktraject bij Den Helder een definitief oordeel op.
- We voorzien vijf primaire trajecten van een voorlopig oordeel.
- We toetsen circa 100 km regionale keringen.
- We toetsen circa 200 kunstwerken in de regionale keringen.

Onze primaire keringen bestaan uit vijftien dijktrajecten. Eén traject is nog in beheer bij Rijkswaterstaat en beoordelen we daarom niet zelf. Twee trajecten zijn inmiddels beoordeeld en getoetst door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Onze beoordeling van vier andere trajecten hebben we ingediend bij de ILT. Dit jaar beoordelen we in totaal zes dijktrajecten, waarvan vijf tot een voorlopig oordeel omdat we daar geen versterkingsopgave verwachten. De laatste twee trajecten volgen in 2022. De trajecten die in deze beoordelingsronde worden voorzien van een voorlopig oordeel kunnen vooralsnog zonder een definitief oordeel. In 2023 moeten alle trajecten beoordeeld zijn: dan verschijnt de landelijke veiligheidsrapportage over deze beoordelingsronde. Voor de beoordeling zijn het beheerregister, de informatie uit inspecties, onderhoudswerken en verbeteringswerken relevant. Dit geldt ook voor de informatie over de inzet van de crisisbeheersingsorganisatie. Het gestructureerd en centraal opslaan van deze informatie is in de zorgplicht verankerd.

Met de provincie hebben we afgesproken dat de detailtoetsing van de genormeerde regionale keringen wordt voortgezet. We toetsen circa 100 kilometer regionale keringen en circa 200 kunstwerken. Onze aanpak is programmatisch met als einddoel het afronden van deze toetsronde in 2023 met goedkeuring van de provincie. Het totale areaal aan regionale keringen bedraagt 1.096 kilometer, dit is inclusief de afgewaardeerde C-keringen die als regionale keringen zijn ingedeeld. We moeten nog circa 200 kilometer gedetailleerd toetsen. Van de circa 1.000 kunstwerken hebben we ruim de helft getoetst. Met behulp van een nieuw ontwikkelde methode toetsen we de Niet Waterkerende Objecten conform de Leidraad Toetsen op Veiligheid Regionale Waterkeringen, onze eigen richtlijnen en aanvullende richtlijnen vanuit de provincies in West-Nederland.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P005	16,1	17,2	15,9	-	-	2,0

In 2023 zijn wij een professioneel beheerder die in control is over zijn prestaties en daartoe constant aantoonbare afwegingen maakt tussen risico's, prestaties en kosten.

- We leveren de Waterveiligheidsrapportage op.
- We evalueren minimaal drie werkprocessen.
- We vertalen het actuele beleid van drie thema's in onderhoudsplannen.

In de Waterveiligheidsrapportage rapporteren we over de staat van onze *assets* zoals dijken, en onze werkprocessen. Hiermee tonen we aan dat we voor de primaire keringen voldoen aan onze zorgplicht. Het is van belang dat we onze werkprocessen actueel houden. Dit jaar evalueren we minimaal drie werkprocessen. We verkennen de mogelijkheden van een ISO 55000-certificering. ISO 55000 is een internationale norm voor het ontwikkelen, implementeren en onderhouden van een assetmanagementsysteem.

We maken strategische keuzes op basis van risicogestuurd beheer en onderhoud. Dit houdt in dat we de kosten inzichtelijk maken die nodig zijn voor inspecties en correctief, preventief en conditiegestuurd onderhoud en zoeken hierin steeds naar de optimale balans. Hierbij bepalen wij onze keuze van onderhoud niet op basis van de conditie van individuele objecten (*assets*), maar bundelen *assets* zodat wij hier een integrale gebiedsgerichte afweging voor kunnen maken. Het actuele beleid van de thema's Dijkbekleding, Kunstwerken en Zandige kust vertalen we in onderhoudsplannen.

De exploitatie is lager omdat de uren van onderhoud anders worden verantwoord. De investeringsuitgaven betreffen het robuust maken van de vooroever bij de Zeedijk 't Horntje op Texel.

2.2 Resultaat 2: Hollands Noorderkwartier is klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investeringen		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P056	0,8	1,5	1,5	-	-	-
We geven nadere invulling aan het waterveiligheidsbelang en dragen dit zodanig uit dat in 2023 minimaal een kwart van de andere maatschappelijke partijen zich hiervoor medeverantwoordelijk voelt.	<ul style="list-style-type: none"> We voeren een veiligheidsanalyse uit op twee locaties aan de zandige kust. We stellen het kader voor de gebiedscompartimentering van onze eigen assets vast. We stellen in ons gebied een Trajectaanpak op voor de beoordeelde dijktrajecten die niet voldoen aan de waterveiligheidsnorm. 					
We doen onderzoek naar verschillende klimaatscenario's en de effecten hiervan op onze kust, bijvoorbeeld zeespiegelstijging. Zo maken we gewogen keuzes voor nu en de toekomst.						
<p><i>Bouwsteen: Alle dijken tellen mee! Een verdiepingsslag op het veiligheidsdenken</i></p> <p>We werken in het kader van ruimtelijke adaptatie samen met de gemeenten, provincie, maatschappelijke organisaties en burgers. Na de stresstesten volgt nu de fase van de risicodialogen waarbij we als stakeholder onze eigen belangen inbrengen. Kansen liggen vooral bij nieuwbouw en herstructurering en bij de bescherming van vitale en kwetsbare functies. Voor de uitvoeringsplannen formuleren we naast de gebiedsgerichte inbreng, een kader voor het hele beheergebied.</p> <p>We onderzoeken welke verhoogde lijnvormige elementen in het landschap zoals regionale keringen en spoorwegen, het verschil maken bij overstroming door buitenwater. Van onze eigen <i>assets</i> stellen we het kader voor deze zogenoemde gebiedscompartimentering vast.</p> <p>Alle informatie die hieruit voortvloeit vormt onderdeel van onze bijdrage aan de totstandkoming van de gemeentelijke omgevingsvisies.</p> <p>Op basis van kennis van de omgeving stellen we een trajectaanpak op voor de beoordeelde dijktrajecten die niet voldoen aan de waterveiligheidsnorm. In deze aanpak stellen we aan de voorkant een uitvoeringsstrategie op en brengen we de scope en kosten van een verbetering globaal in beeld. Hiermee zorgen we voor een doelmatige aanpak van de veiligheidsopgave en een stabiel versterkingsprogramma. Ook brengt de trajectaanpak vroeg in het proces de kansen vanuit de omgeving in beeld en levert het inbreng op voor de omgevingsvisies en gebiedsprocessen.</p>						

In STOWA-verband wordt de huidige veiligheidsbenadering van regionale waterkeringen tegen het licht gehouden. Centrale vraag is of voor regionale keringen een manier te vinden is waarbij de veiligheid van te beschermen gebieden op een doelmatige, uitlegbare en pragmatische wijze bereikt kan worden, mede in het kader van klimaatverandering en de wijze waarop voor de primaire waterkeringen de bescherming tegen overstroming vanuit het buitenwater invulling heeft gekregen. Wij dragen met een gebiedspilot polder Heerhugowaard bij aan dit meerjarige project.

De economische waarde van huizen, bedrijven en infrastructuur is de laatste jaren gestegen, waardoor de schade bij een overstroming groter is dan vroeger. Om deze reden (her)beschouwen we de normen van onze regionale keringen in samenhang met de genoemde waardevermeerdering van ons gebied en de overige (economische) ontwikkelingen. De uitkomst hiervan kan er toe leiden dat we voor bepaalde keringen het proces starten om te komen tot een aangepaste norm, zodat deze weer in balans is met de economische waarde van het achterliggende gebied (herijken areaal en norm). Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voeren we het gesprek met provincie en gemeenten, bijvoorbeeld in het kader van de omgevingsvisies, over waar wij deze wel en niet wenselijk vinden.

2.3 Resultaat 3: Door multifunctioneel gebruik bieden onze keringen niet alleen waterveiligheid maar hebben ze ook maatschappelijk toegevoegde waarde.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		Exploitatie			Investerings		
		JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P064		-	0,3	0,3	-	-	-
<p>In 2021 hebben we voor onze dijken geïdentificeerd welke functies naast waterveiligheid mogelijk zijn en hebben we dit kenbaar gemaakt bij onze partners.</p> <p><i>Bouwsteen: Multifunctionaliteit als sterkte</i></p> <p>Veel van onze waterkeringen worden naast het bieden van veiligheid tegen overstromingen ook gebruikt voor andere functies. Voorbeelden van dit multifunctioneel gebruik zijn kabels en leidingen, natuur, recreatie, wegen en bebouwing. Multifunctionaliteit en waterveiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar kunnen op gespannen voet met elkaar staan. De gevolgen voor de waterveiligheid op de middellange termijn zijn nog onduidelijk.</p> <p>Om de multifunctionaliteit zo goed mogelijk te (blijven) faciliteren, werken we samen en mee aan het meervoudig gebruik van onze dijken, met name voor de brede maatschappelijke doeleinden zoals de energietransitie en het vergroten van de biodiversiteit. Uitgaande van de potentie van alle keringen stellen we per functie een kanskaart op, voorzien van een afwegingskader met criteria en overwegingen en brengen we het huidige gebruik van de keringen in beeld. Zo brengen we de mogelijke meerwaarde van onze keringen in beeld. Deze informatie helpt ons bij het beoordelen van initiatieven van derden en in het gesprek over de omgevingsvisies van gemeenten. In geval van het lokaal toestaan van een nieuwe vorm van multifunctioneel gebruik vindt een bestuurlijke afweging plaats.</p> <p>In 2020 is invulling gegeven aan het thema Waterkeringen voor de Waterschapsverordening. Hiermee hebben we een deel van het juridische kader uitgewerkt om multifunctioneel gebruik van de kering te faciliteren. We werken dit jaar aan een programma van eisen voor grote bouwwerken op keringen. Behalve technische aspecten, die bovendien vragen om kennisvergaring en -ontwikkeling, gaat het daarbij ook om juridische aspecten. Een voorbeeld van een juridisch aspect is een tijdelijke vergunningen/gronduitgifte gekoppeld aan 'voorzienbaarheid' van toekomstige dijkversterkingen.</p> <p><i>Bouwsteen: Dijk als kabelgoot</i></p> <p>De bovengrondse en ondergrondse infrastructuur wordt steeds drukker, met als gevolg dat de regie op de infrastructuur in de ondergrond steeds complexer wordt. De dijk als kabelgoot is een metafoor voor een zodanige oplossing van de problematiek van (re)constructie van nutsvoorzieningen langs en in de waterkering dat deze meerdere</p>		<ul style="list-style-type: none"> • We brengen de functies voor onze dijken in beeld. • We starten met de kanskaart voor de functie biodiversiteit en maken deze gereed. 					

maatschappelijke doelstellingen ten goede komt. De ambitie is een optimale samenwerking tussen overheden en kabels- en leidingenbeheerders. We overleggen periodiek en delen onderhoudsplannen voor de lange termijn met elkaar.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P008 Onvoorzien Waterveiligheid	-	0,2	0,2	-	-	-
Afronding	0,1	0,1	0,1	-0,1	-	-
Totaal	42,0	42,4	42,6	1,1	0,9	3,8

2.4 Meerjarige doorkijk

Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	42,3	41,7	43,4
Investerings	5,0	7,6	5,5

De solidariteitsbijdrage aan het Rijk wordt jaarlijks geïndexeerd, hierdoor stijgen de kosten. Door de aard van de HWBP-projecten ontstaat een wisselend beeld in de investeringsinkomsten en -uitgaven.

2.5 Risico's Waterveiligheid

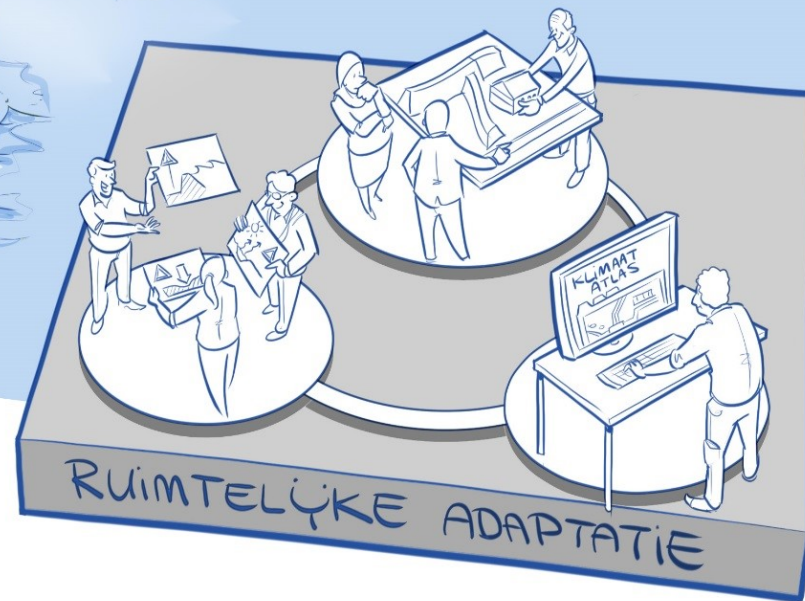
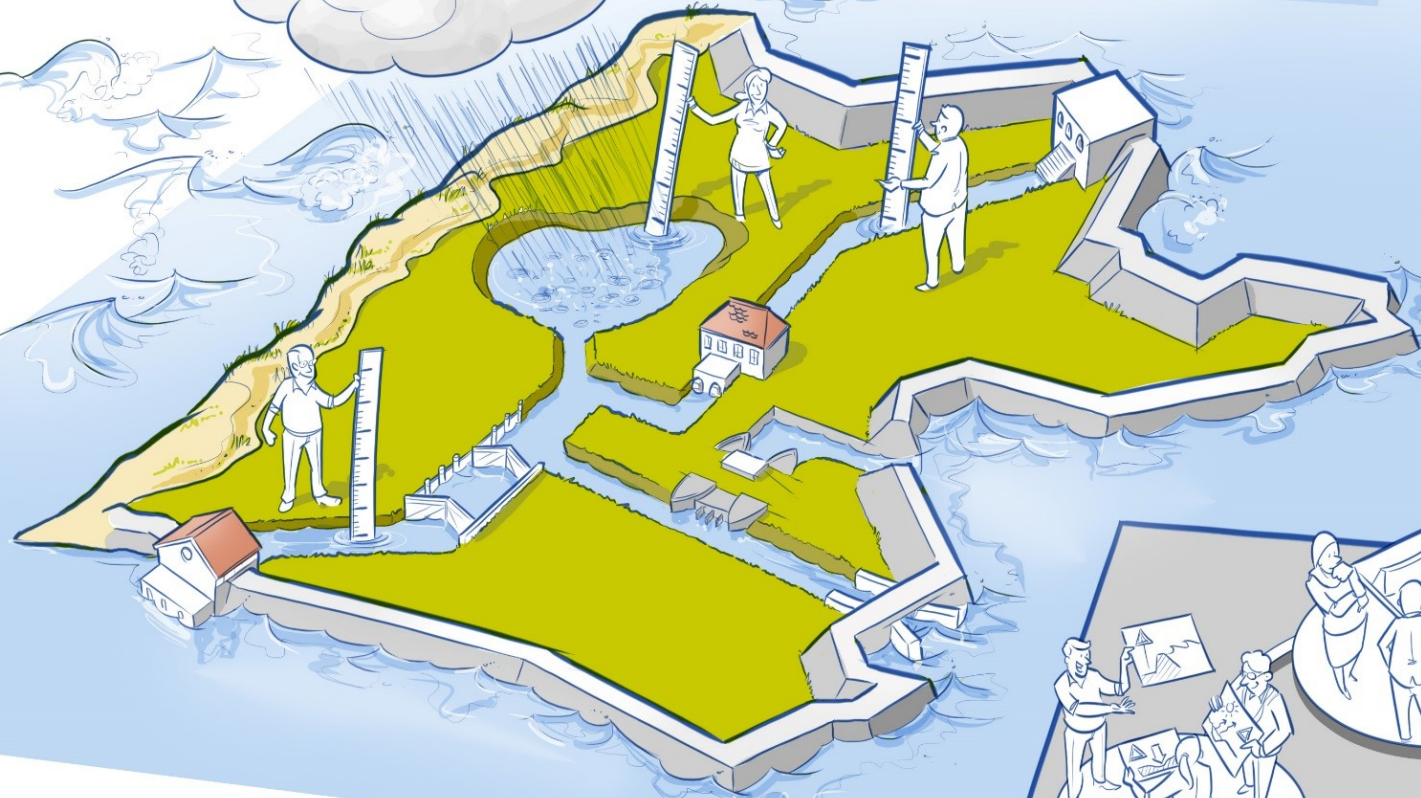
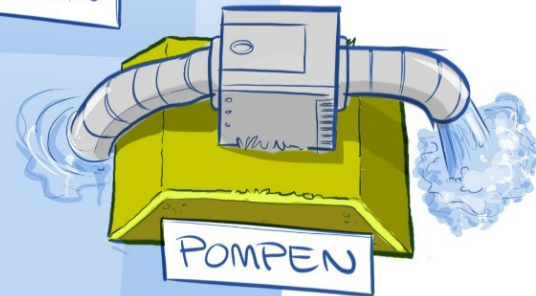
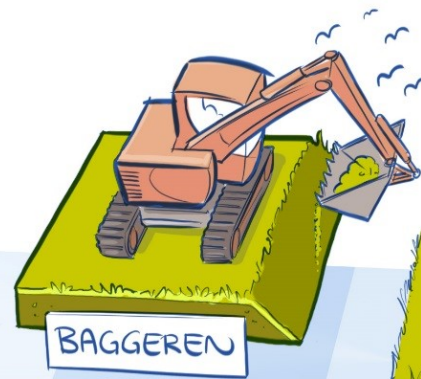
In dit effect zijn de volgende risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen opgenomen.

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Risico-categorie	Beheersmaatregelen
Gewijzigd	Project Markermeerdijken De beroepsprocedure tegen de korting op de subsidiebeschikking valt voor HHNK negatief uit.	2	€12.100.000	Operationeel	Buiten de formele bezwaarprocedure wordt in overleg met RWS gezocht naar de mogelijkheden om dit geschil op te lossen.

Ongewijzigd	Private partij Alliantie Markermeerdijken verhaalt negatief alliantieresultaat op HHNK.	3	€29.200.000	Operationeel	Duidelijke vastlegging van gemaakte afspraken binnen de diverse overleggen tussen de Alliantie Markermeerdijken, HHNK en HWBP.
Nieuw	Er volgen bij Project Markermeerdijken uit de omgeving nieuwe eisen voor Ruimtelijke inpassing.	2	€ 4.000.000	Politiek/bestuurlijk	De Alliantie Markermeerdijken blijft in verbinding met alle stakeholders over dat de fase van uitvoering geschiedt conform het projectplan en dat alle rechtsgangen zijn doorlopen.

3. Wateroverlast beperken

Door de aan- en afvoer en tijdelijke opslag van water reguleren we het waterpeil. Zo beperken we de gevolgen van wateroverlast zoveel mogelijk. De komende jaren anticiperen we, met onze partners, op de doorgaande klimaatverandering en maatschappelijke ontwikkelingen. Het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie pleit voor een snellere en intensievere aanpak van onder andere wateroverlast. Dit doen we onder andere door kennis samen te brengen in het traject van ruimtelijke adaptatie en de aanpak van hydrologische knelpunten met het programma Wateropgave 2.0. Tegelijkertijd blijven we investeren in het boezemsysteem door onze gemalen te onderhouden, de bouw van gemaal Monnickendam en het project Verbetering natte Infrastructuur Noordkop. We zien dat wateroverlast, ondanks alle inspanningen, steeds vaker voorkomt. We onderzoeken, onder andere door de watersysteemstudie, de verdere flexibilisering van het watersysteem. In het kader van de Omgevingswet stellen alle gemeenten omgevingsvisies op, waaronder ook de visie op het watersysteem. Ook geven gemeenten invulling aan nieuwe maatschappelijke opgaven die invloed hebben op het ruimtelijke domein zoals de RES. Vanuit onze rol als waterbeheerder leveren we een efficiënte bijdrage aan deze processen.

3.1 Resultaat 1: In ons beleid en programma's zijn klimaatbestendigheid en maatschappelijke ontwikkelingen verwerkt.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P009	3,4	3,8	3,8	-	-	-
In 2022 werken HHNK en (gebiedsgerichte) partners samen in het kader van de Omgevingswet.	<ul style="list-style-type: none"> • Van vijf gemeenten nemen we het onderhoud van stedelijk water over (OSW). • We stellen vijf regionale gezamenlijke uitvoeringsplannen ruimtelijke adaptatie op. 					
<p><i>Bouwsteen: De klimaatbestendige stad (voorheen: De stad wordt nat)</i></p> <p>Deze bouwsteen is een gebiedsbreed proces geworden waarbij we met het merendeel van de gemeenten en PWN werken aan een klimaatadaptieve inrichting van zowel het stedelijke als het landelijke gebied. Hiermee geven we uitvoering aan het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie, waarbij de kwetsbaarheden in beeld gebracht worden met een stresstest. Op basis hiervan wordt een gesprek gevoerd gericht op het risico op wateroverlast, watertekort, hittestress, waterveiligheid en in sommige gevallen bodemdaling en waterkwaliteit, als gevolg van klimaatverandering. We werken in vijf regio's, namelijk West-Friesland, de kop van Noord Holland, Zaanstreek/Waterland, Regio Alkmaar en Noord-Kennemerland Zuid. We ontsluiten kennis over het watersysteem met onder andere de klimaatatlas, watersysteemstudies en het kennisnetwerk Klimaatnetwerk Noorderkwartier. Met gemeenten en provincie stellen we uitvoeringsplannen op. Iedere regio heeft een eigen tempo en dynamiek. We willen snel en flexibel kunnen aansluiten op dit proces en hebben daarom per regio een integrale agenda met alle effecten opgesteld. Zo werken we met onze partners aan een toekomstbestendige inrichting van de leefruimte en het watersysteem. De uitvoeringsplannen ruimtelijke adaptatie komen in de plaats van gemeentelijke waterplannen. Dit jaar wordt het dossier gemeentelijke waterplannen definitief afgesloten. Om de maatschappelijke kosten laag te houden, is in het Nationaal Bestuursakkoord Water afgesproken dat waterschappen het beheer en onderhoud van stedelijk water overnemen van gemeenten (OSW). Elf gemeenten hebben nog stedelijk water in beheer, waarvan twee gedeeltelijk. Dit jaar nemen we van vijf gemeenten het beheer en onderhoud van stedelijk water over. De OSW wordt waar mogelijk gekoppeld aan de overdracht van wegen. Het streven is om in 2024 het stedelijke water volledig overgenomen te hebben. Advisering bij plannen van derden draagt bij aan het toekomstbestendig beheer van het watersysteem. Hierbij wordt rekening gehouden met nieuwe opgaven, zoals ruimtelijke adaptatie. In het kader van de Omgevingswet moeten alle gemeenten omgevingsvisies opstellen, waaronder de visie op het watersysteem en de waterveiligheid. Ook moeten gemeenten invulling geven aan nieuwe maatschappelijke opgaves die invloed hebben op het ruimtelijke domein zoals de RES. Een aantal gemeenten laat het proces van het opstellen van de omgevingsvisie en ruimtelijke adaptatie samenvallen. Vanuit onze rol als waterbeheerder leveren we een efficiënte bijdrage aan deze processen.</p>						

3.2 Resultaat 2: Het watersysteem en de beheerinstrumenten zijn op orde en afgestemd met en op de omgeving.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)		Exploitatie			Investerings		
		JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P011		1,1	1,9		1,2	1,5	
In 2020 weten we waar het watersysteem kwetsbaar is voor wateroverlast en het faciliteren van maatschappelijke functies.		<i>Prestatie is komen ter vervallen met ingang van begroting 2021.</i>					
P068		-	-	1,8	-	-	2,6
In 2022 hebben we een programma Wateropgave 2.0 waarmee we een antwoord hebben op de toenemende risico's op wateroverlast.		<ul style="list-style-type: none"> We stellen de beleidsvisie Wateroverlastbestrijding vast. We stellen het programma Wateropgave 2.0 op. 					
Met gemeenten en gebiedspartners werken we aan een klimaatbestendig watersysteem. Dat doen we aan de hand van de resultaten uit de watersysteemstudie en met concrete projecten uit het programma Overgangperiode tussen Wateropgave 1 en 2. Het pilotproject Beetskoog ronden we af. De investeringsuitgaven bestaan uit de hiervoor genoemde projecten. We stellen de Beleidsvisie Wateroverlastbestrijding vast en werken hierna het programma Wateropgave 2.0 uit. In 2022 stellen we het programma vast.							
Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)		Exploitatie			Investerings		
		JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P012		2,2	2,0	2,0	0,5	0,5	0,9
In 2021 zijn 120 polders op orde gebracht.		<ul style="list-style-type: none"> De laatste polder uit het programma Wateropgave 1 is op orde. 					
We brengen de polder Oosterlanderkoog in Wieringen op orde.							
P013		0,9	1,0	1,2	-	-	-
In 2023 zijn al onze data en analyses informatie geworden voor ons zelf, onze partners en onze omgeving op een hoog kwaliteitsniveau.		<ul style="list-style-type: none"> We leveren Rijkswaterstaat onze data over onttrekking en afvoer van water voor alle uitwisselpunten met rijkswater. We maken een model voor het monitoringsplan en de verschillende meetnetten worden hier in opgenomen. 					
We voeren verbeteringen door in ons Waterinformatiesysteem zodat we op een betrouwbare wijze kwantiteitsdata opslaan en ontsluiten. Hierdoor zijn we in staat de gewenste data aan Rijkswaterstaat te leveren. We completeren de set hydrologische modellen voor grond- en oppervlaktewater die wordt ingezet bij een groot aantal vraagstukken op het gebied van waterveiligheid, wateroverlast en verzilting. De visie en doelen van het kwantiteitsmeetnet voor grond- en oppervlaktewater vertalen we naar passende monitoring.							
Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)		Exploitatie			Investerings		
		JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P014		16,7	17,5	16,9	0,1	0,1	-
In 2022 beheren we de profielen van onze waterlopen zodanig dat ze voldoen aan de in het gebied afgesproken aan- en afvoernormen.		<ul style="list-style-type: none"> We baggeren conform het baggerprogramma. In drie gebieden worden kansen en knelpunten voor het beheer van waterlopen in beeld gebracht. De legger Wateren wordt in vijf gebieden geactualiseerd op basis van herziene aan- en afvoerdebieten. 					
We houden de aan- en afvoer van ons watersysteem op orde door te baggeren en waterplanten te maaien of te verwijderen. Hierbij nemen we de afspraken op het gebied van waterkwaliteit en biodiversiteit mee. Op basis van het baggerprogramma baggeren we circa 300 kilometer waterloop.							

We maken op basis van de watersysteemanalyses en de actualisatie van de legger Wateren een gebiedsgerichte uitwerking van kansen en knelpunten in drie gebieden, waaronder de Groot Limmerpolder. De andere twee gebieden moeten nog bepaald worden.
 In vijf van de circa vijftig gebieden actualiseren we de legger Wateren met behulp van de Leggertool.
 De exploitatie daalt omdat de toevoeging aan de baggervoorziening is verlaagd van € 5 miljoen naar € 4,5 miljoen. De bagger groeit minder snel aan waardoor we minder hoeven te baggeren en daardoor minder kosten maken voor baggerwerkzaamheden.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P015	33,4	32,1	34,3	1,2	2,0	8,0
In 2022 regelen we de waterpeilen in de waterlopen zodanig dat ze voldoen aan de afspraken met het gebied (gebiedsnorm).	<ul style="list-style-type: none"> We werken in een Nota Peilbesluiten uit hoe we het proces en de peilbesluiten gaan moderniseren. De bouw van de gemalen Monnickendam en De Poel is in uitvoering. 					

Het beheer van het watersysteem bestaat uit een samenhangend geheel van afspraken en peilregulerende objecten. We stemmen met onze partners de peilen af op de wensen van de omgeving. Met het dagelijks beheer van onze objecten zorgen we dat we voldoen aan de gemaakte afspraken. We houden de peilbesluiten actueel met een gebiedsbrede jaarlijkse herziening. Omdat we dit jaar de tienjarige herzieningsronde afronden, moderniseren we het proces rond peilbesluiten en stellen we een nieuwe Nota Peilbesluiten op. Groot onderhoud aan gemalen voeren we uit op basis van het gemalenprogramma. We zijn bezig met de realisatie van gemaal De Poel en starten met de renovatie van de gemalen Pieter Engel, Oosterpolder en De Hoelm. Bij gemaal Leemans voeren we groot onderhoud uit en vervangen we de elektrotechnische installatie. Vanuit de investeringen is gemaal Monnickendam in uitvoering. Hierdoor zijn de uitgaven hoger.
 De robuustheid van het watersysteem neemt af. Doordat de neerslagbelasting op het systeem toeneemt hebben we vaker te maken met situaties waarbij peilbeheer binnen de bandbreedte van ons peilbesluit niet meer mogelijk is. Hierdoor treden tijdelijk peilverhogingen op. Bij de extremen leidt dat tot een verhoogd risico op schade door wateroverlast. Tegelijkertijd zien we dat het ruimtegebruik steeds intensiever wordt en hogere eisen stelt aan het watersysteem.
 Ook nemen het aantal objecten, zoals stuwen en gemalen, toe door de overname van stedelijk water. Hierdoor stijgen de kosten voor beheer en onderhoud.
 De stijging in de begroting ten opzichte van vorig jaar wordt met name veroorzaakt door hogere energiekosten. Een toelichting hierop is te lezen in paragraaf 1.6.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P016 Onvoorzien Wateroverlast beperken	-	0,3	0,3	-	-	-
Afronding	-	0,1	-0,2	-0,1	-	-0,2
Totaal	57,7	58,7	60,1	2,9	4,1	11,3

3.3 Meerjarige doorkijk

Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	60,0	60,9	61,4

Investerings	7,6	4,7	5,3
---------------------	-----	-----	-----

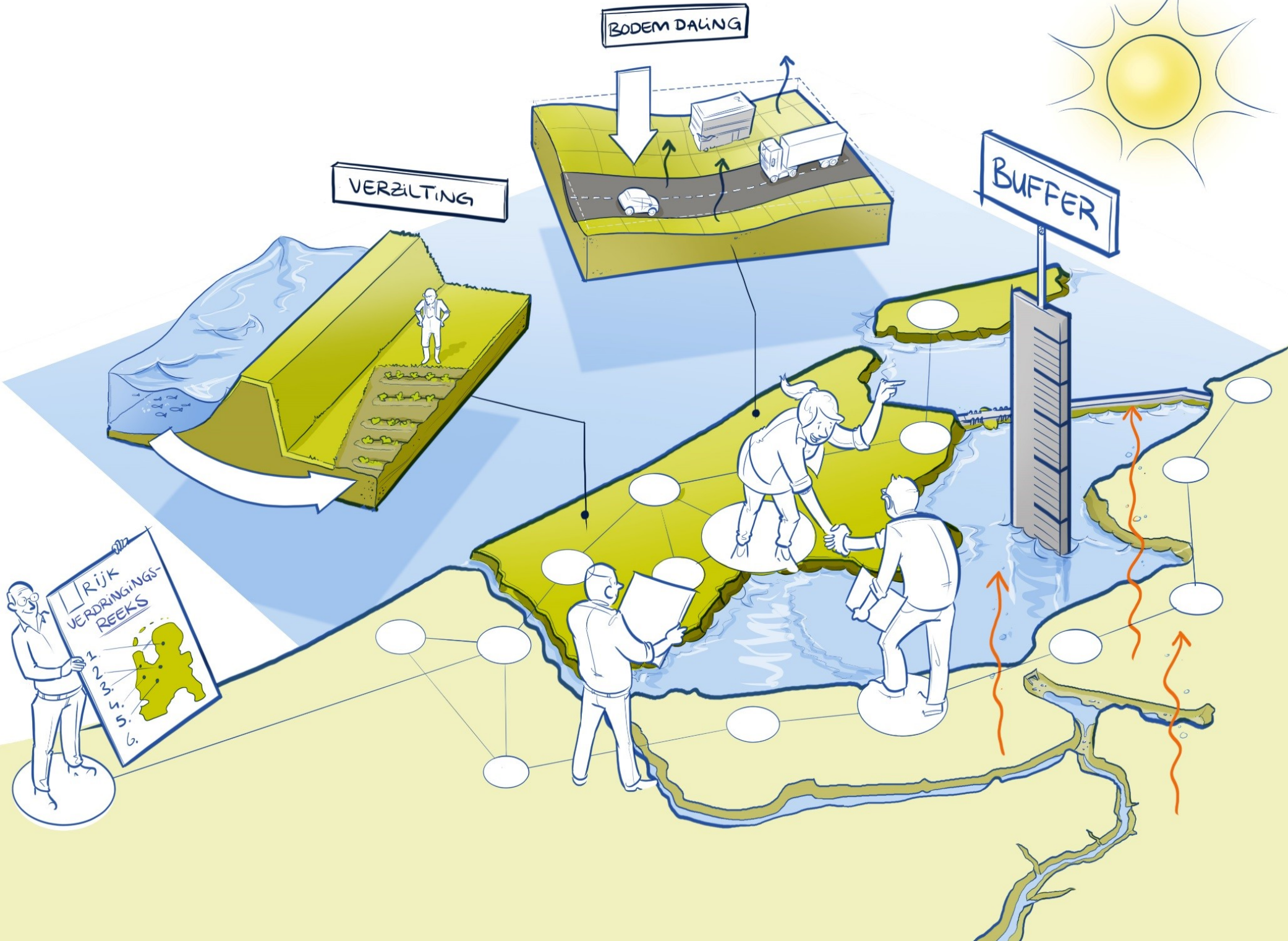
De kostenstijging in exploitatie is voornamelijk het gevolg van de toegepaste inflatie en hogere energiekosten. In 2023 ronden we de bouw van gemaal Monnickendam en het programma Overgangperiode tussen Wateropgave 1 en 2 af.

3.4 Risico's Wateroverlast beperken

In dit effect zijn de volgende risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen opgenomen.

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Risico-categorie	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	<p>Ontvangen EU-subsidies moeten -deels- terugbetaald worden en/of boetes moeten betaald worden voor reeds afgeronde projecten van het programma Wateropgave omdat uit aanvullende controles door de subsidieverlener blijkt dat -op onderdelen- niet is voldaan aan de subsidievoorwaarden.</p> <p>De aanvullende controleperiode loopt voor de meeste projecten af in 2021 en voor enkele projecten in 2028.</p>	2	€2.000.000	Politiek/bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none"> • De administratie en dossiervorming van de uitgevoerde projecten zijn zo goed mogelijk ingericht en aangevuld naar de eisen van de subsidieverstrekker. • Bij een aantal projecten waren er zwaarwegende redenen om af te wijken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van HHNK. In lijn met de mogelijkheden binnen dit beleid (artikel 3.9) heeft het D&H de afwijkingen van het standaard beleid goedgekeurd, waardoor de kans op boetes of terugbetaling geminimaliseerd is.
Gewijzigd	<p>Subsidie voor gemaal Monnickendam wordt niet verstrekt omdat HHNK zijn afspraken met de subsidieverstrekker niet nakomt.</p>	2	€3.000.000	Politiek/bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none"> • In het tweede kwartaal 2018 is uitstel aangevraagd aan de subsidieverstrekker. HHNK heeft goedkeuring op het gevraagde uitstel ontvangen. • Bij elke vertraging die de buffer van 3 maanden tussen opleverdatum en deadline subsidie verkleint wordt contact gelegd met de subsidieverstrekker om mogelijkheden tot verlengen geldigheid subsidie te bespreken.

4. Watertekort voorkomen

Zoet water wordt minder vanzelfsprekend en kostbaarder. Centraal staat de Trias Aquatica: zuinig met zoetwater, inzetten en ontwikkelen van 'nieuwe' zoetwaterbronnen en veiligstellen van de klassieke zoetwaterbronnen zoals die van het IJssel- en Markermeer. Doordat Noord-Holland laag ligt, is er kans op verzilting van het oppervlaktewater. We monitoren de verzilting in onze watersystemen en sturen op een aantal plekken zoals het Noordhollandsch Kanaal op het zoutgehalte door middel van doorspoeling met zoet water. Verzilting op perceelniveau is de verantwoordelijkheid van de agrariër. Om kennis te delen over de toenemende druk van zout op zoet water is het Zoet Zout Knooppunt actief.

Binnen ons eigen beheergebied verdelen we het beschikbare water conform de vastgestelde verdringingsreeks van de provincie. Waar mogelijk optimaliseren we het waterbeheer door het formuleren van sturingscriteria en het inzichtelijk maken van de hoeveelheid water die wij inlaten en gebruiken. Door integrale gebiedsprocessen ruimtelijke adaptatie krijgen we inzicht in de waterbeschikbaarheid. Dit helpt om te adviseren waarmee de veerkracht van watergebruikers wordt vergroot.

Resultaat 1: De zoetwatervoorraad is adaptief aan de klimaatveranderingen.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P067	0,7	1,1	1,1	-	0,1	0,1
In 2024 hebben wij de veerkracht in het systeem vergroot door optimale verdeling en zoetwatervoorraadvorming.	<ul style="list-style-type: none"> • We stellen een kadernota Verzilting op. • In de klimaatatlas nemen we een waterbeschikbaarheidskaart op. • We doen onderzoek naar verziltingsbronnen in het boezemsysteem. 					
<p><i>Bouwsteen: Bodemdaling in veenweiden</i></p> <p>De portefeuillehouder is voorzitter van de Themagroep Bodemdaling van de Unie van Waterschappen. Hierdoor zijn we betrokken bij de landelijke aanpak van de uitstoot van broeikasgassen uit de veenweiden. Onder regie van de provincie Noord-Holland geven we vorm aan een gebiedsgerichte aanpak. Voor het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland is het project Amsterdam Wetlands gestart. Ter ondersteuning zijn de feiten en omstandigheden voor het vraagstuk bodemdaling in het veenweidegebied in beeld gebracht. Ook dragen wij bij aan onderzoeksinitiatieven en praktijkproeven.</p> <p>Een tekort aan zoetwater in droge tijden leidt tot verziltingsproblemen, bijvoorbeeld in de Noordkop of in de diepe droogmakerijen. In het veenweidegebied leidt langdurige droogte tot extra inklinking. We stellen een kadernota Verzilting op om helder te krijgen hoe we het verziltingsvraagstuk aanpakken. We vergroten hiermee onze kennis op het gebied van verzilting van het boezemsysteem. Ook participeren we in het project Zoete Toekomst Texel. Dit is een innovatief project waarbij Texelse agrariërs een ondergrondse wateropslag aanleggen om te voldoen aan de waterbehoefte in de zomer.</p> <p>We brengen het watergebruik als gevolg van klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen voor de lange termijn in beeld. Dit doen we door een waterbeschikbaarheidskaart op te nemen in de klimaatatlas. Op deze manier kunnen we aan de hand van toekomstige scenario's onze zoetwaterstrategie bepalen en zo nodig bijstellen en inbrengen in het maatschappelijke gesprek over ruimtelijke adaptatie.</p> <p>We lokaliseren en kwantificeren de verziltingsbronnen in het boezemsysteem, zodat we deze kunnen aanpakken en minder zoet water hoeven te gebruiken om het watersysteem door te spoelen. We gaan met agrariërs in gesprek over welke maatregelen zij kunnen treffen om verzilting tegen te gaan.</p>						

Met onze partners bespreken we de toenemende druk op de ondergrond en het grondwater. We bereiden ons voor op onze grondwatertaak onder de Omgevingswet door de gegevens over grondwaterverontreinigingen te ontsluiten. We informeren gemeenten over het risico op verzilting als gevolg van doorboringen van grondlagen bij bouwprojecten (perforaties) en ondersteunen hen met onze kennis.

Totaal	0,7	1,1	1,1	-	0,1	0,1
---------------	------------	------------	------------	---	-----	-----

4.1 Meerjarige doorkijk

Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	1,1	1,1	1,1
Investeringen	0,1	-	-

4.2 Risico's Watertekort voorkomen

In dit effect zijn de volgende risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen opgenomen.

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Risico-categorie	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	Door langdurige droogte treedt zoutschade op aan gewassen en onherstelbare schade aan natuurgebieden. Agrariërs en natuurbeheerders claimen schadevergoeding bij HHNK.	2	€1.500.000	Operationeel	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen van kaders en in beeld brengen van handelingsperspectief. Het algemeen bestuur heeft de 'Strategie waterverdeling' en 'Waterbesparing en onttrekkingsverboden bij droogte en watertekort' vastgesteld voor de uitvoering van de landelijke verdringingsreeks. De Unie van Waterschappen heeft vorig jaar de aansprakelijkheid bij droogte beschreven. Het komt er op neer dat met het vastleggen van de Strategie waterverdeling de aansprakelijkheid van HHNK gering is.

5. Gezond water

We werken continu aan gezond oppervlaktewater. De afspraken uit het Nationale Waterplan en de Deltavisie geven richting aan de manier waarop we beheren en verbeteren. Het ambitieniveau wordt bepaald door maatschappelijke wensen en doelstellingen die zijn uitgewerkt voor de KRW. De provincie Noord-Holland stelt de doelen van het KRW-maatregelenpakket voor de derde planperiode (2022-2027) vast.

We optimaliseren de monitoring van de waterkwaliteit. Onze data en analyses zijn informatief voor onszelf, onze partners en de omgeving. Dit sluit aan bij de wens uit het collegeprogramma 2019-2023 om alle factoren in beeld te brengen die invloed hebben op de waterkwaliteit en is nodig om in 2028 te voldoen aan de normen van de KRW.

Om een toekomstbestendig boezemsysteem te realiseren starten we met het integrale project Verbetering natte Infrastructuur Noordkop.

5.1 Resultaat 1: We gaan met onze gebiedspartners voor schoon en gezond water en stemmen samen de eisen en de wensen op de functies af.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P020	4,8	4,1	3,8	0,2	1,1	0,5
In 2021 wordt het KRW-maatregelenpakket voor de tweede planperiode (2016-2021) samen met onze gebiedspartners uitgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> • We realiseren vier oplossingen voor vismigratieknelpunten. • We continueren het Landbouwportaal tot medio 2021. • De financiering voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop is rond en we starten met de ontwikkeling van dit project. 					
Dit jaar vindt de vaststellingsprocedure plaats van het KRW-maatregelenpakket voor de derde planperiode (2022-2027). De provincie Noord-Holland stelt de doelen voor 2027 vast voor onze 51 waterlichamen en het Rijk legt het Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta ter visie voor inspraak en besluitvorming. We verankeren de maatregelen voor ons beheergebied in het Waterbeheerplan 6.						
In 2020 hebben we de opgave uit het tweede KRW-maatregelenpakket (2016-2021) voor het oplossen van vismigratieknelpunten en de aanleg van natuurvriendelijke oevers gerealiseerd. We continueren deze activiteiten met het oog op het volgende maatregelenpakket door te investeren in het oplossen van vier vismigratieknelpunten en de aanleg van 7,5 kilometer natuurvriendelijke oever.						
In 2018 is het Landbouwportaal geopend: een subsidieregeling voor investeringen van individuele agrariërs die bijdragen aan een duurzame bodem, het voorkomen van wateroverlast en voldoende schoon en gezond water. We ronden de subsidieregeling af en verkennen de doorontwikkeling van dit initiatief voor de periode vanaf 2022.						
Met Rijkswaterstaat, het Waddenfonds en de provincie maken we de financiering rond voor het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop. Daarna starten we met de ontwikkeling van dit project.						

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P021	3,9	3,9	4,4	-	-	-
In 2023 is de monitoring van de waterkwaliteit efficiënter en werken we met de meest actuele technieken voor de rapportages aan het Rijk en aan de EU, en zijn onze data en analyses informatie geworden voor onszelf, onze partners en onze omgeving op een hoog kwaliteitsniveau.	<ul style="list-style-type: none"> We leveren de rapportage over de KRW-toestand van onze waterlichamen voor de landelijke EU-rapportage op aan het Rijk. We herzien de monitoringopgave waterkwaliteit met het oog op het derde Stroomgebiedsbeheersplan Rijndelta (2022-2027). 					
Voor de implementatie van de KRW moeten we een samenhangend beeld geven van de toestand van het (oppervlakte)water. We voeren de monitoring, toetsing en beoordeling uit van de KRW. Onze meetnetten zijn actueel en voldoen aan de protocollen. De benodigde data en informatie voor de EU-rapportage leveren we op aan het Informatiehuis Water. De onderzoeken die hiervoor nodig zijn verklaren de stijging in de exploitatiekosten. We hebben met de nieuwe watersysteemanalyses voor alle waterlichamen een stevige basis gelegd voor het Stroomgebiedbeheersplan Rijndelta voor de derde planperiode (2022-2027). Het onderdeel Monitoring Nader Onderzoek, voor probleemstoffen en situaties waarin doelen niet worden gehaald, krijgt bijzondere aandacht. We onderzoeken en toetsen het zwemwater en leveren de resultaten tijdig aan het landelijke zwemwaterportaal (www.zwemwater.nl) en de provincie. Zo nodig voorzien we de resultaten van adviezen over maatregelen en waarschuwingen.						
Afronding	-	-0,1	-	-	-	-
Totaal	8,7	7,9	8,2	0,2	1,1	0,5

5.2 Meerjarige doorkijk

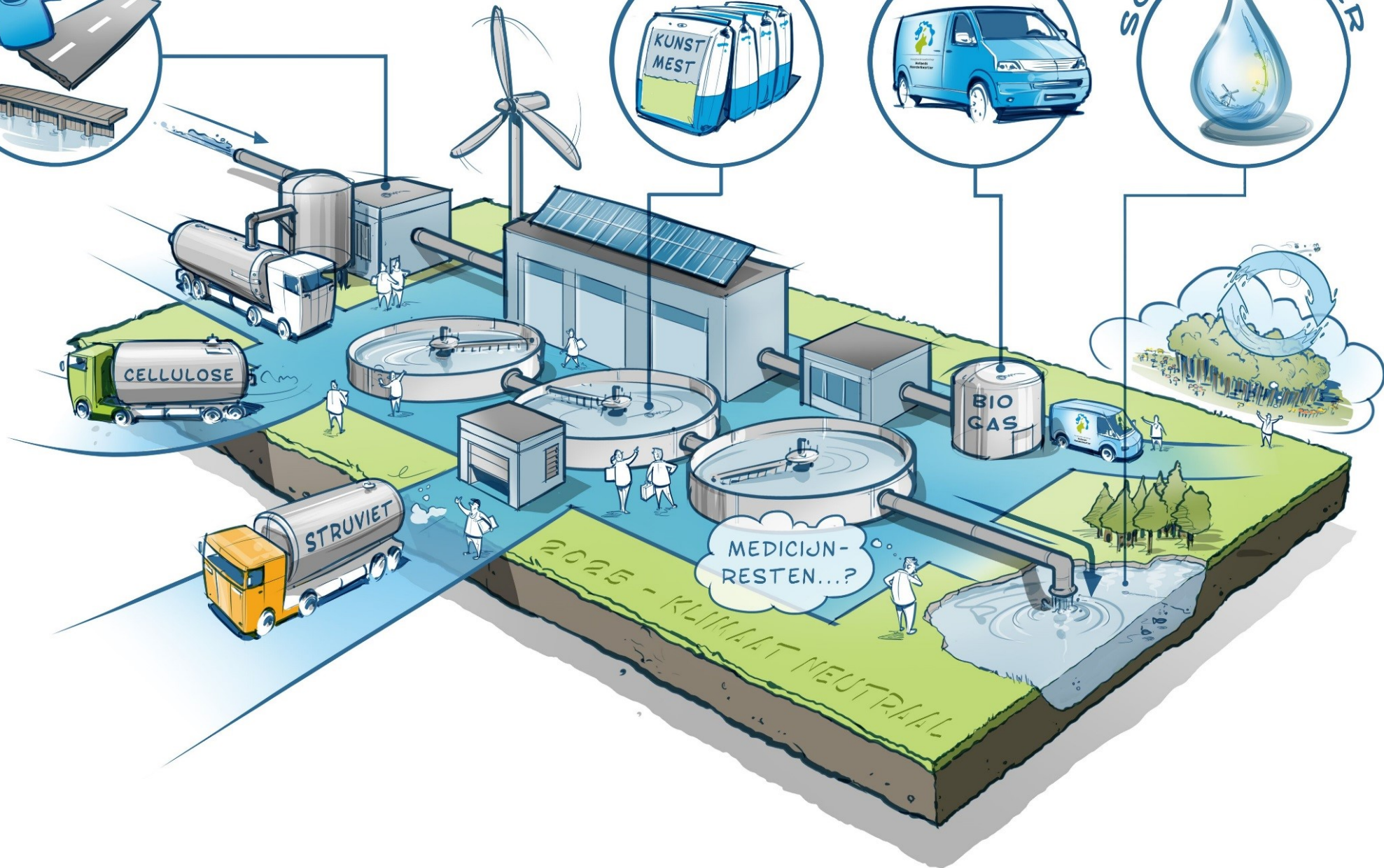
Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	7,8	8,0	8,5
Investerings	3,6	9,8	8,3

De verschillen in de investeringsuitgaven en exploitatiekosten (kapitaallasten) worden veroorzaakt door het project Verbetering natte infrastructuur Noordkop. De investeringen die nodig zijn om de door Europa gestelde waterkwaliteitsdoelen in 2027 te behalen zijn nog onbekend en niet opgenomen.

5.3 Risico's Gezond water

Dit effect heeft geen risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen.

6. Schoon water

We werken continu aan de betrouwbaarheid van de waterketen. Elke dag zuiveren we het door inwoners en bedrijven geproduceerde en door de gemeenten ingezamelde afvalwater, met als doel de waterkwaliteit te verbeteren. Zo dragen we bij aan de volksgezondheid en daarmee de leefbaarheid van ons gebied. We streven naar een circulaire en duurzame waterketen. Het afvalwater bevat immers waardevolle grondstoffen en energie en is een bron van zoet water. Waar mogelijk halen we deze waarden er tegen aanvaardbare kosten uit. Daarbij zoeken we naar nieuwe zuiveringsmethoden. Door inzet van flora en fauna worden gifstoffen zoals medicijnresten verwijderd én worden herbruikbare stoffen geproduceerd. Met het project Ge(O)zond Water werken we de aanpak van microverontreinigingen verder uit. Microverontreinigingen zijn stoffen die niet in het watersysteem thuishoren omdat ze schadelijk zijn voor flora en fauna. In de energietransitie speelt onder meer duurzame warmte een rol. Thermische energie uit afvalwater, groen gas(biogas van de rwzi's) kunnen hiervoor worden benut.

Beginnen bij de bron is een van onze uitgangspunten. Want wat er niet in komt, hoeft er ook niet uit. Dit kunnen en willen we niet alleen, dus werken we samen met de waterketenpartners, de watersysteempartners, kennisinstututen en bedrijven. We hebben nieuwe afspraken gemaakt over de verbreding en verdieping van de samenwerking tot 2025 en over de doelstellingen uit het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie. Met gemeenten en PWN verbeteren we de doelmatigheid in de waterketen.

Het onderhoud van de rwzi's is gericht op het optimum tussen gewenste prestaties, risico's en budgetten. Met een uniforme werkwijze zorgen we ervoor dat we onze uitstoot op de milieuaspecten water, bodem en lucht tot een minimum beperken. Dagelijks sturen we op de wettelijke kwaliteitsdoelstellingen, zoals de lozingsnorm, en werken we aan onze ambities. Om de bedrijfsvoering kostenefficiënter en duurzamer te maken, passen we de principes van assetmanagement toe, onder andere door de renovatie van een aantal rwzi's. Het zuiveren van afvalwater kost veel energie. Het verbeteren van onze energie-efficiëntie is een belangrijk speerpunt, net als het duurzaam opwekken van de energie die we zelf nodig hebben.

De slibverwerking in Nederland staat onder druk door gewijzigde wet- en regelgeving en de leeftijd van de installaties. We hebben besloten de slibverwerking onder te brengen bij de HVC, die in Alkmaar een nieuwe slibdroger bouwt. Tot die tijd houden we onze eigen SDI in bedrijf en gaan we verder met de ontvlechting van de SDI en de rwzi Beverwijk. Bij keuzes voor vernieuwing en renovatie benutten we technieken die ook de slibdruk verlagen.

6.1 Resultaat 1: De waterketen levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van de omgeving.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P058	1,2	1,4	1,2	-	-	-
Samen met ketenpartners en andere stakeholders hebben we in 2023 een continue Waterketenanalyse.	<ul style="list-style-type: none"> We leveren voor twee zuiveringskringen een basiszuiveringsbeeld op. 					
Vanwege de uitdagingen van nu en in de toekomst is het nodig dat we de waterketen in samenhang met de omgeving bekijken. Daardoor kan eenieder vanuit zijn of haar taak en verantwoordelijkheid een bijdrage leveren. Dit geldt voor vraagstukken op het gebied van technologie, klimaatbestendigheid, energietransitie, waterkwaliteit en ruimtelijke inrichting. De komende jaren werken we daarom aan een gebiedsbrede analyse, die knelpunten en kansen voor de zuiveringskringen inzichtelijk maakt. Voor elke zuiveringskring willen we een basiszuiveringsbeeld maken. Hiermee brengen we relevante data van onszelf en van onze ketenpartners in beeld, zoals de huidige en verwachte aanvoergegevens.						

Keuzes voor vernieuwing worden gemaakt op basis van afwegingen van de staat van de assets, de ontwikkelingen in de omgeving en onze ambities. We versterken onze regie op de omgevingsprocessen, door de interne afstemming over de taken heen te verbeteren. We houden onze kennis van de nieuwste technieken op orde en innoveren in de wijze waarop we met onze omgeving maatschappelijke vraagstukken oppakken. Ook onderhouden we ons netwerk met onderzoeksinstituten en andere waterschappen. We hanteren voor investeringen in rwzi's het Koersdocument Microverontreinigingen, waarin is bepaald dat in elk investeringsvoorstel wordt afgewogen of wel of niet een vierde zuiveringstrap wordt toegepast.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P069	0,8	1,7	1,0	-	-	-

We behalen de vastgestelde doelen voor 2025 voor de doelmatigheid in de Waterketen.

- We stellen met gemeenten een gezamenlijk gedefinieerd beleidskader voor nieuwe lozingen vast.
- Bestuurlijke vaststelling gezamenlijke visie afvalwaterketen Zaanstreek-Waterland.

De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in een goede samenwerking met PWN en gemeenten die geleid heeft tot een gezamenlijke professionalisering van de werkzaamheden en een jaarlijkse besparing van meer dan € 30 miljoen in onze regio. We blijven ons, met PWN en gemeenten, inzetten voor het verhogen van de doelmatigheid in de waterketen. De kern is dat we met elkaar de afvalwaterketen willen optimaliseren door onder andere het opsporen en herstellen van foutaansluitingen en overstorten en samenwerken aan het afhandelen van incidenten en calamiteiten. Vanuit beheer en onderhoud verstevigen we de verbinding tussen onze beheerders en beheerders bij gemeenten om de beschikbaarheid van voorzieningen te verhogen en storingen te minimaliseren.

Lozingen van bedrijven, al dan niet via het gemeentelijke riool, hebben invloed op het transport en zuiveren van afvalwater. De samenwerking met de gemeenten wordt benut om een integraal, gezamenlijk beleidskader vast te stellen. Dit beleidskader beschrijft de juridische, financiële en technische uitgangspunten op grond waarvan voorgenomen lozingen beoordeeld worden. Ook wordt in deze mijlpaal aandacht besteed aan de bestaande lozingen.

In de regio Zaanstreek-Waterland is de komende jaren sprake van een sterke groei van zowel het aantal woningen als van de industriële productie. Dit vergroot de hoeveelheid afvalwater en verandert de samenstelling ervan. Deze ontwikkelingen vragen om een visie op hoe we met het stedelijke afvalwater willen omgaan die zich moet richten op het benutten van kansen voor een duurzamere afvalwaterketen met hergebruik van water, grondstoffen en energie. Het moet richting geven en toepasbaar zijn bij woningbouwprojecten en vestiging van nieuwe bedrijven. Deze visie ontwikkelen we met de samenwerkingsregio Zaanstreek-Waterland en kan als voorbeeld dienen voor andere regio's.

De daling in de exploitatiekosten komt door een verschuiving in de urenverdeling tussen P059 en P060.

6.2 Resultaat 2: We verwaarden het afvalwater maximaal.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P060	3,4	3,6	5,6	10,6	7,1	10,0

In 2025 wordt het schone water klimaat- en energieneutraal geproduceerd. De ambities voor de 'verwaardig' van water, energie en grondstoffen worden uitgewerkt in een meerjarig plan.

- We starten met het vernieuwen van rwzi Oosthuizen.
- We nemen een principebesluit over de bestemming van de SDI en het terrein.
- De proefzuivering Ge(O)zond Water wordt opgestart.

Het transporteren en zuiveren van afvalwater en het verwerken van zuiveringsslib kost veel energie. Tegelijkertijd bevat het afvalwater en slib waardevolle grondstoffen en energie. Vanuit het concept Energie- en Grondstoffenfabriek halen we deze er, tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten, uit. Komende jaren maken we onze ambitie waar om in 2025

klimate- en energieneutraal te zijn. De derde tranche van de zonneparken gaat in uitvoering; er worden zonneparken aangelegd op de terreinen van de rwzi's Alkmaar, Ursem, Oosthuizen, Den Helder en Zaandam-Oost. Op basis van het plan van aanpak starten we met verdergaand onderzoek, proeven en maatregelen om de uitstoot van methaan en lachgas te verminderen. Waar mogelijk zetten we onze *assets* in om onze ambities uit te werken. Bijvoorbeeld door met beplanting op de terreinen van de rwzi's de biodiversiteit te vergroten. Met Aquaminerals werken we aan het verbeteren van de afzet van cellulose en struviet en zijn lid van de koplopergroepen Cellulose en Fosfaat. We werken met Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Radboud Universiteit, Wageningen University & Research en een ontwikkelbureau aan een praktijkproef van het concept *Aquafarm*. Dit concept is gebaseerd op natuurlijke nazuiveringstappen en gelijktijdige productie van hoogwaardige stoffen, zoals eiwitten.

De vernieuwing van de rwzi Oosthuizen door een Nereda-zuivering, komt in uitvoering. Een Nereda-zuivering is energiezuinig, compact en modulair opgebouwd. In de slibkorrels die overblijven zit alginaat, een grondstof die bijvoorbeeld gebruikt wordt in de bouw en de papierindustrie. De volgende in de planning is de rwzi Wieringen. Beide zuiveringen zijn aan het einde van hun technische levensduur.

We zijn gestart met de ontvlechting van de rwzi Beverwijk en de SDI, om op termijn de SDI te kunnen sluiten en ons aardgasverbruik te minimaliseren. Over de bestemming van de SDI en het terrein nemen we een principebesluit. Bij renovaties, onderhoud en vernieuwing kiezen we voor energie-efficiënte oplossingen.

De bouw van de proefzuivering Ge(O)zond Water, voor het verwijderen van microverontreinigingen uit effluent, wordt opgestart.

De stijging in de exploitatiekosten komt voort uit een verschuiving in uren tussen P059 en P060 en een grotere inzet van medewerkers op de investeringsprojecten rwzi's Oosthuizen en Wieringen, Ge(O)zond Water en de aanleg van de zonneparken.

6.3 Resultaat 3: De bedrijfsvoering is toekomstbestendig.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P061	21,1	20,1	20,8	1,7	6,6	14,2
In 2025 is het onderhoud van de technische bedrijfsmiddelen risicogestuurd.	<ul style="list-style-type: none"> We starten met de vervanging van de verouderde elektrische installaties. We organiseren een themabijeenkomst met het algemeen bestuur om het risicogestuurd onderhoud van de persleidingen en rioolgemalen te bespreken. 					

Onze rwzi's zijn van respectabele leeftijd en vragen de komende jaren veel onderhoud. Hiervoor is in 2019 een renovatieprogramma opgesteld en een vijfjarig investeringskrediet van € 30 miljoen verleend. In 2020 is voor de technische installaties een uitvoeringsprogramma opgesteld en zijn diverse bedrijven gecontracteerd. Dit jaar gaat het programma in uitvoering en wordt € 6 miljoen besteed aan de vervanging van de verouderde elektrische installaties.

Dagelijks sturen we met een *dashboard* op prestaties, risico's en budget. Het procesautomatiseringssysteem voor de besturing van de rwzi's is cruciaal. Het huidige systeem is verouderd. Inmiddels is de procesautomatisering van de rwzi's Heiloo, Wervershoof, Eversteekooog, Stolpen en Beverwijk vervangen. Voor dit jaar staan de rwzi's Alkmaar en Ursem op het programma.

We gaan verder met de ontwikkeling van een strategie voor risico-gestuurd onderhoud van onze installaties. Het voorspellen van noodzakelijk onderhoud door het analyseren van data gaat een steeds grotere rol spelen. We passen de bouw- en ontwerprichtlijn aan, zodat we flexibel en modulair kunnen bouwen en de wendbaarheid van het systeem kunnen vergroten. Bij de nieuwbouw van de rwzi Oosthuizen doen we hiermee de eerste ervaringen op. We bespreken met het algemeen bestuur het risico-gestuurd onderhoud van de persleidingen en rioolgemalen.

De hogere exploitatiekosten worden veroorzaakt door de werkzaamheden aan de vervanging van de verouderde installaties. De investeringen bestaan uit de hierboven genoemde vervanging van de elektrische installaties op de rwzi's, het vervangen van de procesautomatisering, de renovatie van de rwzi Beemster en het vervangen van de gasturbine van de SDI.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P062	47,4	46,2	47,4	7,8	1,5	4,0

Dagelijks sturen we op de minimalisatie van onze emissies naar de omgeving op basis van vastgestelde ambities en wettelijke eisen. In 2023 doen we dit voor het gehele gebied op uniforme wijze.

- Voor twee zuiveringen stellen we de optimale energie prestaties vast.
- We participeren in de ontwikkeling van een Tendertool Polymeren met andere waterschappen om de markt te stimuleren duurzamere polymeren te ontwikkelen.

We sturen met centrale regie onze zuiveringsprocessen aan. Inzicht in interne en externe data uit de verschillende processen en de correlatie ertussen draagt bij aan een betere procesvoering. Dit vraagt dat we ons verder ontwikkelen in het werken met en duiden van data en kritische prestatie-indicatoren. De SDI is door allerlei stromen en leidingen verbonden met de rwzi Beverwijk. De ontvlechting hiervan is een uitdagende klus omdat we ervoor moeten zorgen dat zowel de SDI als de rwzi stabiel door blijven draaien.

Het voldoen aan wet- en regelgeving en invulling geven aan onze ambities is de basis van de dagelijkse procesvoering. De waterketen loost effluent op het oppervlaktewater. Het zuiveren van afvalwater veroorzaakt slib, geur en geluid, en vraagt veel energie en chemicaliën. De procesvoering van waterketen is gericht op het zoveel mogelijk beperken van deze milieuaspecten. Komende jaren ligt de nadruk op het vergroten van onze energie-efficiëntie. Voor de installaties wordt daarom de optimale energieprestaties in relatie tot het gewenste zuiveringsrendement vastgesteld. Binnen het proces worden veel polymeren gebruikt, vooral voor het ontwateren van slib. Dit is noodzakelijk maar ook milieubelastend. Met andere waterschappen bevorderen we dat duurzamere polymeren worden ontwikkeld.

De exploitatiekosten stijgen door hogere energiekosten. Een toelichting hierop is te lezen in paragraaf 1.6. De investering betreft het ontvlechten van de rwzi en de SDI in verband met de naderende sluiting van de SDI.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P026 Onvoorzien Schoon water	-	0,4	0,4	-	-	-
Afronding	-	-0,1	0,1	-	-0,1	-
Totaal	73,9	73,4	76,3	20,1	15,2	28,2

6.4 Meerjarige doorkijk

Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	77,5	79,6	79,9
Investerings	32,4	24,0	16,0

De stijging van de exploitatiekosten wordt veroorzaakt door de keuze voor de toekomstige slibverwerking en de operationele kosten van de proefzuivering Ge(O)zond Water. De daling van de investeringsuitgaven komt doordat we het KEP afronden en de proefzuivering Ge(O)zond Water opleveren. Tegelijkertijd weten we dat er veel ontwikkelingen in ons gebied gaan plaatsvinden die een effect hebben op de capaciteit van een aantal rwzi's. Wanneer deze plannen duidelijker en scherper worden zijn wellicht nieuwe investeringen nodig.

6.5 Risico's Schoon water

In dit effect zijn de volgende risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen opgenomen.

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Risico-categorie	Beheersmaatregelen
Gewijzigd	De HVC doet een beroep op de garantstelling door HHNK voor de investeringen in de afvalverwerking.	2	€1.500.000	Politiek/bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurder neemt deel aan aandeelhoudersvergaderingen. • Daarnaast vindt periodiek ambtelijk overleg plaats, minimaal zes keer per jaar.
Gewijzigd	Gedurende langere tijd niet meer kunnen verpompen van afvalwater	4	€2.000.000	Operationeel	<ul style="list-style-type: none"> • Noodcontracten met transporteur en aannemer. • Onderhoud op basis van assetmanagement. • Uitvoeren inspectieprogramma. • Noodstroomvoorziening in eigendom. • Brandmeldinstallatie.
Ongewijzigd	Ontstaan van watervervuiling oppervlaktewater door grote calamiteiten.	4	€8.500.000	Politiek/bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none"> • Calamiteitenorganisatie actief. • Overzicht bedrijven opstellen die potentieel vervuild bluswater lozen op ons watersysteem bij brand en andere calamiteiten. • In 2019 is, conform het draaiboek Hoogwater, in concept een draaiboek opgesteld voor calamiteiten waarbij potentieel (veel) vervuild water of andere stoffen worden geloosd op ons watersysteem, inclusief een overzicht van risicovolle bedrijven.

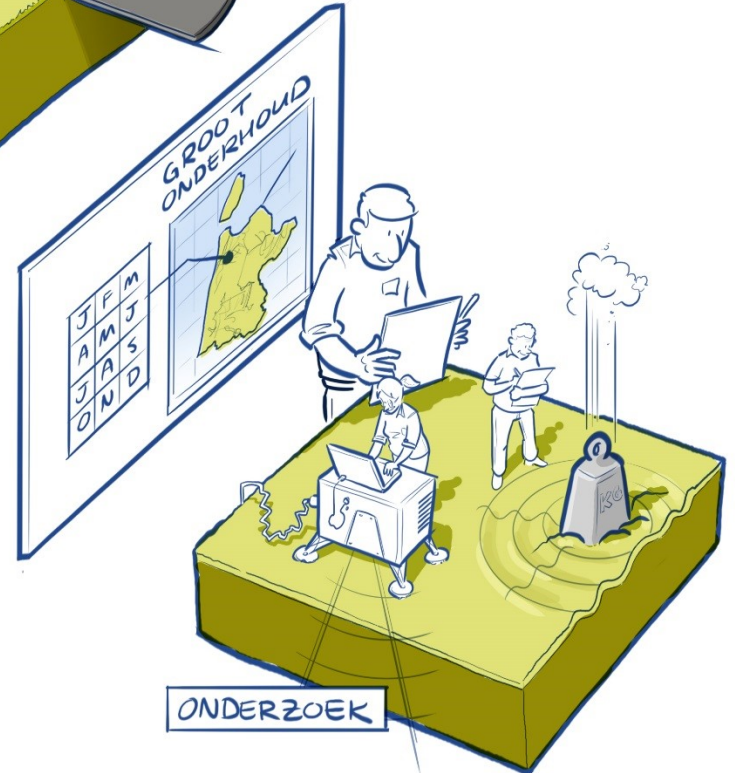
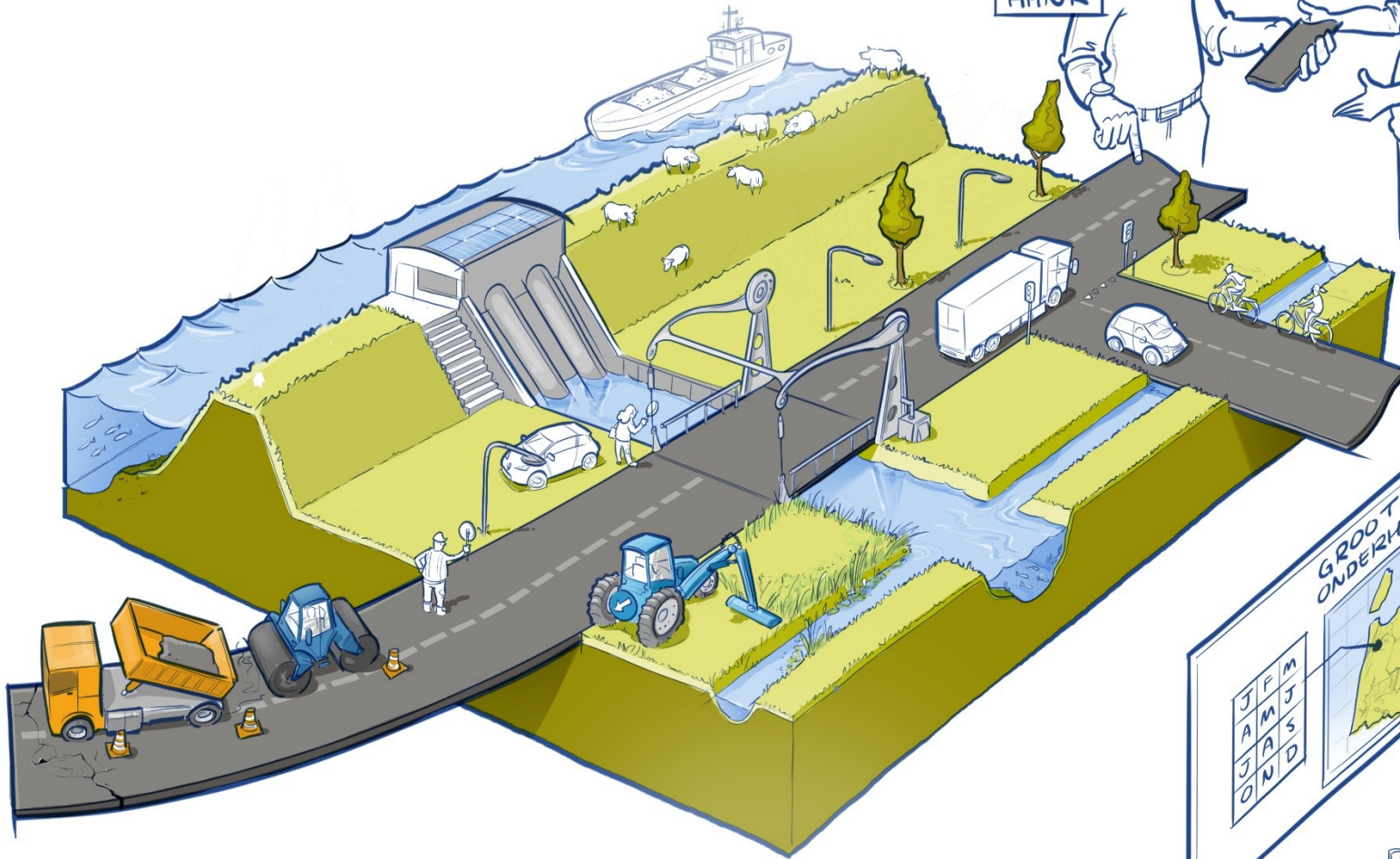
Gewijzigd	Uitvallen van verouderde procesautomatisering	9	€500.000	Operationeel	<ul style="list-style-type: none"> • De PA van alle rwzi's wordt vervangen. In 2023 zijn alle rwzi's omgebouwd. • Over het operationeel houden van de 'oude' PA gedurende de ombouwperiode zijn afspraken gemaakt met de leverancier. • Er zijn maatregelen genomen om hacking tegen te gaan.
Gewijzigd	Gedurende lange tijd niet meer kunnen drogen van het zuiveringsslib door uitval van de SDI	6	€4.000.000	Operationeel	<ul style="list-style-type: none"> • Preventief onderhoud intensiveren • Inspecties uitvoeren • Reserveonderdelen op orde • Achtervang via HVC • Versterkte samenwerking met andere waterschappen en eindverwerkers
Gewijzigd	Verwerking van het granulaat stagneert door storingen bij eindverwerkers of onvoldoende afzetmogelijkheden	9	€1.000.000	Operationeel	<ul style="list-style-type: none"> • De HVC heeft contracten afgesloten met een BEC-installaties in Europa. • HVC heeft een stortonthefing. • Gesprekken met het ministerie over een landelijke calamiteitenregeling zijn gestart.

1400
1250

HHNK

GEMEENTE

ONDERZOEK

7. Veilige (vaar)wegen

We gaan verder met de overdracht van onze wegen aan gemeenten. In 2025 willen we alle wegen die in ons beheer zijn hebben overgedragen aan de gemeenten. We leren continu van de overdrachten en zodoende verbeteren we het proces steeds verder. Het vaarwegbeheer voeren we uit conform de overeenkomst met de provincie. Waar mogelijk combineren we dit met onze eigen activiteiten in het watersysteem.

7.1 Resultaat 1: HHNK is op termijn geen wegbeheerder meer.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P027	3,9	2,1	0,4	-	-	-
Uiterlijk in 2025 hebben we alle wegen aan gemeenten overgedragen.	<ul style="list-style-type: none"> We hebben voor alle weggemeenten onderzocht hoe we de wegen kunnen overdragen. 					
<p>Het programma Wegenoverdracht loopt door. We stellen met alle weggemeenten in ons beheergebied een <i>business case</i> op. Op basis daarvan wordt bepaald hoe de wegenoverdracht plaatsvindt. Door de overdracht van de wegen fluctueren de exploitatiekosten.</p> <p>Het proces met de zeven West-Friese gemeenten is complex. Enerzijds doordat deze gemeenten nog werken aan een samenwerkingsverband en anderzijds omdat het om een groot aantal kilometers weg gaat (circa 500 kilometer), zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Ook met de zeven Waterlandse gemeenten onderzoeken we hoe we de wegen kunnen overdragen. De gemeente Uitgeest trekt alleen op in het overdrachtdossier.</p>						

7.2 Resultaat 2: Onze wegen zijn verkeersveilig, berijdbaar, ingepast in het landschap en dragen bij aan de bereikbaarheid.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P057	13,7	11,9	10,6	0,3	3,5	0,8
Onze wegen zijn in stand gehouden en ingericht conform de doelstellingen uit het vigerende wegenbeleid.	<ul style="list-style-type: none"> De vervanging van de Kwadijkerbrug is gerealiseerd. We dragen de dijkwegen in Heerhugowaard over. 					
<p>In 2020 is de vervanging van de Engewormerbrug afgerond, hierdoor zijn de investeringsuitgaven lager. De vervanging van de Kwadijkerbrug ronden we dit jaar af.</p> <p>In vier gemeenten beheren we dijkwegen die we ook willen overdragen. Voor deze circa 80 kilometer wegen innen we geen wegenheffing; het beheer betalen we uit de opbrengst van de watersysteemheffing. We verwachten dit jaar de wegen in Heerhugowaard over te dragen.</p> <p>De overdracht van wegen aan de gemeente Schagen per 1 januari 2021 vraagt om nazorg. Het strooiseizoen maken we af. Afhankelijk van het bestuurlijk besluit dragen we de wegen aan de zeven West-Friese gemeenten over.</p> <p>Door de overdracht van de wegen nemen de kosten van onderhoud en de kapitaallasten af. Ook dalen de opbrengsten uit de Wet herverdeling wegen.</p>						

7.3 Resultaat 3: We voldoen aan de afspraken met de provincie rond vaarwegbeheer.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P030	0,6	0,8	0,9	-	-	-
We voeren voor de provincie Noord-Holland een scheepvaartbeheertaak uit.	<ul style="list-style-type: none"> We starten met het baggeren van de vaargeul van het Amstelmeer. 					
Op basis van een contractuele afspraak voeren wij onder medebewind van de provincie een scheepvaartbeheertaak uit. Naast het onderhoud van een aantal sluizen, waaronder groot onderhoud aan de Slootsluis, is het baggeren van de vaargeul in het Amstelmeer een in het oog springend project binnen de overeenkomst. Uit het oogpunt van efficiëntie combineren we dit werk met andere werkzaamheden aan de oevers van dit meer.						
P031 Onvoorzien Veilige (vaar)wegen	-	0,1	0,1	-	-	-
Afronding	-	-0,1		-	-	-
Totaal	18,2	14,8	12,0	0,3	3,5	0,8

7.4 Meerjarige doorkijk

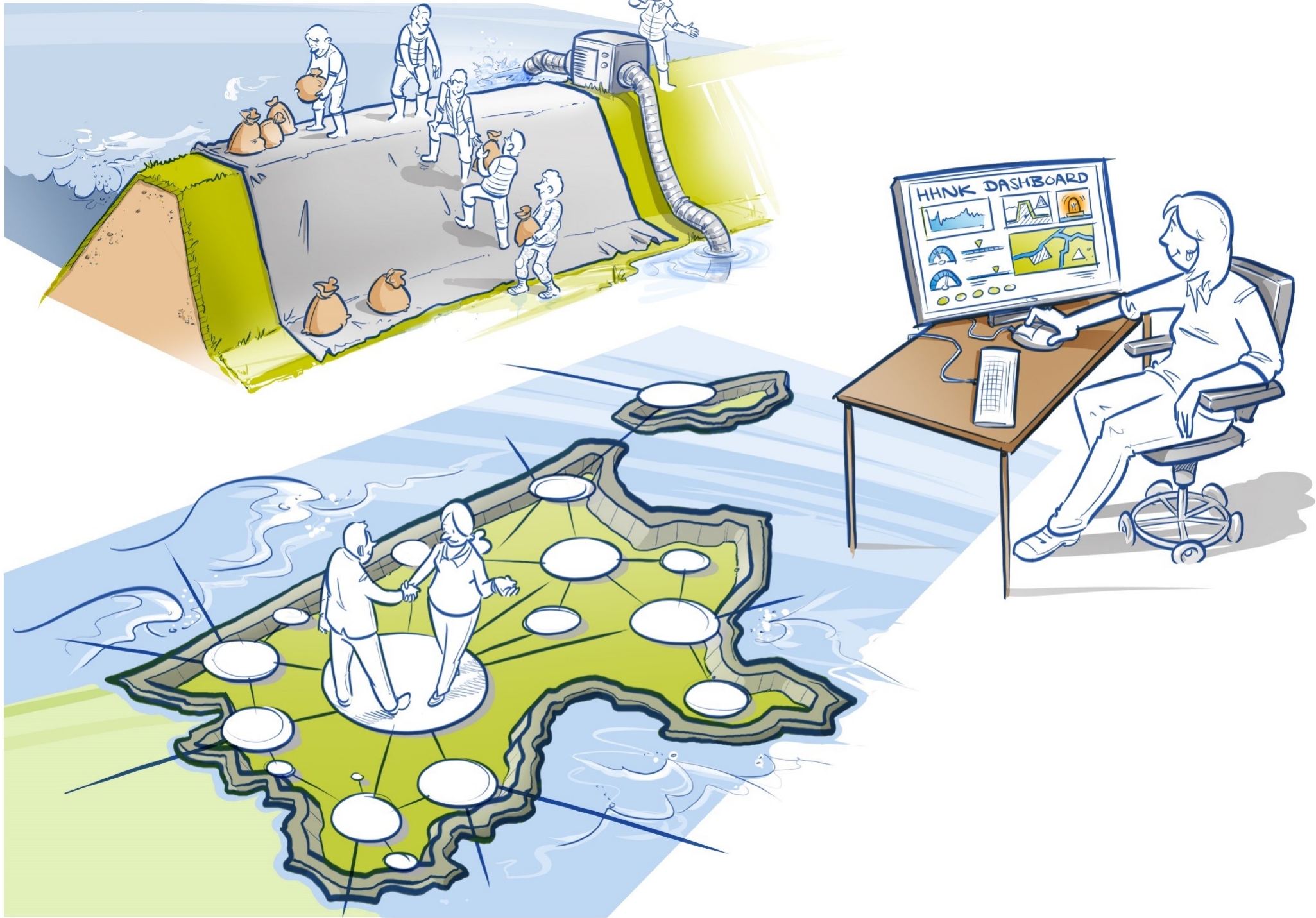
Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	8,2	8,2	8,4
Investerings	-	-	-

7.5 Risico's Veilige (vaar)wegen

In dit effect zijn de volgende risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen opgenomen.

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Risico-categorie	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	Wegen worden niet, vertraagd, gefragmenteerd of niet budgetneutraal overgedragen.	9	€ 0	Politiek/ bestuurlijk	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk vastgesteld (financieel en inhoudelijk) kader. Multidisciplinaire, op de omgeving gerichte procesmatige aanpak met een sturingsmodel bestaande uit vertegenwoordigers van de relevante afdelingen en de omgeving. Beschikbaar stellen van capaciteit en middelen. Periodiek overleg met alle betrokken gemeenten over voortgang en de gevolgen van het project.

8. Crisisbeheersing

Ons werk is erop gericht om een crisis te voorkomen. Wel moeten we voorbereid zijn voor als het toch een keer misgaat. Onze omgeving vraagt van ons dat wij 24/7 beschikbaar zijn en adequaat handelen bij incidenten en calamiteiten die onze taken raken. Dat is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Onze medewerkers zijn opgeleid, getraind en geoefend. De consignatie, wachtdienst, noodmaterialen en het crismaterieel zijn op orde. We onderhouden het netwerk van crisispartners, zodat we elkaar gemakkelijk weten te vinden als het spannend wordt. Omdat de informatievoorziening een steeds grotere rol speelt gaan we deze verder verbeteren en optimaliseren.

De inzet van de crisisbeheersingsorganisatie (CBO) verschilt per gebeurtenis. Een wateroverlastcrisis door veel neerslag vraagt om ander handelen dan een overstromingsdreiging door het falen van een waterkering of een breuk in een persleiding. Daarom maken we scenario's en draaiboeken voor de verschillende effecten. De draaiboeken worden jaarlijks geactualiseerd op basis van evaluaties, organisatieontwikkelingen en voortschrijdende inzichten. Zo weten we hoe te handelen bij optredende incidenten en calamiteiten die onze taken raken.

Maar ook niet-traditionele crises zoals langdurige stroomuitval, cyberaanvallen of een pandemie vragen om inzet van de CBO. Het uitgangspunt is altijd hetzelfde: een deskundige, snelle en zichtbare crisisbeheersingsorganisatie die wordt herkend en gewaardeerd door onze omgeving en partners.

8.1 Resultaat 1: Voorkomen en bestrijden.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P055	1,3	1,3	1,3	-	-	-
Samen met onze netwerkpartners bereiden we ons voor, zodat we adequaat handelen bij een (dreigende) crisis met maatschappelijke gevolgen.	<ul style="list-style-type: none"> We nemen deel aan de landelijke cyberoefening ISIDOOR. We organiseren een multidisciplinaire oefening overstroming in regio Waterland. De interregionale multidisciplinaire oefening in 2022 wordt voorbereid. We implementeren de <i>e-learning</i> overstroming. 					
<p>Het meerjarige oefenbeleidsplan vormt de basis om alle functionarissen met een rol in de crisisbeheersing gestructureerd vakbekwaam te krijgen en te houden. We nemen deel aan de landelijke cyberoefening ISIDOOR. Het oefenjaarplan voeren we uit met focus op de multidisciplinaire oefening in de regio Waterland.</p> <p>We werken met onze netwerkpartners aan het operationaliseren van het meerjarenplan Watercrises. Als vervolg op de impactanalyse Wateroverlast en Overstroming werken we aan handelingsperspectieven bij een overstroming. Dit leidt tot een interregionale multidisciplinaire oefening in 2022.</p> <p>Met regionale netwerkpartners ontwikkelen we een digitale leeromgeving voor opleiding en training van de CBO, waaronder <i>e-learning</i> en <i>serious game</i>.</p> <p>Het crisisinformatiedashboard wordt verder geoptimaliseerd. Het doel is een robuust, geautomatiseerd systeem dat onder alle omstandigheden de optredende risico's en mogelijke gevolgen van een watercrisis in beeld brengt. Door koppeling met externe informatiebronnen, zoals stroomverdeelstations en andere vitale assets, brengen we keteneffecten in beeld die ontstaan als gevolg van de watercrises. Dit stelt de CBO in staat om op basis van scenario-analyses proactief te handelen.</p> <p>De strategie crisiscommunicatie uit het interregionale coördinatieplan werken we verder uit. De netwerkpartners stemmen kernboodschappen met elkaar af om burgers bewust te maken van de risico's, het handelingsperspectief en de zelf- en samenredzaamheid.</p>						
Totaal	1,3	1,3	1,3	-	-	-

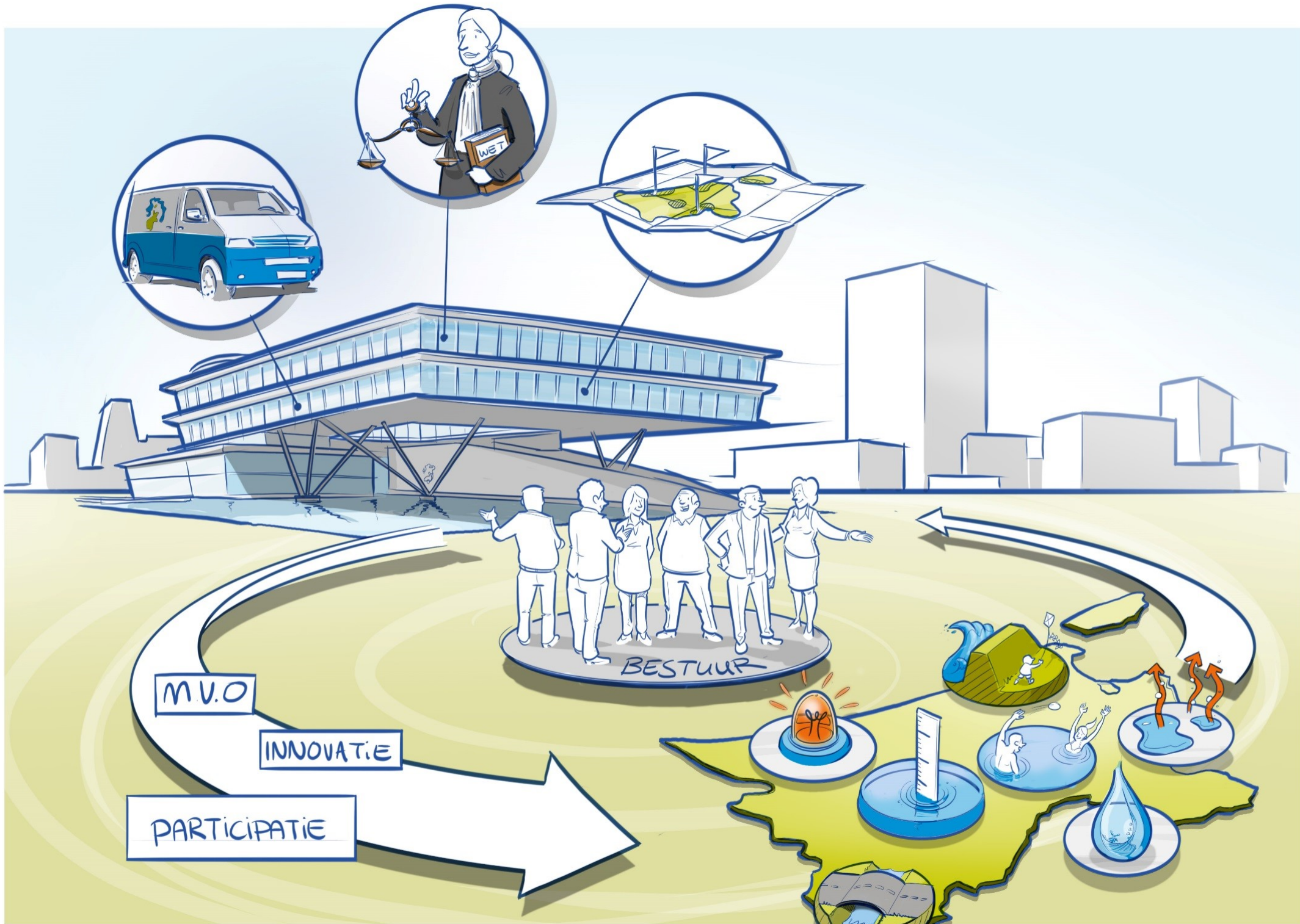
8.2 Meerjarige doorkijk

Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	1,3	1,3	1,3
Investerings	-	-	-

8.3 Risico's Crisisbeheersing

Dit effect heeft geen risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen.

9. Bestuur en Organisatie

Met onze publiekscampagnes maken we bewoners bewuster van veilig, schoon en voldoende water. We laten zien wat wij doen en wat ze hier zelf aan kunnen doen. Daarmee vergroten we het waterbewustzijn en het draagvlak voor onze werkzaamheden. Het Waterbeheerprogramma 2022-2027 stellen we op. Met het Klimaat- en energieprogramma zetten we verdere stappen in onze verduurzaming.

We zetten in de bedrijfsvoering in op de ICT-functie en breiden onze mogelijkheden uit met moderne technieken zoals kunstmatige intelligentie en *big data*. In 2022 voldoen wij aan de wettelijke verplichtingen uit de Omgevingswet. We bereiden ons voor op de Wet open overheid en stellen onze data op een toegankelijke en gebruiksvriendelijke manier beschikbaar aan partnerorganisaties zoals PWN, burgers, overheden en bedrijven. Dit doen we met inachtneming van de Algemene verordening gegevensbescherming en de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO).

Het effect Bestuur en Organisatie bestaat uit twee resultaten. Deze twee resultaten kennen een onderscheid: het uitvoeren van een deel van de taakuitoefening en het bieden van ondersteuning aan de taakuitoefening.

9.1 Resultaat 1: Een democratisch gekozen bestuur dat in overleg met omgeving acteert.

In dit resultaat staat de taakuitoefening centraal. Hierbij kan worden gedacht aan het heffen van belasting, het implementeren van de Omgevingswet, reputatiemanagement, het klimaat- en energieprogramma en watererfgoed. De exploitatie is hieronder te vinden, de toelichting op de verschillende thema's staat in hoofdstuk 1.

Prestaties en mijlpalen (bedragen x € 1 miljoen)	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P065	18,7	22,3	22,2	-	-	-
Taakuitoefening bestuur en organisatie	<ul style="list-style-type: none">• De voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet zijn gereed.• De leerpunten uit de evaluatie van het KEP verwerken we in een bijgesteld programma.• We starten met het uitwerken van de visie op biodiversiteit.• We onderzoeken de mogelijkheden om op een veilige manier ons watererfgoed open te stellen.• We nemen deel aan zeven internationale projecten.					

9.2 Resultaat 2: Een moderne organisatie die efficiënt, effectief en rechtmatig handelt

In dit resultaat gaat het om de ondersteuning die wordt geboden aan de taakuitoefening. Dit gaat om zaken als huisvesting, ICT, inkoop, control, financieel beleid en personeelsbeleid. Daarnaast zijn ook organisatiebrede posten opgenomen zoals personeelslasten en dekking overhead, waterschapsbelasting en de reserves. De toelichting op de verschillende thema's staat in de hoofdstukken Bedrijfsvoering en Waterschapsbelastingen.

Prestaties en mijlpalen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Exploitatie			Investerings		
	JR19	B20	B21	JR19	B20	B21
P066	43,2	44,7	46,2	3,7	5,7	3,3
Ondersteuning bestuur en organisatie	• De informatievoorziening is klaar voor de Omgevingswet.					
P063 Personeelslasten	74,9	78,1	78,8	-	-	-
P051 (dekking) overhead	-105,9	-112,8	-111,9	-	-	-
P054 Onvoorzien Bestuur en Organisatie	-	0,2	0,2	-	-	-
Waterschapsbelasting	-227,1	-229,8	-233,5	-	-	-
Algemene reserves	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	-6,3	-2,2	-3,6	-	-	-
Afronding	0,1	-	0,1	-	-	-
Totaal	-202,4	-199,6	-201,5	3,7	5,7	3,3

De stijging van exploitatie bij ondersteuning wordt veroorzaakt door de kapitaallasten van het Informatiebeleidsplan en diverse overige posten. De personeelskosten nemen voornamelijk toe vanwege de stijging van de pensioenpremies. De in 2020 geïntroduceerde 'flexibele workforce' wordt voortgezet om beter in te spelen op de toegenomen vragen en de beschikbare capaciteit. De investeringen omvatten het Informatiebeleidsplan, de aanschaf van groot materieel voor onderhoud en werkzaamheden aan gebouwen.

9.3 Meerjarige doorkijk

Exploitatie en investeringen <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	2022	2023	2024
Exploitatie	35,8	37,4	36,6
Investerings	3,3	3,3	3,3

De exploitatiekosten zijn in 2023 met name hoger door de Waterschapsverkiezingen.

9.4 Risico's Bestuur en Organisatie

In dit effect zijn de volgende risico's met een risicoscore van 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1 miljoen opgenomen.

Status	Risicogebeurtenis	Risico-score	Max. Fin. Gevolg	Risico-categorie	Beheersmaatregelen
Ongewijzigd	De werkelijke netto-belastingopbrengst wijkt meer dan 2% af t.o.v. de begroting of meer dan 1% ten opzichte van de prognose bij de rapportage over de eerste 8 maanden.	4	€4.000.000	Operationeel	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse analyse op trends; ontwikkeling maatstaven. • Maandelijks analyse (begroot-werkelijk) en prognose. • Externe bronnenbenadering in jaarrekeningcyclus. • Administratieve organisatie / interne beheersing op orde gebracht. Monitoren van uitvoering controles. • Maandelijkse aansluiting tussen belastingsysteem en financieel systeem wordt gemaakt. • Procesbeschrijvingen worden periodiek geactualiseerd. • Monitoring van de verwerking van de gegevens uit de bronadministraties.
Ongewijzigd	Het melden door één of meerdere erfpachters die aanspraak willen maken op een schikkingsregeling.	2	€2.500.000	Juridisch/wettelijk	De betwiste voorwaarden worden in goed overleg met de erfpachter bijgesteld en verrekend.

10. Bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.

Personeelsbeleid

Met ontwikkelingen rond het coronavirus, vergrijzing en migratie, robotisering en digitalisering, flexibilisering van arbeidsrelaties en het combineren van werk, zorg en leren, verandert de wijze waarop we werken ingrijpend. We verwachten dat onze positie op de arbeidsmarkt verder verstevigd wordt vanwege de coronacrisis en dat we nog meer gezien worden als een stabiele en aantrekkelijk werkgever met inhoudelijk interessant en uitdagend werk. We gaan door met het continu stimuleren van vakmanschap en verbetering. Medewerkers krijgen tijd om zich voor de sector in te zetten en internationale bijdragen te leveren. De HHNK Academie Leren & Ontwikkelen ontwikkelt eigen leer- en ontwikkelprogramma's om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te ondersteunen.

Informatisering en informatieveiligheid

De situatie die is ontstaan door het coronavirus laat eens te meer zien hoe belangrijk het is om de basis van de informatievoorziening goed op orde te hebben. We voldoen aan de eisen om ook op afstand veilig te kunnen werken. Informatiesystemen en IT apparatuur moeten hierop worden aangepast. We werken aan het op het juiste niveau brengen van de (geo-)informatie; dit is enerzijds van belang voor het werken volgens de Omgevingswet, anderzijds vergroot het de mogelijkheden van *data science*. Hiermee wordt het beheer van assets doelmatiger gemaakt en wordt de besluitvorming in crisissituaties verder ondersteund.

In een meerjarig project, met het projectteam Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO), werken we verder om stapsgewijs te komen tot het gewenste ambitieniveau. Binnen de Unie van Waterschappen is afgesproken dat we niveau 4 (gemanaged niveau binnen het volwassenheidsmodel) nastreven en voorzieningen gaan vervangen. Het niveau en de afspraken worden besproken met het algemeen bestuur. De belangrijkste principes van de BIO zijn:

- voldoen aan de voorschriften en richtlijnen (*Comply*);
- geïntegreerd in de PDCA-cyclus;
- verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid is belegd in de lijn;
- risicogebaseerd denken;
- basis beveiliging is eenvoudig aantoonbaar.

Huisvesting en materieel

Vanwege de coronacrisis is het onzeker of de optimalisaties conform het huisvestingsconcept 'het nieuwe (samen)werken' in 2021 worden afgerond. De coronacrisis geeft veel onzekerheid over het huidige kantoorconcept. Daarom werken we op basis van de situatie en perspectieven een passend kantoorconcept uit.

We starten met dagschoonmaak op het hoofdkantoor dat wordt uitgevoerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De maatregelen uit het klimaatakkoord dienen als leidraad voor verdere verduurzaming van onze huisvesting en materieel, waaronder de inzet op duurzame brandstoffen en laadpalen/zonnepanelen op werven en zuiveringen.

We verstevigen nog steeds het assetmanagement van ons vastgoed, dat deels is gebaseerd op vastgoedinspecties. Het watererfgoed brengen we onder de aandacht door partijen te zoeken die willen pachten, te beginnen met onze dijkmagazijnen.

We starten een onderzoek naar het professionaliseren van fysieke beveiliging vanuit de BIO. Voor de begeleiding van dit onderzoek zetten we externe expertise in.

Inkoop en aanbesteding

De coronacrisis heeft weinig invloed op de markt voor leveringen en diensten. Er lijkt voldoende werkaanbod voor de aannemerij, de inschrijvingen zijn onverminderd hoog ten opzichte van enkele jaren geleden. De markt is voorzichtig met het overnemen van risico's van de opdrachtgever. Bij onze aanbestedingen streven we naar het steeds verder versterken van maatschappelijk verantwoord inkopen.

11. Incidentele baten en lasten

Incidentele baten

We krijgen een eenmalige bijdrage van € 3,2 miljoen voor de overdracht wegen.

Incidentele lasten

Vanwege de overdracht van wegen zijn de afschrijvingskosten € 3,2 miljoen hoger.

12. Kostentoerekening

Renteomslag

We passen geen directe financiering toe. Er is dus geen koppeling van een lening aan een investering. Daarom hanteren we voor de berekening van de kapitaallasten een algemeen rentepercentage, de zogenaamde omslagrente.

Onze rentekosten bestaan uit:

- de aan externe kredietverstrekkers betaalde rente van geldleningen;
- de aan externe kredietverstrekkers betaalde rente van rekening-courant.

Met behulp van een omslagrentepercentage worden de netto rentelasten 'omgeslagen' over alle investeringen. De onderstaande tabel toont het berekende percentage. In 2021 gaan we uit van een omslagrente van 1,65% (2020: 1,75%).

Renteomslag <i>(bedragen x € 1 Miljoen)</i>	2020	2021
Rentelasten langlopende geldleningen	7,2	6,7
Rentelasten rekening-courant	-	-
<i>Totaal rentelasten</i>	7,2	6,7
Rentebaten rekening-courant / deposito's	-	-
Bespaarde rente door gebruik bestemmingsreserves	-	-
<i>Totaal rentebaten</i>	-	-
Netto rentelast	7,2	6,7
Totale boekwaarde investeringen	417	406
Omslagrente (netto rentelast/ investeringen)	1,75%	1,65%

Kostentoerekening

Onze administratie is ingericht volgens de voorgeschreven productindeling van de Unie van Waterschappen. Om ervoor te zorgen dat we de kosten en opbrengsten zo correct mogelijk verdelen over de producten hanteren we de volgende systematiek van kostentoerekening:

- De kosten en opbrengsten waarvan duidelijk is op welk product ze betrekking hebben verantwoordt we direct op het betreffende product.
- Kosten en opbrengsten die niet direct op een product betrekking hebben verzamelen we in eerste instantie op de betreffende afdeling en rekenen we op basis van de ureninzet (uren maal tarief) toe aan de producten.
- De kosten van de ondersteunende producten rekenen we toe aan de onderliggende beheer- en beleidsproducten. Dit op basis van het totale aantal directe uren per product.
- De resultaten op de producten rekenen we toe aan de taken.

13. Waterschapsbelastingen

Wij heffen vier soorten waterschapsbelasting, namelijk watersysteemheffing, wegenheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing. De watersysteemheffing en de verontreinigingsheffing worden geheven voor de kosten verbonden aan het watersysteembeheer. De wegenheffing is ter bekostiging van het wegenbeheer in een deel van ons gebied. Met de zuiveringsheffing worden de kosten verbonden aan het zuiveringsbeheer gedekt.

De watersysteemheffing en wegenheffing worden opgebracht door de inwoners (per woonruimte) en de eigenaren van gebouwen, ongebouwde grond en natuur. Bij de watersysteemheffing is onder meer de inwonerdichtheid bepalend voor het aandeel dat inwoners in de kosten dragen. Voor de wegenheffing bepalen de kosten van de doorgaande wegen, niet de wegen met een erfontsluitingsfunctie, het door inwoners op te brengen aandeel. Bij beide heffingen dragen eigenaren het resterende deel. De economische waarde van gebouwen, ongebouwde grond en natuur is de indicator van het belang dat zij bij de taakuitoefening van het waterschap hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven op basis van vervuilingseenheden (ve) volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

Correctieposten

Bij de berekening van de belastingtarieven wordt rekening gehouden met verminderingen. Dit houdt het verlagen van het aanslagbedrag in omdat bijvoorbeeld blijkt dat de waarde of het aantal ve niet juist is vastgesteld. Vervolgens worden de correctieposten 'kwijschelding' en 'oninbaar' toegepast. Hieronder volgt de uitleg van deze termen.

Kwijschelding

Wanneer een belastingschuldige niet in staat is de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan hij kwijschelding aanvragen. Kwijschelding is alleen mogelijk voor aanslagen waterschapsbelasting die betrekking hebben op de eigen woonruimte. Vanaf 2019 is de mogelijkheid tot kwijschelding ook opengesteld voor ondernemers met een inkomen op bijstandsniveau. De digitalisering verlicht zowel voor de aanvrager als voor ons de administratieve last. Bij de aanvraag en behandeling van kwijscheldingsverzoeken werken wij samen met vrijwel alle gemeenten in ons gebied.

Oninbaar

Wij treffen alle mogelijke maatregelen om een aanslag betaald te krijgen. Soms is dit niet mogelijk, bijvoorbeeld bij een faillissement of overlijden. Als ook de deurwaarder concludeert dat op geen enkele wijze meer een betaling te verwachten valt, neemt de ambtenaar belast met de invordering een besluit waarmee we de pogingen staken een nog openstaande aanslag in te vorderen.

Belastingtarieven

De berekening van de belastingtarieven 2021 is zichtbaar gemaakt in onderstaande tabel. De belastingopbrengsten per categorie kunnen door afrondingen in beperkte mate afwijken van de begrote opbrengsten.

De coronacrisis kan gevolgen hebben voor de belastingopbrengsten. Het draagvlak is niet gecorrigeerd omdat het onzeker is hoe groot deze gevolgen zijn. Dit betekent dat we de stijging van de belastingtarieven beperkt houden en de gevolgen opvangen via de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie. Hierdoor kan de schuld tijdelijk oplopen.

Categorie	Belasting-eenheid	Tariefdif-ferentiatie*	Netto draagvlak 2020**	Tarief 2020 (€) **	Bruto draagvlak 2021**	Correctie-posten	Netto draagvlak 2021**	Tarief 2021 (€) **	Belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)
Watersysteemheffing									
Gebouwd	WOZ-waarde	-	166.345.005.073	0,04123%	175.122.400.000	-175.122.400	174.947.277.600	0,03987%	69.751
Gebouwd buitendijks	WOZ-waarde	-75%	853.448.855	0,01031%	840.122.000	-840.122	839.281.878	0,00997%	84
Ingezetenen	woonruimte	-	466.139	106,45	502.200	-27.973	474.227	106,42	50.467
Ongebouwd	ha	-	118.426	109,88	118.000	-118	117.882	112,18	13.224
Ongebouwd wegen	ha	+287%	6.230	425,24	6.240	-6	6.234	434,14	2.706
Ongebouwd buitendijks	ha	-75%	261	27,47	261	-	261	28,05	7
Ongebouwd wegen buitendijks	ha	+212%	66	342,83	60	-	60	350,00	21
Natuurterrein	ha	-	26.725	5,02	26.560	-27	26.533	5,15	137
<i>Afronding</i>									-
Totaal Watersysteemheffing									136.398
Zuiveringsheffing									
Woon- en bedrijfsruimten	ve	-	1.439.039	55,23	1.517.000	-56.436	1.460.564	55,83	81.543
Verontreinigingsheffing									
Woon- en bedrijfsruimten	ve	-	12.268	55,23	12.390	-33	12.357	55,83	690
Wegenheffing									
Gebouwd	WOZ-waarde	-	60.296.871.699	0,01146%	59.817.500.000	-59.817.500	59.757.682.500	0,01103%	6.591
Ingezetenen	woonruimte	-	176.301	39,09	173.300	-8.145	165.155	39,81	6.575
Ongebouwd	ha	-	53.594	32,51	44.900	-45	44.855	37,05	1.662
Natuurterrein	ha	-	7.427	2,10	5.900	-6	5.894	2,52	15
Totaal Wegenheffing									14.843
<i>Afronding</i>									-1
Totale belastingopbrengst									233.474

* De tariefdifferentiatie zoals vastgelegd in de Kostentoeedelingsverordening watersysteembeheer HHNK 2020.

** Het getoonde draagvlak is exclusief de tariefdifferentiatie, in de tarieven is de tariefdifferentiatie toegepast.

Belastingprofielen

Bij onze voorbeeldprofielen geeft de belastingdruk het volgende beeld:

Voorbeeldprofielen <i>(bedragen x € 1)</i>	Exclusief de wegentaak			Inclusief de wegentaak		
	Aanslag- bedrag 2020	Aanslag- bedrag 2021	Verande- ring in %	Aanslag- bedrag 2020	Aanslag- bedrag 2021	Verande- ring in %
Eenpersoonshuishouden	162	162	0,4%	201	202	0,6%
Meerpersoonshuishouden	272	274	0,7%	311	314	0,8%
Meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 314.082)	393	399	1,5%	466	474	1,6%
Meerpersoonshuishouden met eigen woning groot (€ 654.336)	525	535	1,9%	634	647	2,0%
Procesindustrie	92.478	92.936	0,5%	96.691	97.023	0,3%
Groothandel	1.765	1.740	-1,4%	2.102	2.067	-1,6%
Klein bedrijf	469	463	-1,2%	553	545	-1,5%
Agrarisch bedrijf (60 ha)	7.264	7.391	1,7%	9.355	9.750	4,2%
Natuurgebied (1.000 ha)	5.020	5.150	2,6%	7.120	7.670	7,7%

Stijgingen en dalingen in de profielen worden veroorzaakt door wijzigingen in belastingtarieven. Belastingtarieven kunnen wijzigen door een verandering in draagvlak (ve, WOZ-waarde et cetera) en een stijging of daling van de kosten die toegerekend worden aan de belastingtaak.

Verloop bestemmingsreserves

Het verwachte verloop van de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie van de taken over 2021 is als volgt:

Bestemmingsreserves <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Stand 01-01-2021	Vermeerderingen 2021	Onttrekkingen 2021	Stand 31-12-2021
Watersysteembeheer	0,1	-	-3,1	-3,1
Zuiveringsbeheer	25,5	-	-5,4	20,2
Wegenbeheer	7,8	4,9		12,8
Totaal	33,4	4,9	-8,5	29,9

In de mutatie is het (voorlopige) resultaat van de tweede concernrapportage 2020 niet verwerkt.

14. Weerstandscapaciteit en risicomanagement

De weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel financiële ruimte nodig is om substantiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast en/of doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd. De hoogte van de algemene reserve wordt bepaald aan de hand van een risicoanalyse.

Begroting 2021

Door de uitkomsten van de risicosimulatie (de kans dat een risicogebeurtenis zich daadwerkelijk voordoet gewogen met het financieel gevolg) te vermenigvuldigen met de risicofactor, wordt de weerstandscapaciteit berekend. Dit is het benodigde bedrag om de risico's af te dekken. De benodigde weerstandscapaciteit is € 23,8 miljoen. Dit is een verlaging ten opzichte van de jaarstukken 2019 (€ 24,5 miljoen).

Risicomanagement

Periodiek actualiseren we de risico's en rapporteren we over risico's met een risicofactor 9 en/of een maximaal financieel gevolg groter dan € 1,0 miljoen. De risico's uit de tweede concernrapportage 2020 vormen de basis voor de risico's die in hoofdstuk 3 tot en met 10 zijn weergegeven per effect.

Weerstandscapaciteit en algemene reserve

In de Kadernota Reserves en Voorzieningen is met ingang van 2017 de weerstandsratio verhoogd naar 1,4 met een bandbreedte van minimaal 1,2 en maximaal 1,6. De weerstandscapaciteit wordt twee maal per jaar berekend, zowel bij de begroting als bij de jaarstukken. Op basis van de kadernota vindt een storting of onttrekking plaats bij resultaatbestemming van de jaarrekening.

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Algemene reserve}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{minimaal } 1,2 / \text{maximaal } 1,6$$

De algemene reserve is eind 2021 € 30,1 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 23,8 miljoen. Dit komt uit op een weerstandsratio van 1,3 en valt hierdoor binnen de eerder genoemde bandbreedte.

15. Financiering

15.1 Treasury

Een groot deel van ons bezit financieren we met vreemd vermogen. Dit doen we door geld te lenen bij banken. Met treasury beheren we onze kasstromen: door voldoende middelen aan te trekken kunnen we aan al onze verplichtingen voldoen. We trekken middelen tegen zo laag mogelijke rentekosten aan en houden de risico's binnen de afgesproken normen van de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en ons treasurystatuut.

Regelgeving

De regels voor het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Fido. Het doel hiervan is het bevorderen en in stand houden van solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden. De wet bevat twee instrumenten om deze doelstellingen te toetsen:

- De kasgeldlimiet beperkt het renterisico op korte financieringen. De grens geeft aan tot welk bedrag decentrale overheden activiteiten met korte middelen (<1 jaar) mogen financieren;
- De renterisiconorm beperkt het renterisico op lange financieringen (>1 jaar) door te streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen. De som van de aflossingen en het leningenbedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening mag de norm niet overschrijden.

	Wettelijke norm	Norm voor HHNK	Beheersmaatregel
Kasgeldlimiet	23% van het begrotingstotaal	23% x € 266,1 miljoen = € 61,2 miljoen	We maximaliseren het rekeningcourant-krediet bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) op € 60,0 miljoen.
Renterisiconorm	30% van het begrotingstotaal	30% x € 266,1 miljoen = € 79,8 miljoen	Onze aflossingen bedragen in 2021 € 23,4 miljoen en we hebben geen leningen die in aanmerking komen voor renteherziening.

Risico's

Voor de beleidsvoornemens over financieel risicobeheer verwijzen we naar hoofdstuk 15. Hieronder staan de financiële risico's die een rol spelen bij het beheer van de liquiditeiten.

- *Renterisico*: het risico dat we in de toekomst geldleningen afsluiten tegen een hogere rente waardoor de jaarlijkse rentekosten stijgen. Dit risico beheersen we doordat het risicoprofiel van de lopende leningenportefeuille laag is. Door te financieren binnen de renterisiconorm kunnen we jaarlijks delen van de leningenportefeuille aflossen en herfinancieren. Mutaties in de rente hebben hierdoor nooit direct grote invloed, maar wijzigen de rentelasten op termijn.
- *Kredietrisico of debiteurenrisico*: het risico op waardedaling van de vorderingspositie door het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de wederpartij. Dit risico beheersen we door een strak invorderingsbeleid te voeren, met uiteindelijk inschakeling van deurwaarders. Voor de invordering van waterschapsbelastingen beschikken we over sterke rechtsmiddelen.
- *Liquiditeitsrisico*: het risico dat we over onvoldoende financiële middelen beschikken om aan de directe verplichtingen te voldoen. De beheersing van dit risico is afhankelijk van de hardheid van de cijfers in het meerjarenperspectief. Dit beheersen we zoveel mogelijk door analyses en vergelijkingen uit te voeren.
- *Valutarisico*: dit risico kan ontstaan bij handelen in verschillende valuta's. We lopen geen valutarisico, omdat we niet in verschillende valuta's handelen.

Rentevisie

Voor 2021 hanteren we een omslagpercentage van 1,65% (begroting 2020: 1,75%). We verwachten dat de rente voor langlopende leningen rond het niveau blijft van 2020 (20 jaar lineair geldlening NWB juli 2020: 0,22%). De langlopende leningen trekken we aan conform de afspraken in het Treasurystatuut. Voor 2021 verwachten we dat de rente op kortlopende leningen rond 0,0% ligt. Doordat de huidige rente laag is (debetrente rekening-courant NWB augustus 2020: 0,0%), benutten we deze zo goed mogelijk voor de financieringsbehoefte. We trekken kort geld aan in de vorm van een rekening-courantkrediet en kasgeldleningen bij de huisbankier NWB of bij andere

geldverstrekkers die voldoende kredietwaardig zijn. Het blijft aantrekkelijk om gebruik te maken van rekening-courantfaciliteiten, hierbij houden we uiteraard rekening met de kasgeldlimiet.

Liquiditeitsprognose

Voor het begrotingsjaar 2021 hebben we een liquiditeitsprognose opgesteld. Op kasbasis verwachten we € 408,3 miljoen aan uitgaven en € 387,7 miljoen aan inkomsten. Het moment van uitbetalen van de HWBP-subsidies kent een onvoorspelbaar karakter en dit kan tot onverwachte tekorten (of overschotten) leiden bij de realisatie van die kasstromen gedurende het jaar. We wegen continu af hoe de korte of lange financieringsbehoefte zo gunstig mogelijk kan worden ingevuld.

Bij een positief rekening-courantsaldo zijn we verplicht om dit saldo te stallen in de 'schatkist' van de Nederlandse staat, het zogenaamde schatkistbankieren.

Kasstroomoverzicht 2021	
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	
Resultaat voor bestemming	8,1
<i>Aanpassing voor:</i>	
Afschrijvingen	39,2
Onttrekking voorziening	-8,1
Dotatie voorziening	10,1
Onttrekking reserves	-8,1
Totaal aanpassing	33,1
Mutatie werkkapitaal	-9,4
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	23,7
Investerings in (im)materiële vaste activa	-160,9
Bijdragen in (im)materiële vaste activa	139,9
Investerings in financiële vaste activa	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-21,0
Aflossing langlopende leningen	-23,4
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-23,4
Mutatie geldmiddelen	-20,7

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasuryfunctie en het –beleid

Als zich kansen voordoen binnen de leningenportefeuille, benutten we deze door bijvoorbeeld een lening vervroegd af te lossen. We handelen hierbij binnen de ruimte die de wetgeving ons biedt.

15.2 EMU-Saldo

In het Verdrag van Maastricht is een aantal afspraken gemaakt in het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie in het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU). Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (overheidstekort) van een lidstaat in principe niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Om ervoor te zorgen dat het Nederlandse tekort binnen de gestelde norm van 3% blijft, is de Wet Hof vastgesteld. Hierin is bepaald dat de waterschappen 0,05% mogen bijdragen aan dit tekort. Voor ons bedraagt deze norm € 31,4 miljoen tekort. De berekening van ons EMU-saldo voor 2021 is weergegeven in onderstaande tabel.

EMU-Saldo	
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	
EMU-exploitatiesaldo	-8,1
Vermeerderingen investeringen	-161,4
Investeringsubsidies en bijdragen van derden	113,4
Afschrijvingen	39,2
Invloed investeringen	-8,8
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	10,1
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-8,1
Invloed voorzieningen	2,0
<i>Afronding</i>	-
EMU-saldo volgens begroting 2021	-14,9

Het EMU-exploitatiesaldo van € -8,1 miljoen is de som van de toevoeging aan de reserves (€ 4,9 miljoen) en de onttrekking aan de reserves (€ -13,0 miljoen) zoals weergegeven in paragraaf 18.1. De begrotingscijfers voldoen aan de EMU-norm.

15.3 Schuldenpositie

Schuldpositie	Stand per	Mutaties in 2021		Stand per	Rente 2021
	1 januari 2021	Vermeerderingen	Aflossingen	31 december 2021	
<i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>					
Afgesloten leningen t/m 2020	358,7	-	-53,4	305,2	
Af te sluiten leningen in 2021	-	-	-	-	
Rekening-courant	-38,0	20,7	-	-17,4	
<i>Afronding</i>	-0,1	-	-	0,1	
Totaal	320,6	20,7	-53,4	287,9	-6,9

De totale schuldenpositie is op 31 december 2021 € 287,9 miljoen negatief. Dit bestaat uit langlopende leningen van € 305,2 miljoen negatief en de rekening-courant van € 17,4 miljoen positief. De rente is € 6,9 miljoen en de reguliere aflossing is € 23,4 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen is 2,11%.

De schuldenpositie mag in 2030 maximaal tweemaal de belastingopbrengst zijn, zoals afgesproken in het Collegeprogramma 2019-2023. De schuldratio komt uit op 1,2 en blijft binnen deze norm. In 2030 bedraagt de schuld ratio 1,8 met een schuld van € 469,0 miljoen. De schuldenpositie wordt sterk beïnvloed door de subsidie-inkomsten van het HWBP. Hierdoor is de schuld in 2021 relatief laag.

16. Onttrekkingen aan egalisereserves en voorzieningen

Onttrekkingen aan egalisereserves en voorzieningen (bedragen x € 1 miljoen)	Stand 01-01-2021	Vermeerderingen 2021	Verminderingen 2021	Stand 31-12-2021
Egalisereserves				
Amsterdam-Noord	3,9	-	-0,6	3,4
Erfpachtgronden	6,2	-	-1,1	5,1
Huisvesting	13,5	-	-1,7	11,8
Werven	1,9	-	-0,2	1,7
CO ₂ -emissiereductie	1,1	-	-0,1	1,0
Nazorgfase HWBP2 projecten	12,9	-	-0,8	12,2
Afronding	0,2	-	-	-
Totaal	39,7	-	-4,5	35,2
Voorzieningen				
Baggeren	14,8	4,5	-4,1	15,2
Pensioenverplichtingen	1,6	-	-0,2	1,4
Persleidingen en rioolgemaal	8,3	5,6	-3,8	10,2
Afronding	-	-	-	-0,1
Totaal	24,7	10,1	-8,1	26,7

Egalisereserves

Amsterdam-Noord

In 2009 hebben we het wegenbeheer in Amsterdam-Noord overgedragen aan de gemeente. Amsterdam heeft een afkoopsom betaald voor de door ons gedeerde belastingopbrengst. Deze is gestort in een egalisereserve. De weggevallen belastingopbrengst van het wegenbeheer wordt jaarlijks gecompenseerd door een onttrekking uit deze reserve.

Erfpachtgronden

Door de verkoop van erfpachtgronden verminderen de jaarlijkse erfpachtopbrengsten. De inkomsten van de verkopen zijn daarom toegevoegd aan een egalisereserve. De lagere erfpachtopbrengsten worden gecompenseerd door jaarlijks een deel van de reserve te laten vrijvallen ten gunste van het exploitatieresultaat.

Huisvesting

De verkoopopbrengsten van kantoorpanden worden in de egalisereserve huisvesting gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egalisereserve huisvesting gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het (hoofd)kantoor in Heerhugowaard. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het (hoofd)kantoor.

Werven

De verkoopopbrengsten van werven worden in de egalisereserve werven gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egalisereserve werven gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het wervenplan.

CO₂-emissiereductie

De egalisereserve CO₂-emissiereductie is opgebouwd uit niet-bestede budgetten uit 2010 en 2011. De reserve wordt gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen die specifiek bedoeld zijn om de CO₂-emissie te reduceren. In 2017 is een bedrag aan de reserve toegevoegd ter dekking van de kapitaallasten voor de zonnepanelen op rwzi Geestmerambacht en het ketenpark Markermeerdijken.

Voorzieningen

Baggeren

De voorziening baggeren is gevormd om schommelingen in de kosten van de baggerwerken te egaliseren. De dotatie aan deze voorziening is met € 0,5 miljoen naar beneden bijgesteld tot € 4,5 miljoen.

Pensioenverplichtingen in eigen beheer

De voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer is ingesteld om te voorzien in de pensioenverplichting van oud-bestuurders.

Persleidingen en rioolgemalen

Vanaf 2017 wordt de vervanging van persleidingen en rioolgemalen vanuit de exploitatie betaald. Om de kosten gelijkmatig te verdelen is een voorziening ingesteld. De dotatie aan deze voorziening is vastgesteld op € 5,6 miljoen.

17. Verbonden Partijen

Wij werken op veel manieren samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en particulieren. Meestal zijn het zelfstandige organisaties. Soms is het echter wenselijk om de krachten te bundelen tot een gezamenlijke organisatie of willen we zeggenschap over een partij waardoor we meer kunnen sturen of beleid kunnen bepalen. We spreken dan van een verbonden partij.

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin wij een bestuurlijk én een financieel belang hebben. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur van een organisatie, of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer we middelen ter beschikking hebben gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement, dan wel wanneer we aansprakelijk kunnen worden gesteld voor een bedrag indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Indien een mogelijkheid tot samenwerking zich aandoe, zal het dagelijks bestuur een voorstel tot het aangaan van een verbonden partij aan het algemeen bestuur voorleggen waarbij informatie wordt aangeleverd over onze beleidsuitgangspunten.

Het voordeel van een verbonden partij is dat doordat we zitting hebben in een bestuur in zekere mate eisen kunnen stellen aan beleidsuitgangspunten en dat we dit kunnen controleren.

Door in de jaarstukken en de begroting de overzichten van de verbonden partijen actueel te houden, wordt inzicht gegeven over het verloop en de voortgang.

Daartoe vragen we jaarlijks aandacht voor zaken die wij belangrijk vinden zoals maatschappelijk verantwoord ondernemen en goed werkgeverschap. We toetsen uiteraard of de partijen zich aan wettelijke vereisten en verplichtingen houden, maar ook doen we dat door in bestuursvergaderingen vragen te stellen over het gevoerde beleid. Onze bestuurlijke vertegenwoordiger brengt dit in tijdens de jaarlijkse contactmomenten, zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.

Jaarlijks benoemt het dagelijks bestuur een onderwerp waarover we de verbonden partijen verzoeken (extra) te rapporteren. Voor 2021 vragen we om aandacht te besteden aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en speciaal daarvan de taakstelling op het energiebesparingsgedeelte.

Overeenkomstig het Waterschapsbesluit geven we in de begroting een overzicht van onze verbonden partijen. In onderstaande tabellen zijn de financiële waarden (indien bekend) van de deelnemingen weergegeven, deze zijn gebaseerd op de meeste recente cijfers van onze verbonden partijen.

Naam verbonden partij	Nederlandse Waterschapsbank (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf		
Openbaar belang	De NWB levert diensten op het gebied van betalingsverkeer, <i>electronic banking</i> en consultancy en verstrekt ons lang- en kortlopende geldleningen. Door het houden van aandelen in de NWB zijn we verzekerd van een efficiënte en effectieve toegang tot geld en kapitaalmarkten.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000.000)	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	96.205	83.715
	Eigen vermogen	1.796	1.726
	Vreemd vermogen	94.409	81.989
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	4.399 aandelen A van € 115,00 204 aandelen B van € 119,60 (€ 460,00 – 26% volgestort) Totaal € 530.283		
Bijdrage of dividend	Het is afhankelijk van de ontwikkeling van wetgeving of in 2021 dividend wordt uitgekeerd.		
Continu risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Tegenvallende dividenduitkering.		
Acuut risico	Geen		

Naam verbonden partij		Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag			
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap			
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf			
Openbaar belang	Kredietverlening aan decentrale overheden			
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000.000)	31-12-2019	31-12-2018	
	Activa	149.689	137.509	
	Eigen vermogen	4.887	4.991	
	Vreemd vermogen	144.802	132.518	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder			
Financieel belang	17.355 aandelen van € 2,50; totaal € 43.388			
Bijdrage of dividend	In 2021 wordt een dividend van € 50.000 verwacht.			
Continu risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat geïnvesteerd is in de aandelen. Tegenvallende dividenduitkering.			
Acuut risico	Geen			
Naam verbonden partij		Het Waterschapshuis (HWH)		
Vestigingsplaats	Amersfoort			
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)			
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad Middelven (algemeen bestuurslid GR), secretaris-directeur (lid opdrachtgeverstafel GR), ambtenaren (lid van begeleidingscommissies)			
Openbaar belang	De uitvoeringsorganisatie voor de 22 waterschappen op ICT-gebied, met als doel het bevorderen van samenwerking tussen de waterschappen op het gebied van ICT.			
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018	
	Activa	11.839	10.869	
	Eigen vermogen	-	-	
	Vreemd vermogen	11.839	10.869	
Bestuurlijk belang	Evenredige vertegenwoordiging in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	Het algemeen bestuur van de GR Het Waterschapshuis (HWH) stelt de jaarlijkse begroting en de bijdragen van de waterschappen vast. Ieder college van een deelnemend waterschap wijst uit zijn midden een lid aan dat hem in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigt. Het dagelijks bestuur HWH bestaat uit de voorzitter en vier andere door en uit het algemeen bestuur HWH aan te wijzen leden.			
Bijdrage of dividend	De bijdrage aan Het Waterschapshuis wordt in 2021 begroot op € 1,5 miljoen.			
Continu risico	De GR kan ontbonden worden (opzegtermijn drie jaar). De waterschappen lijden dan financieel- en imagoverlies. De kans op acute ontbinding is nagenoeg nihil. Bij georganiseerde ontbinding zal HHNK voor alle door HWH geleverde producten en diensten een vervangende oplossing moeten zoeken. Uit eerder onderzoek is gebleken dat dit zonder schade aan de continuïteit van HHNK mogelijk is.			
Acuut risico	Geen			
Naam verbonden partij		Waterproef		
Vestigingsplaats	Edam			
Juridische vorm	Stichting			
Deelnemer vanuit HHNK	Directeur Bedrijfsvoering			
Openbaar belang	Verzorgt laboratoriumactiviteiten voor HHNK en Waternet.			
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018	
	Activa	1.836	1.798	
	Eigen vermogen	-	-	
	Vreemd vermogen	1.836	1.798	
Bestuurlijk belang	Bestuurslid			
Financieel belang	Financieel toezichthouder samen met Waternet. In de statuten is een maximering van de algemene reserve vastgelegd. Bedragen daarboven worden teruggegeven aan HHNK en Waternet.			

Bijdrage of dividend	Geen		
Continu risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van hoofdelijke aansprakelijkheid bij opzettelijk wanbeleid. Tevens wordt een tekort in de exploitatie aangevuld door beide partners, waar wij er één van zijn.		
Acuut risico	Geen. De koepelvrijstelling voor belasting toegevoegde waarde blijft bestaan.		
Naam verbonden partij	Huisvuilcentrale (HVC)		
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad Waterketen		
Openbaar belang	Het uitgangspunt van samenwerking met de HVC is het behalen van synergie (ofwel het effect van samenwerking dat groter is dan wat partijen afzonderlijk behaald zouden hebben) uit de samenwerking tussen de waterschappen en gemeenten op het gebied van afval(water)beheer en duurzame energie. Deze synergie komt tot uiting in een verlaging van de operationele kosten, vooral door schaalvoordelen, breder economisch draagvlak voor innovatie en investeringen, en samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van duurzame-energie-investeringen.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x €1.000)	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	997.395	973.153
	Eigen vermogen (incl. voorziening)	137.743	133.497
	Vreemd vermogen	859.652	839.656
Bestuurlijk belang	Deelname in een N.V. met andere overheden, 44 gemeenten en vijf andere waterschappen. HHNK heeft zeven van de in totaal 3.311 uitstaande aandelen.		
Financieel belang	Wij hebben 0,21% van het totale aandelenkapitaal (7 aandelen A) en staan garant voor 0,24% van de gegarandeerde leningen A. Per 31 december 2019 betreft dit een garantstelling van bijna € 1,5 miljoen. Eind 2020 treden we toe tot de ballotage-overeenkomst aandeelhouders B van de HVC. De huidige 7 aandelen A worden omgezet in 120 aandelen B. Het nieuwe aandelenkapitaal is 23,20% en we staan garant voor de nog uit te geven gegarandeerde leningen van bijna € 12,5 miljoen.		
Bijdrage of dividend	Geen		
Continu risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van aansprakelijkheid bij opzettelijk wanbeleid. Het moeten doen van een beroep op de garantstelling kan ontstaan doordat HVC verliezen lijdt en/of problemen krijgt met de financiers die de gegarandeerde leningen hebben verstrekt.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Unie van Waterschappen		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Vereniging		
Deelnemer vanuit HHNK	Dijkgraaf, hoogheemraden in commissies en ambtenaren in werk- en themagroepen		
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en lobby bij de EU, het parlement en ministeries.		
Eigen en Vreemd Vermogen o.b.v. concept jaarrekening	Balans (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	14.986	13.988
	Eigen vermogen	1.778	925
	Vreemd vermogen	13.208	13.063
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de Unie, evenredige vertegenwoordiging in de ledenvergadering.		
Financieel belang	Besluiten met financiële gevolgen worden over het algemeen door alle waterschappen uitgevoerd, ongeacht of daar middelen voor in de begroting zijn opgenomen. Het belang van ons is circa 7%.		
Bijdrage of dividend	De verwachte bijdrage aan de Unie van Waterschappen is € 800.000.		

Continu risico	Het financiële risico van de leden is in eerste instantie beperkt tot de contributie. De Unie doet toezeggingen namens alle waterschappen. Het algemeen bestuur van de Unie kan besluiten nemen, met financiële gevolgen die niet gedekt zijn door het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Wij dragen circa 7% van het totale risico.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	BV Baggerzorg		
Vestigingsplaats	Assendelft		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad Integraal waterbeheer in het bestuur. Directeur Bedrijfsvoering in directie		
Openbaar belang	Doordat wij aandeelhouder zijn van BV Baggerzorg kunnen wij gegarandeerd op verantwoorde manier onze verontreinigde baggerspecie kwijt.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	1.306	1.639
	Eigen vermogen	842	912
	Vreemd vermogen	464	727
Bestuurlijk belang	De aandeelhouder levert een functionaris met vertegenwoordigingsbevoegdheid.		
Financieel belang	De vennootschap is een 78% dochteronderneming van Afvalzorg Grondstromen BV. De overige aandelen zijn in ons bezit. Het aandelenkapitaal is € 81.000.		
Bijdrage of dividend	Voor 2021 wordt geen dividend verwacht.		
Continu risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Tegenvallende dividenduitkering.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Stichting Promotie Beemster Werelderfgoed		
Vestigingsplaats	Middenbeemster		
Juridische vorm	Stichting		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad Erfgoed in de raad van toezicht als siteholder.		
Openbaar belang	De gemeente Beemster en HHNK zijn de siteholders van het werelderfgoed. Deze organisaties zijn verantwoordelijk voor het beheer en behoud van de droogmakerij.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1)	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	15.855	13.884
	Eigen vermogen (incl. voorzieningen)	11.950	10.517
	Vreemd vermogen	3.905	3.367
Bestuurlijk belang	Bestuurslid. De regels voor de siteholders zijn vastgelegd in een convenant.		
Financieel belang	We leveren jaarlijks een geïndexeerde bijdrage van € 6.081.		
Bijdrage of dividend	In 2021 wordt een bijdrage van € 6.750 verwacht.		
Continu risico	Indien de siteholders niet meer aan de eisen van de Unesco voldoen, kan de Beemster van de Werelderfgoedlijst worden gehaald.		
Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	Muskusrattenbestrijding		
Vestigingsplaats	Breukelen		
Juridische vorm	Overeenkomst van kosten voor de gemene rekening		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad Waterveiligheid		
Openbaar belang	Gezamenlijke muskusrattenbestrijding		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	N.v.t.	N.v.t.
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Deelnemen in een overeenkomst met andere overheden.		
Financieel belang	Mede betalen van salarissen muskusrattenbestrijders.		
Bijdrage of dividend	De begrote bijdrage aan de muskusrattenbestrijding is € 1.930.000.		
Continu risico	Aansprakelijkheid voor exploitatietekorten (vijf jaar). Tussentijdse opzegging niet mogelijk gedurende vier jaar vanaf 2016.		

Acuut risico	Geen		
Naam verbonden partij	AquaMinerals		
Vestigingsplaats	Nieuwegein		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Deelnemer vanuit HHNK	Hoogheemraad Waterketen		
Openbaar belang	<p>AquaMinerals B.V. is een grondstoffenmakelaar die zonder winsttoegmerk de afzet van afvalgrondstoffen regelt. Deze organisatie biedt de expertise die nodig is om genoemde grondstoffen optimaal te vermarkten. Hun dienstverlening begint op het punt waar onze knowhow ophoudt. Het bedrijf is het <i>shared service center</i> van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven om de afzet van rest-grondstoffen te verzorgen. AquaMinerals ontleent zijn positie mede aan zijn status op het gebied van aanbestedingen en mededingingsrecht, waarmee concurrentie, prijsbederf en een aanbestedingsplicht wordt voorkomen. Dit betekent dat AquaMinerals alleen aanvullende kennis en kunde voor de waterschappen kan ontwikkelen als deze als (klein) aandeelhouder toetreden.</p>		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans (x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
	Activa	4.774	3.554
	Eigen vermogen	1.299	1.117
	Vreemd vermogen	3.475	2.437
Bestuurlijk belang	<p>AquaMinerals heeft drinkwaterbedrijven en waterschappen als aandeelhouders. Het gezamenlijke aandelenbelang voor de waterschappen wordt verdeeld op basis van het aantal vervuilingseenheden. Voor HHNK komt dit neer op 5,1% van 10.444 = 537 aandelen.</p> <p>Elke participant sluit voor zijn eigen grondstoffen een leveringscontract met AquaMinerals. Daarin worden specifieke afspraken gemaakt over volumes, planning, ambities et cetera. HHNK neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.</p>		
Financieel belang	<p>AquaMinerals vraagt een vergoeding voor zijn organisatiekosten. De opbrengsten en kosten van de daadwerkelijke vermarkting van het materiaal zijn voor de aandeelhouders.</p>		
Bijdrage of dividend	<p>Afhankelijk van besluitvorming door de algemene vergadering van aandeelhouders vloeien eventuele overschotten van AquaMinerals aan het eind van het jaar terug naar de aandeelhouders.</p>		
Continu risico	Geen		
Acuut risico	Geen		

18. Exploitatie

18.1 Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kostensoorten			
Rente en afschrijvingen	50,5	43,7	46,0
Personeelslasten	75,6	78,4	79,1
Goederen en diensten van derden	112,3	106,0	111,5
Bijdragen aan derden	22,7	20,1	18,4
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	10,1	11,3	11,1
<i>Afronding</i>			
Totaal kostensoorten	271,2	259,5	266,1
Opbrengstsoorten			
Financiële baten	-1,7	-0,1	-0,1
Personeelsbaten	-0,8	-0,3	-0,3
Goederen en diensten aan derden	-11,9	-6,5	-6,5
Bijdragen van derden	-34,0	-16,8	-17,7
Waterschapsbelastingen	-227,1	-229,8	-233,5
Interne verrekeningen	-0,5	-	-
Onttrekking/vrijval voorzieningen	-	-	-
<i>Afronding</i>			0,1
Totaal opbrengstsoorten	-276,0	-253,5	-258,0
<i>Afronding</i>			
Exploitatieresultaat	-4,8	6,0	8,1
Toevoegingen aan reserves*	19,2	4,3	4,9
Onttrekkingen aan reserves**	-14,4	-10,2	-13,0
<i>Afronding</i>		-0,1	-
Totaal	-	-	-

* Dit betreft de toevoegingen aan de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie, de algemene reserve en overige bestemmingsreserves.

** Dit betreft de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie, de algemene reserve en overige bestemmingsreserves.

Hieronder geven we een nadere toelichting op belangrijke ontwikkelingen in 2021 en opvallende afwijkingen ten opzichte van de begroting 2020.

Rente en afschrijvingen

Door het overdragen van wegen zijn de afschrijvingskosten in 2021 hoger.

Personeelslasten

De personeelslasten nemen toe voornamelijk door de stijging van de pensioenpremies. Daarnaast houden we in deze begroting rekening met een eventuele thuiswerkvergoeding die volgt uit de onderhandelingen door de vakbond.

Goederen en diensten van derden

De kosten van energie stijgen. Een toelichting hierop is te lezen in paragraaf 1.6.

Bijdragen van derden

Vanwege het overdragen van wegen zijn de opbrengsten uit bijdragen hoger.

Exploitatieresultaat en reserves

De begroting 2021 sluit met het jaarresultaat voor dotaties en onttrekkingen aan reserves van € 8,1 miljoen negatief. Ter dekking van het resultaat worden onttrekkingen en dotaties aan de bestemmingsreserves gedaan zoals opgenomen in de samenvatting (per saldo € 3,6 miljoen onttrekken). Het overige gedeelte wordt onttrokken aan de egaliseringsreserves (zie hoofdstuk 16).

18.2 Begroting naar taken

Taken en tarieven (Tarieven x € 1, overige x € 1 miljoen)	Belasting- tarieven 2019	Jaar- rekening 2019*	Belasting- tarieven 2020	Begroting 2020	Belasting- tarieven 2021	Begroting 2021
Watersysteem						
Netto kosten toegerekend aan de watersysteemtaak		138,1		136,3		139,6
Onvoorzien		-		0,5		0,6
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-0,9		-		-
<i>Afronding</i>		-0,1		-		-
Bruto kosten toegerekend aan de watersysteemtaak		137,1		136,8		140,2
Toevoeging bestemmingsreserve		1,2		-		-
Onttrekkingen bestemmingsreserve		-4,9		-2,0		-3,1
<i>Afronding</i>				-		-
Verwachte belastingopbrengsten (inclusief verontreinigingsheffing)		132,4		134,8		137,1
Gederfde inkomsten als gevolg van verminderingen		0,6		-		-
Gederfde inkomsten als gevolg van kwijtscheldingen en oninbaar verklaringen		2,7		3,2		3,1
<i>Afronding</i>				-		-
Bruto belastingopbrengsten (inclusief verontreinigingsheffing)		135,7		138,0		140,2
Tarief Watersysteemheffing						
Ingezetenen	103,58		106,45		106,42	
Ongebouwd	112,70		109,88		112,18	
Ongebouwd verharde openbare wegen	338,10		425,24		434,14	
Ongebouwd buitendijks vrij afstromend	28,18		27,47		28,05	
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrij afstromend	253,58		342,83		350,00	
Gebouwd	0,04480%		0,04123%		0,03987%	
Gebouwd buitendijks vrij afstromend	0,01120%		0,01031%		0,00997%	
Natuurterrein	4,86		5,02		5,15	
Zuivering						
Netto kosten toegerekend aan de zuiveringstaak		83,4		82,1		86,5
Onvoorzien		-		0,4		0,4
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-0,6		-		-
Bruto kosten toegerekend aan de zuiveringstaak		82,8		82,5		86,9
Toevoeging bestemmingsreserve		0,6		-		-
Onttrekkingen bestemmingsreserve		-4,2		-3,0		-5,4
<i>Afronding</i>				-		-
Verwachte belastingopbrengsten		79,2		79,5		81,5

Taken en tarieven (Tarieven x € 1, overige x € 1 miljoen)	Belasting- tarieven 2019	Jaar- rekening 2019*	Belasting- tarieven 2020	Begroting 2020	Belasting- tarieven 2021	Begroting 2021
Gederfde inkomsten als gevolg van verminderingen		2,0		-		-
Gederfde inkomsten als gevolg van kwijtscheldingen en oninbaar verklaringen		2,6		3,3		3,2
<i>Afronding</i>		-		-		-
Bruto belastingopbrengsten		83,8		82,8		84,7
Tarief zuiveringsheffing	54,31		55,23		55,83	
Verontreinigingsheffing						
Tarief Verontreinigingsheffing	54,31		55,23		55,83	
Wegen						
Netto kosten toegerekend aan de wegentaak		14,7		12,6		9,9
Onvoorzien		-		0,1		-
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-0,1		-		-
Bruto kosten toegerekend aan de wegenstaak		14,6		12,7		9,9
Toevoeging bestemmingsreserve		3,8		4,3		4,9
Onttrekkingen bestemmingsreserve		-2,7		-1,4		-
<i>Afronding</i>		-0,1				-
Verwachte belastingopbrengsten		15,6		15,6		14,8
Gederfde inkomsten als gevolg van verminderingen		0,1		-		-
Gederfde inkomsten als gevolg van kwijtscheldingen en oninbaar verklaringen		0,3		0,3		0,3
<i>Afronding</i>		-		-		0,1
Bruto belastingopbrengsten		16,0		15,9		15,2
Tarief wegenheffing						
Ingezetenen	38,47		39,09		39,81	
Ongebouwd	31,82		32,51		37,05	
Gebouwd	0,01204%		0,01146%		0,01103%	
Natuurterrein	2,09		2,10		2,52	

Toelichting

De toegerekende kosten aan de zuiveringstaak en watersysteemtaak stijgen met name door het effect van de loonsomstijging, inflatie en energie. Door de overdracht van de wegen aan de gemeente Schagen (1 januari 2021) dalen de kosten toegerekend aan de wegentaak.

18.3 Vaste activa

Staat van activa <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>	Boek-waarde	Desinves- teringen en overboekingen	Investerings	Bijdragen van derden	Afschrij- vingen	Duurzame waarde- verminde- ringen	Boek-waarde
	1 januari 2021	Mutaties in 2021					31 december 2021
Onderzoek en ontwikkeling	0,3		3,2	-2,0	-		1,5
Bijdragen en afkoopsommen	3,4	-0,7	-	-	-0,5		2,2
<i>Afronding</i>	0,1		-	-	-		0,1
Subtotaal immateriële vaste activa	3,8	-0,7	3,2	-2,0	-0,5		3,8
Gronden	15,7		-	-	-0,3		15,4
Vervoermiddelen en werktuigen	1,6		0,5	-	-0,3		1,8
Overige bedrijfsmiddelen	8,1		2,0	-	-2,9		7,2
Kantoren, woningen en werkplaatsen	34,2		0,3	-	-2,0		32,5
Waterkeringen	70,7	-0,3	112,4	-108,6	-4,0		70,2
Waterlopen, kunst-werken en gemalen	108,6		13,5	-2,9	-7,1		112,1
Zuiverings-technische werken	207,3		21,7	-	-17,4		211,6
Wegen	9,1	-2,1	0,8	-	-1,0		6,8
Overige materiële vaste activa	17,5		6,5	-	-0,5		23,5
<i>Afronding</i>	-0,2	-0,1	-	-	-		-0,3
Subtotaal materiële vaste activa	472,6	-2,5	157,7	-111,5	-35,5		480,8
<i>Afronding</i>			-	-	-0,1		-0,1
Totaal	476,4	-3,2	160,9	-113,5	-36,1		484,5

Afkortingen

BEC	Bio-energiecentrale
BIO	Baseline Informatieveiligheid Overheid
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BV	Besloten vennootschap
CBO	Crisisbeheersingsorganisatie
CO ₂	Koolstofdioxide
COVID-19	Coronavirus disease 2019
EMU	Economische en Monetaire Unie
EMVI	Economisch Meest Voordelige Inschrijving
EU	Europese Unie
GR	Gemeenschappelijke Regeling
ha	Hectare
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HVC	Huisvuilcentrale
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
IT	Informatietechnologie
KEP	Klimaat- en energieprogramma
km	Kilometer
KRW	Kaderrichtlijn Water
m ³	Kubieke meter
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MVI	Maatschappelijk verantwoord inkopen
MVI ZET	Maatschappelijk verantwoord inkopen zelfevaluatietool
NV	Naamloze vennootschap
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OSW	Overname Stedelijk Water
PDCA	Plan, Do, Check, Act
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PWN	Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland
RES	Regionale Energiestrategieën
Rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SDI	Slibdrooginstallatie
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
VBK	Verbetering boezemkades
ve	Vervuilingseenheid
Wet Fido	Wet Financiering decentrale overheden
Wet Hof	Wet Houdbare overheidsfinanciën
WOZ	Waardering onroerende zaken

